

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV., Vármegye-utca 11.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Tessék jubilálni!

Írta: Dr. Kmetty Károly.

Ellenőrizhetetlen válsághirekkel van telítve a politikai élet levegője. A sok czáfolatból és megnyugtatóból bizossággal megállapítható, hogy a nemzeti kormány maga sincs rózsás bizalommal a jövő kilátások iránt, s tagjai meglehetősen kedvesegetten ülnek helyükön.

Bécs felől mind élesebb lesz a szél, mind fagyosabban süviti fülünkbe a tagadás hangjait.

Nincsenek alkotmánybiztosítékok. A király nem hajlandó Andrassy javaslatához beleegyezését adni, nem akar róluk tudni, hallani sem, mielőtt az általános szavazati jog törvénye el nem készül.

A gazdasági kiegyezés sorsa is kedvezőtlenebbre látszik fordulni. Beck báró úgy gondolja, hogy az osztrák népet hüvebben képviselő új parlament szolidáris lesz vele a magyarok követelése elleni küzdelemben. Immár bizonyos, hogy a külön magyar vámterület gondolatát teljesen perhorreszkálják odaát, hogy az ellen végkimerülésig küzdeni fognak, mert ki van adva a jelszó, hogy ez végveszedelme az egységes osztrák összbíródalomnak, végöráját jelenti a közös ügyeknek és hogy beleütközik még a pragmatika szankcióba is.

Hirdetik mind erősebben, hogy a magyarok a gazdasági különválásra nem jogosultak, hogy az osztrákok beleegyezése nélkül azt meg nem csinálhatják, s akkor, hogyha nem sikerül a két kor-

mány megegyezése, automatikus meghosszabbítást szenved a jelenlegi gazdasági közösség állapota, akár in aeternum.

Ez volt a hirhadt 1905. szeptember 23-iki császári deklaráció álláspontja is, mely akkor a koalíció vezérével közöltetvén, az egész nemzetet felháborította.

Tessék ilyen auspicziumok között jubilaris vigasságot rendezni a koronázás negyvenéves fordulójánál.

Szinte guny és provokálás a nemzet jubileumra hívása ily körülmények mellett. *Jobb lett volna talán az egész évfordulót hallgatással mellőzni, akkor nem lett volna annyira kirívó a nemzet elkeseredett hangulata.*

Az alkotmánybiztosítási javaslatok elleni bizalmatlanságot értenék akkor, ha azon javaslatok csakugyan radikálisan belenyulnának a királyi jogkörbe, ha csorbítani kívánnák a királyi hatalmat bármely téren; ha csakugyan úgy volna, hogy e javaslatok újabb ellentállási erő kölcsönözzenek a nemzetnek a királyi hatalom esetleges túllépéseivel szemben, ha csakugyan aggályosan megbénítanák a királyi kormány akcióképességét.

De hát Andrassy javaslatai, amint tudjuk, ilyen jelenséggel éppenséggel nem bírnak; valójában a *jogbiztonságnak s így a jogállamnak feltétlen követelménye mind a három javaslat, t. i. a közigazgatási bíróság hatáskörének kitágításáról, a hatásköri független bíróságról és a kuriai választási bíráskodás fentartásáról* szóló javaslat egyaránt.

Egyikből sem származik gyengítése a király és kormánya hatalmának, egyik sem növeli a passzív rezisztenciát és az arra való hajlandóságot.

A modern *jogállam nevében* — nem pedig egy alkotmányaért aggódó nemzet számára — kell követelni mindháromat. A jogtisztelet és a jogok bírói védelme elsősorú államérdek, tehát királyi érdek is. Hogy a megsértett közjogokat a független közigazgatási bíróság helyreállítsa, hogy a közigazgatás és igazságszolgáltatás kompetenciális konfliktusai bírói fórum által döntessenek el, hogy a képviselőválasztások érvényessége felett ne a pártos többségek, de részrehajlatlan magas bíróság ítélkezzen, azt minden európai gondolkozású embernek kívánni és örömmel üdvözölni kell.

Ha tehát a királyi felség ezektől a javaslatoktól is csakugyan idegenkedést mutatna, azt nem tárgyilagos, érdemi okokra, de kormánya iránti bizalmatlanságra kellene visszavezetnünk. A nemzeti kormány elég élénk érzülettel fog birni, hogy megérezze a királyi hajlandóságnak tőle való eltávolodását. Amde *tessék ily helyzetben jubilálni!*

Vegyük még ehhez a közigazgatási kiegyezés teljes reménytelenségét. Vegyük hozzá azt, hogy e tekintetben táplált reményeink teljeseledését részben sem várhatjuk; hogy a gazdasági közösség konszolidálása — tehát egész az *ellenkezője annak, ami nemzetünk ohajtása és törekvése* — van tervbe véve odaát és vakmerőséggel nyilvánul az elváláshoz,

Vizy Gábor levele feleségéhez, Olgához. A lakáskérdésről, az üres telkekről, a válság mondáiról, egy elintézett affairról és az éjjeli mulatókról, meg a Darányi leveleséről, továbbá művészetekről, cselédekről és kalapdivatokról.

Kedves feleségem, Olga.

Pünkösöd óta hiába szaladgálok. Lehetetlen, teljesen határozottan lehetetlen nekünk való szállást kapni. Már érintkezésbe léptem a Lits-féle társasággal is, amelyik hálóköcsikben és penziókban utazik, hogy talán hajlandó lenne az én protekcióim mellett telket vásárolni az államtól s arra építeni egy megfelelő házat, melyben aztán mi közbenjárás jutalék gyanánt szép lakáshoz jutnánk. Papp Elek bátyántól hallottam, hogy régebbi időkben így laktak volt a mamelukok Budapesten jól és olcsón, sőt igen soknak egy egész ház jutott. Mily vak voltam, hogy ezt nem láttam, amikor oly közel ültem a husos fazekak és ingyen házak mellett. Pótolni igyekeztem a mulasztást. Hol vannak azok a finom állami telkek, amelyekből olcsón lehet vásárolni. Dessewffy Arisztidőtől, (aki tudományos dolgokban olyan itt, mint nálunk a patika, tudniillik mindent lehet kapni nála) kölcsön kértem egy térképet, mely a fővárost ábrázolja. Kikeresem rajta, merre vannak az üres telkek és merre az államiak. Kissé fellegetes idő jár, az ablakhoz mentem, a zugli-

geti oldal felé, a buffét folyosóhoz. Hiába kinlódtam, nem tudtam eligazodni a mappán.

A mint javában szemlélődöm, egyszer csak érzem, hogy valaki a vállamon áthajolva szintén a térképet nézi. Megfordulok, képzeld csak, Wekerle. Soha jobbkor.

— Gábor — mondja ő nevetve. Te valami rosszban töröd a fejedet. A ki Budapest térképébe mélyed, az a környéket tanulmányozza, az vagy el akarja árulni a harcászati titkokat az ellenségnek, vagy kirándulást akar csinálni kettesben a környékre.

— Csalódni méltóztatok — szoltam hirtelen és egyenesen. — Én egyszerűen egy telket keresek, a melyre házat lehessen építeni. Olyan telket, a melyik az államé s a melyiket tehát én olesóért megvehetnék valamely vállalkozó részére. Biztosítanának kegyelmes uram...

Wekerle hangosan kacagott. (Ez rossz jel, nagyon rossz jel. Ha Wekerle kacag, akkor baj van.) Wekerle úgy kacagott, hogy majd eldőlt:

— Te Gábor, hahaha! Hát te is rebellis lettél? Neked sem tetszik ez az üzlet; már te az üres telkeket is hozzá akarod kapcsolni az alkotmánybiztosítékokhoz. Engem se fogtok többet becsapni, hogy miniszterelnökök legyek.

Ezzel megfordult és otthagytott. Elhültem. Tán valami illetlenséget követtem el, megsértettem a kormányt. Azt mondom, hogy kapcsolni akarok alkotmánybiztosítékokat és üres telket. Meg hogy ő nem lesz többet miniszterelnök. En ugyan nem bánom, ha minijárt ezen minutum-

ban akárki is lesz, de mégis nagyon sajnálnám, hogyha kedves Olgám rád háramlanék az ódium Wekerle lemondásáért. Mert bizonyosan kipattanna a titok. Én neked akartam lakásról gondoskodni, e végből házat építtetni, tehát olcsó telket szerezni s ezért beszéltem Wekerlével. Ha Wekerlét ez elkeserítette, akkor te vagy a végső oka. Képzeld most már, miket fognak beszélni, de meg ferdíteni is rólad. Gondolatban már látom a nagy ujságcikkeket, a szenzációs címeket „Egy titokzatos hölgy“, „A képviselő felesége“, „Mit mond Vizy Gábor?“ „A telekspekuláció kulisszái.“ A riporterek interviuolni fognak engem, azután elutaznak hozzád, faggatnak, nyaggatnak, lerajzolnak és lefotografálnak, nem lesz se éjjelünk, se nappalunk és még szerencse, hogy nem vagy molette, mert bizonyosan azt írják, hogy hasonlítasz (bocsáss meg édesem) ama Steinberger bárónéhoz. Nini, egy boglyas már közeledik.

— Felhivom a képviselő urat, nyilatkozzék, mit beszélt önnel a miniszterelnök ő excellenzciája?

A hideg futott át a hátamon. Dadogtam, huzódóztam:

— Kérem szépen, magánügy...

— Semmi magánügy — kiáltotta a fülemből a politikai vezető ur s e czélből felállott a pamlagra. — Érti ön, képviselő ur, semmiféle magánügy. Mert a mint a miniszterelnök öntől elvált, bement a miniszteri szobába és odahívta a minisztereket és most minisztertanács van. Önnek tehát nyilatkoznia kell...

az önállósághoz való törvényes jogaink megtagadása.

A kiegyezési kísérletek az osztrák kormány részéről tulajdonképp komolyaknak alig is tekinthetők, mert onnan indulnak ki, hogy ha semminő formában nem lesz is új kiegyezés, a fennálló közösség megmaradását biztosra vehetik.

Ily kiegyezési kísérletezésekre igazán azt kell mondanunk, legyen már vége a komédiának, elég volt a magyar jóhiszeműséggel való játékból.

Akárhogy gondolkozunk, nem találunk más expedienst a zagyva és vizsgálatlan helyzetből, mint azt, hogy *helyezkedjék kormányunk és országgyűlésünk intranszigiens álláspontra úgy az alkotmánybiztosítékok, mint a gazdasági kiegyezés dolgában.* Ez utóbbinál nem szabad vonakodni annak deklarálásától sem, hogy ha a kiegyezés nem létesülhet, úgy a közösség, eltekintve természetesen a nemzetközi szerződésektől, feltétlenül megtartásából eredő megszorításoktól, 1917-ig sem marad fenn, mert nekünk ez esetre a reciprocitások meghosszabbításra sincs kedvünk és hajlandóságunk, hanem azonnal érvényesíteni kívánjuk önállóságunk következményeit.

Ebben a csatára kész helyzetben tessék azonban jubilálni!

Budapest, június 4.

A képviselőház holnap, szerdán, délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják a cselédjavaslat részletes tárgyalását, amelynek befejezése után a nemzetközi mezőgazdasági intézetről, majd a vasutasok fizetésrendezéséről és a vasúti szolgálati rendtartásról szóló törvényjavaslatokat veszi a Ház tárgyalás alá.

A főrendiház folyó hó 6-án, csütörtökön, déli 12 órakor tartja meg legközelebbi ülését, amelyen a képviselőház által elintézett javaslatokat veszi tárgyalás alá.

A képviselőház bizottságából. A zárszámadás-vizsgáló bizottság június 6-án délután 5 órakor az Országházban, az I. sz. teremben ülést tart, melynek tárgya: Az 1904-iki összjelentés és apróbb jelentések.

A munkásügyi bizottság június 5-én délután

Most már a sarkamra állottam én is.

— Tisztelt vezető ur — mondom — ha tényleg minisztertanács van, akkor beláthatja, hogy én nem szólhatok . . .

— Pardon — feleli ő — ismételtelen felszólítom, hogy nyilatkozzék, mert különben . . .

— Különben ?

— Mert különben úgy bojkottáljuk, hogy megüti a guta . . .

Hallod Olgám, engem, Vity Gábort, bojkottálnak. Engem, aki mindegyikkel úgy barátkoztam, hogy Justh Gyula se különben; engem, aki banketteken az én porció áfonyámat és az én porció spárgámat is nekik adtam, bojkottálnak. Ami azt jelenti, hogy soha többé a nevemet ki nem nyomtatják, vagy ha kinyomtatják, hát mellé írják, hogy tyukot loptam és majd csak akkor emlékeznek meg rólam dicsérrel, ha a guta tényleg megüt. Mit tehettem? Elővettem a job-bik eszenet és ezen nagyszerű politikai vezető urnak elbeszéltem mindent törvöl-hegyire, őszintén, úgy amint történt, nem hallgatván el azt sem, mennyire megleptek a Wekerle szavai.

Ez volt a szerencsém. Meggyőződtem, hogy e zsurnalistának több esze van, mint tíz képviselőnek, mert nyomban megtudta világitani a helyzetet. Megmagyarázta tudniillik, hogy Wekerle azért haragudott meg, mert félreértett. Ugyanis az állami telkeket, melyek itt vannak az országház mellett, a kormány odaadta József főhercegnek protekciózsan és a főherceg eladta egy vállalkozónak. Wekerle tehát azt hitte,

5 órakor az Országházban, az I. sz. teremben ülést tart, melynek tárgya: A m. kir. iparfelügyelők 1905. évi tevékenységéről a kereskedelemügyi miniszter jelentése.

Összbirodalmi törekvések.

Irta: **Herczegh Mihály**
egyetemi tanár, udvari tanácsos.

Az 1849. márczius 20-i császári alkotmány Magyarország önállóságát, függetlenségét megszüntette; az államterületet földarabolta, elrendelvé, hogy Erdély, a Szerbvajdaság, a Határ-örvidék és Horvát-Slavonország Fiumével együtt önálló külön koronaországok legyenek. Magyarország ezeréves alkotmányát szétszaggatták, a háromszinü zászlót s egyéb nemzeti jelvényeket sárbatiporták és nemzeti nyelvünket is az élők sorából kitörültni akarták. Már-már odáig juttatták a fejleményeket, hogy Magyarország Ausztriának nemcsak tényleg, de intézményileg is gyarmat-állama, rabszolgája legyen.

E végből adták ki az 1894. évi márcziusi alkotmányt, mely egyenként felsorolja az összbirodalom alkatrészeit az u. n. koronaországokat és ezek közé osztja be Magyarországot is.

Kimondja, hogy az összbirodalom feloszthatatlan. Fővárosa Bécs. A koronaországokban a különjaku nemzetiségek egyenjogúak. Az államfő ausztriai császárnak koronáztatik, a ki egyszersmind a hadsereg fővezére is. A törvények és polgári jogok az egész összbirodalomban egyenlők és ugyanazok.

A birodalmi gyűlés a felső és alsó házból áll. A felső ház a koronaországok részéről választott kövelekből áll; száma az alsóház fele. A képviselők 5 évre, a felsőházi követek pedig 10 évre választatnak. A birodalmi gyűlés székhelye Bécs. Bármikor felosztható, vagy elnapolható, anélkül, hogy előbb az évi számadások megvizsgáltattak, a költségvetés megszavaztatott, vagy a katonai ujonczok megajánlataik volna. Adót, katonát, a koronaországok a birodalmi gyűlés beleegyezése nélkül is kötelesek szolgáltatni.

A birodalmi gyűlés hatáskörébe tartoznak: a külügy, hadügy, pénzügy, az ipar és kereskedelmi, köznevelési és belbiztonsági ügyek. A

hogy én helytelenitem az ülést s azok közé tartozom, akik semmit sem akarnak adni alkotmánybiztosítékok nélkül. Azt hitte, hogy gunyolódom, amikor szintén állami telket kérek.

— De hogy erre nem jött rá a képviselő ur — mondá a zseniális nagyszerű hírlapíró — hisz szintén megszavazta a rávonatkozó törvényt.

— Kedves barátom — szolgáltam felvilágosítással — én régi ember vagyok, én blindre szoktam megszavazni a törvényjavaslatokat, mert máskülönben sokszor kellene futnom a szavazások elől, s a futást nehezen bírják a lábaim. Hát inkább nem veszek tudomást róla, hogy mi van a javaslatokban.

— Ön bölcs ember, tisztelt Vity Gábor képviselő ur, megengedi, hogy ezt konstataljam a Nagy Lap hasábjain ?

— Sőt szívesen veszem. . .

Eltávozott. Boldog voltam. Megírja lapjában az esetet, Wekerle elolvassa, belája, hogy tévedett és én ismét kegyelt ember leszek, téged nem fognak lefotografálni és engem nem fognak bojkottálni. Sőt esetleg a kormány sem mond le.

Hanem persze a lakáskeresést nem folytathatom, két-három napra szükségem van, hogy az izgalmakat kipihenhessem.

Notabene, a multkori becsapásért (hogy a fiuk hangulatkező pártalakítás ürügye alatt kevés ruhájú nők társaságába csaltak) boszút állottam. Bizonyosan olvastad a lapokban, hogy Boda főkapitány elrendelte, hogy mindazon helyiségeket, ahol nők működnek közre tánczban, énekekben és pezsgőtöltésben, éjjel egy órakor

többiek az egyes koronaországoknak vannak fenntartva.

Törvényt csak a császár és a birodalmi gyűlés alkothat. *Törvényjavaslatot* azonban nemcsak a császár tehet, hanem a birodalmi képviselők és követek is.

Ha a birodalmi gyűlés feloszlatott, az összehívás ideje nincs meghatározva. Ez a császár tetszésére volt bízva. — Ez a birodalmi gyűlés tehát tulajdonképpen csak *tanácskozási testület.* Az alkotmány pedig úgy tűnik fel, mint az alkotmánynak külszínét megtartó *abszolutizmus.* Abszolutizmus alkotmányos formában.

Ezen összbirodalmi alkotmány életbeléptetése herceg Schwarzenberg miniszterelnökre és dr. Bach miniszterre volt bízva. Mellettük segédkeztek: Thun, Thunfeld, Krausz, gróf Gyulay, a magyarnak csufolt osztrák tábornok és báró Fiáth Ferenc és társai, akik az ország által hazaárulóknak bélyegeztettek. — Ellene voltak és végrehajtását meggátolni akarták báró Vay Miklós és gróf Apponyi György, gróf Apponyi Albert édes atyja. Amaz, vagyis báró Vay Miklós, 1849-ben a konzervatív aulikus párt vezetője, akii Bach miniszter helytartósági elnökséggel kínált meg, amelyet midőn ez fölháborodva visszautasított, ellene majdnem tettelességre vetemedett; Schwarzenberg herceg pedig *akasztófajelöltnek* nyilatkozott, amelytől őt csakis a herceg hirtelen halála mentette meg.

Gróf Apponyi Györgyről azt tudjuk, hogy a Metternich-korszak végső éveiben az udvarnál Magyarországot és ennek érdekeit csak ő képviselte egyedül, akit sem Schwarzenberg, sem minisztertársai nem kedveltek, mert ámbár konzervatív, de erős magyar érzelmű főur volt. A magyar szabadságharcok alatt nem járogatott udvarolni, hizelegni Bécsbe, Innsbruckba, Olmützbe. Az orosz intervenczió alatt nem vállalt alkalmazást. Magyarország temetésénél nem vett részt a gyászmenet rendezésénél. Nem is volt, éppen ezeknél fogva, kedvelt egyéniség az udvari körökben. Pedig úgy kiváló tehetségénél, mint összeköttetéseinél fogva is ő lett volna a leghívatottabb, legalkalmasabb tanácsadó. Az igaz, hogy idéhaza se valami nagyon kedvelték.

II. Ami már most 1867: XII. t.-czikkben foglalt *közös ügyek* intézményeit illeti:

be kell csukni. Ez az én művem, kedves Olgám. Én jártam ki ezt Bodánál, hogy ne legyen okod többé féltékenykedni, lásd milyen erkölcsös férjed van. Én azt is kiakartam vinni, hogy egy órakor ezenkívül minden lakásba bemerjen egy rendőr, megvizsgálja, hogy mindenki otthon van-e és hogy a nőtlen emberek egyedül vannak-e otthon és ha nem egyedül lennének, elválasztassanak. Boda azt mondta, hogy ezt nem teheti, mert a szaktanácskozmányban, ahol a kérdés szóba került, ama nevezetes Perl Soma a szentírásból vett idézetekkel protestált az ellen, hogy a virágnak megtiltassék a nyílás, ha jó a kikelet. A hotelben különben a szoba árát felemelték 2 frt 50 krajczárral, mert azt mondják, hogy ezután egy óra után itt fogják tölteni a pezsgőt. Nálam ugyan senki se tölt, de azt felelték, hogy kivételeket nem lehet tenni, az áremeléshez mindenkinek hozzá kell járulnia és hogyha nálam nem töltenek, hát annál inkább fizethetek. (Ami igaz, tehát a takarékpénztári kötvényekből küldj fel nekem három darabot, mert most emelkedik a buza ára és leszállanak a kötvények.)

Sok tanácskozásunk volt a Házban a cselédek miatt. Én nem szólalhattam fel, mert nem tudtam, mit akar Darányi, ma módosította, amihez tegnap érintetlenül ragaszkodott és holnap eitörli, amit ma módosít. Meg is szólított Darányi, hogy miért nem beszélek. Erre Szentkirályi Zoltán tisztelendő-képviselőtársam esetével válaszoltam. Szentkirályi Zoltán mint buzgó katolikus pap, reggelenként prédikációkat mond. Feltűnt neki, hogy egy asszony minden prédiká-

ezek a *mostani formulában* éppugy veszélyeztetik Magyarország önállóságát, függetlenségét, amelyet a pragmatika szankció után az 1741., 1791. és 1848-iki törvények is biztosítottak, mint az osztrák összbirodalom rögeszméje, politikai religiója. Ez már is meg van testesülve a külügyek közösségében, a hadügyek közösségében, a vámközösségben, a bankközösségben, a papírpénz közösségében, a delegáció közösségében.

Ezen közös intézmények egyfelől *Ausztria* részéről, másfelől pedig az 1868: XXX. t.-cikk alapján *Horvátország* részéről annyira megkötik a magyar nemzet szabadrendelkezési jogát, hogy azok miatt hazánk érdekében semmit sem lehet tenni az osztrák kormány *beavatkozása* és hozzájárulása nélkül.

A közösgyi intézmények a külfölddel szemben máris úgy tüntetik fel Magyarországot, mintha ez Ausztriába máris beolvastva, bekebelezve volna.

Ezért akarja a közös ügyek intézményét a *függetlenségi párt* megváltoztatni. De éppen ezért kívánja azt a birodalmi egységesítés politikája, az u. n. *kamarilla-politika* is minden módosítás nélkül épségben tartani.

És ezen kamarilla-politikát hatalmas erővel támogatja a mi egyik főellenségünk, az *osztrák országgyűlés* is, mely Magyarország felszólását, lealázását mindig örömmel, helyesléssel fogadta és magához képest a magyart durvának, miveletlenségnek és csak szolgasorsra érdemesnek tartotta.

A másik főellenségünk, mely minden áron a mostani formában akarja a közösgyi intézményeket fenntartani: az *ausztriai kormány*, mely még mindig erősen ragaszkodik az osztrák birodalmi egységesítésének rögeszméjéhez és erről semmi esetben és semmi áron sem akar lemondani, valamint Németország politikai meghódításáról, illetve arról sem, hogy Németországnak ismét Ausztria legyen az ura.

Mivel azonban ez a törekvés Magyarország érdekeivel ellenkezik, ez okból tartja kívánatosnak, szükségesnek az osztrák kormány Magyarország függetlenségét megszorítani, vagy ha lehet, meg is szüntetni. Tudja azt az osztrák kormány, hogyha a magyar királyság és ennek alkotmánya megmarad: első sorban a magyar

ciójánál ott van, hogy le nem veszi róla a szemét és áhítatosan bölintgat minden szavára. Gondolta, ez igen nagy hűve neki. Igen megörvendett hát, amikor az asszony elment hozzája gyönni. Hanem aztán . . . Az asszony azt gyönte, hogy ő megcsalta a tisztelendő urat, mindig bölintgatott a predikációinál, holott egy betűt se értett belőle, olyan siket, mint a föld. En is ugy vagyok Darányival, bölintgatok neki, de nem értem, egyáltalában nem értem mire való az egész törvényjavaslat, miért ne maradjon a cseléd cselédnek és az ur urnak.

Egyet azonban megértettem. Ez az, hogy ha a javaslatból törvény lesz, akkor nem lesz szabad többé felfofozni a cselédet, a bérest, a kocsiát és nem lesz szabad úgy összeszidni, hogy a harmadik határban keresse az ánya térgyit. Ennél fogva komolyan felkérlek kedves Olgám, hogy most a táplálkozásodra több gondot fordíts és reggelenként ne sajnáld magadtól ama husz éves törkölyt sem, ami a pince balsarkában van. Azért tedd, hogy legyen erőd és felhasználhass a törvény szentesítéséig minden percet. Ne mulaszt el egyetlen pillanatot sem, menj a cselédek közé és add ki a részüket előre. Ha nincs is okod rá, szidd őket össze naponként huszszor és pofozd, rugjad, ahol éred. Meg is mondhatod nekik, hogy ez azért történik, mert a törvény meg fogja tiltani, hát előre ki kell adni, amit lehet. A jövő héten, hacsak tehetem, én is haza megyek és folytatom a te munkádat, akkor aztán pihenhetsz egy kicsit. (Még is jobb lesz, ha nem szólasz nekik róla, hogy miért kapják oly nagy adagok-

miniszterium mindent elkövet azon terv ellen a királynál, másfelől pedig a magyar országgyűlés egy fillért sem szavaz meg az osztrák fennhatóság alatti *német egység* megvalósítására. Holott beolvastatván Magyarország a birodalmi gyűlésbe, ott fölényét, becsületét elveszti s minduntalan leszavaztatik a nagyobb számban levő birodalmi néptörzsek által.

Az osztrák kormány ezen tekintetben bizton számít a magyarországi *szlávokra, szerbekre, oláhokra, horvátokra, szászokra és svábokra*, akikkel már is kaczerkodik, akiket — úgy látzik — már is mindenféle ígéretekkel halmozva izgat, mint a forradalomban, csak hogy a magyar faj ellentállását megtörje és a magyar hatalmat megerősítse.

Nagy szerencsétlenség Magyarországra nézve, a közösgyi intézmények mellett a császári *udvar szelleme* és az *osztrák tábornokok*. Az udvar a magyarokat nem szereti, a demokráciát gyűlöli. Épen azért ott a német és cseh arisztokraták foglalják el az első helyet. A magyar arisztokrácia tekintélyvel és befolyással nem bír. A császári miniszterek és a császári birodalom képviselői a magyarok lojalitását kellő mértékben cohasem méltatták; igaztalan és alaptalan magyarázatokkal elhalmozták.

Kiváló szereppel bírnak még a *hadsereg* és ennek *tábornokai*, akik a magyar nemzet bátrabb, elevenebb, nyitabb és tüzebb természetét félreismerik s épen azért ezt makrancos és dühös forradalmár színben tüntetik fel. Éppen azért Magyarország ellen dolgoznak, mert Magyarország függetlenségét az ausztriai birodalom fennállásával összeérhetetlennek tartják, önmagukat pedig az uralkodóház *mentő géniuszainak* tartják.

A magyar fiu, ha *kaionai szolgálata*ba lép, először is a gondolkozást függesztik föl, állítják meg benne. A tizt két év alatt már automatává fejlődik. Csak reglement ismer, kizárólag a szolgálatainak él. A haza fogalma a császár iránti hűségben összpontosul. Harmincz éves korában már megezünt benne a hazafias szellem és nemzeti érzület. Elannyira, hogy ezen átváltozások után az irigység sem rágalmazhatja őt magyarnak többé.

Ilyen viszonyok között bizony nehéz Magyarországon nemzeti politikát csinálni.

ban a szidást és pofot, mert hátha összeállnak és feliratot küldenek a királyhoz, hogy siessen a szentesítéssel, mert az átmeneti állapotot nem bírja ki a képük.)

Hogy mi lesz a kormánynyal, nem tudom. Beszélük, hogy a függetlenségi pártból kimennek mind, akik nem grófok és nem exzellenziások és hogy új pártok lesznek. Azt is mondják, hogy a kormányból ez megy ki, az megy ki. Én mindenesetre szondirozom: a helyzetet s arra felé megyek, a merre a nagy urak mennek. Olvastam én azt már a történelemből, hogy ott a legbiztosabb van az ember. A mikor a forradalom idején az országgyűlés vándorolt, a tájékozatlanok mind az urakkal mentek, tudván, hogy őket ha ágyúkkal keresi is a muszka, mindig akad egy fehér zászló, mely ápol s eltakar.

Egyébiránt esőnk van. Náiatok is esik-e? És vihar ott is volt-e? Nem hordta-e el a vihar a szőlők virágát? Mert, ha elhordta, akkor már leszüreteltünk. Már a Boeszkay-ünnepen is megjártuk az esővel. Szép volt az ünnepély a lakomáig. De a lakomára a szabadban terítették és éppen akkor érkezett oda az országos eső, a mikor a leves tálalva volt. Sokan elmenekültek. De Darányi a helyén maradt. Nyugodtan ült a levele mellett. Kinyitotta az esernyőjét és egyik kezével azt tartotta, a másik kezével kanalazta a levest. Bátorságáért az Isten áldásában részesült. Tudniillik akármennyit evett a levesből, a tányérja mindig tele volt. Sőt gyorsan kellett ennie, hogy ki ne csorduljon. Csodát tett vele az Isten, kiapadhatatlanná tette a leveses tányérját. Már az

Hülyeség vagy tapintatlanság.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 4.

Ez a két kemény szó majdnem az ülés végén pattant el; de oly hevesen és annyi indulattal, hogy az egész ülés tárgyalásának hatását elmosta s a mai ülésről csak az impresszió maradt meg, amit az a két kemény szó támasztott. *Mezőssy* Béla földmivelügyi államtitkár mondotta ezeket a szavakat. *Mezőssy* Béla nyugodt, flegmatikus, művelt ember. Elképzelhető tehát, milyen súlyos dolognak kellett történnie, hogy haragja lobot vessen. — Az történt, hogy *Kovács* Ernő a Ház határozatképességének megállapítását kérte. Ez a megállapítás mindig jó darab időt fog le. Természetesen, az alatt az idő alatt nem dolgozhatik a Ház. Ez háborította föl az államtitkárt. Ha a *Kovács* Ernő nem kéri a Ház határozatképességének megállapítását, talán le is tárgyalják ma a cselédtörvény-javaslatot. *Kovács* Ernő pedig éppen ezt nem akarta, uert ő valamelyik szakaszhoz nagy beszédet akart mondani és ezt a nagy beszédet a holnap napra szánta. Ugy gondolta ennek a tervének a megvalósíthatóságát, ha a Ház határozatképességének megállapításával elhuzza az időt. Ezt meg is cselekedte *Darányi* Ignác és *Mezőssy* Béla nagy bosszúságára. *Darányi* Ignác csak úgy adott kifejezést bosszúságának, hogy kiszaladt a teremből. Az államtitkár azonban odaszaladt *Kovács*hoz és a következő kis dikciót intézte hozzá: „Te mondd, meg, mi ez, tapintatlanság, vagy hülyeség? Ha ezt egy nemzetiségi képviselő cselekszi, még meg tudom magyarázni azzal, hogy kellemetlenkedni akar, de te, hogy csinálhatsz ilyet? A függetlenségi párt értekezlete elé viszem a dolgot!” Hangosan, haragosan mondotta ezt *Mezőssy* Béla. Mindenki hallotta. *Kovács* Ernő állítólag ezt válaszolta az államtitkárnak: „Te vagy a hülye!” De ezt már nem hallotta, mert kiszaladt a teremből. *Kovács* Ernő tehát két segédet küldött *Mezőssy*hez, aki szintén megnevezte megbízottait. A négy segéd aztán megállapította, hogy senkise akart sérteni, elégtételadásnak helye nincsen. Ezzel az ügy

emberek odagyűltek bámolni, már hat óra volt s a tányér folyton újból és újból megtelt. Hanem aztán esőszakot kellett hozni s azokon vitték el az asztalt, *Darányi* és a csodatányért. Persze, ahogy megszűnt az eső, a tányér sem telt meg többé, de ezt el kellett titkolni. A politikusok ugy magyarázták a dolgot, hogy *Darányi*ban feltétlenül megbizhatunk, ő el nem hagy bennünket s ha az esernyőt mindig a feje felett kell is tartania, megnövekszik minden táplálkozási forrás.

Bevégezném a leveleimet, mert sürgetnek, hogy menjek jegyet venni valami művész-májálisra, amit a városigeti tavon rendeznek, hol *Moskovitz* Ivánné, meg *Visontai* Sománé is pezsgőt árulnak. Hazafiságból vásárolni kell egy-két pohányit, amit előre bejelentek, mert bizonyos, hogy a fiuk megint anzikczet küldenek neked.

Azt is bevallom, hogy két ízben színházban voltam. Előbb *Göre* Gábor budapesti kalandjait néztem meg, amiben a mi minisztercink át vannak változtatva gyermekalakú, de nagy viaszkefejű bábukká és ugy táncszinak, ahogy a karmester dirigál. Mondja a szomszédom: kár itt tánczoltatni őket, amikor *Bécs*-ből eleget rángatják a drótot, hogy ugy tánczoljanak, ahogy ott akarják, hát minék tánczoltassuk mi magunk is. Azt mondja erre következőleg, hogy *Simkó* Józsefnek, aki ugyis rajztanár s mint ilyen a művészetet képviseli, szóvá kellene tennie az esetet a képviselőházban. A másik darab a *Bernát* volt. Barátaim azzal bosszantották, hogy *Bernátné* hasonlít hozzád,

a lovagiasság szabályai szerint el volt intézve; de az emberek nagyon sokáig beszéltek még róla. Sőt egyébről sem beszéltek. Pedig hát a cselédtörvény egyik legfontosabb paragrafusát is elfogadták; azt, amelyik a sztrájkoló cselédekről intézkedik. Többen szólottak ehhez a szakaszhoz, módosítani is kívántak, de a Ház az eredeti szöveget fogadta el. A hatvanhetedik paragrafusig jutottak el. Ami még megmaradt, holnap végznek vele.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Ráth Endre és Egyri Béla.

Az **elnök** az ülést megnyitja.

Elfogadják harmadszori olvasásban is a koronázási jubileumról tegnap elfogadott törvényt, valamint a koronaértékről és a pénzszerződésről szóló javaslatot. A jegyzőkönyv erre vonatkozó részét rögtön hitelesítik és a törvényeket átküldik a főrendiháznak.

A cselédtörvény.

A 46. szakaszról

Förster Ottó: Stílusos természetű módosító indítványa után

Pető Sándor: Módosításában kéri, hogy a 18 éven aluli és 18 éven felüli cseléd között különbség a gazda fegyelmi jogára nézve ne tétessék. Ezzel elérjük azt, hogy ha a gazda 18 éven alóli cselédjét bántalmazza, szülőjének joga legyen a szerződést felbontani.

Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter: Pető módosítása felett a Ház a 3. §. tárgyalásánál már határozott, mikor is azt elutasította. Most sem fogadhatja el. Förster Ottó módosítását elfogadják.

Az ötvenhetedik szakaszig vita nélkül jutottak el.

Bernáth István az ötvenhetedik szakaszról kiemeli, hogy ez a legfontosabb intézkedése az egész törvénynek, ez ellensúlyozza a javaslat humanus intézkedéseit. Ha szociális igazságtalanságról beszélnek e javaslat kapcsán, ne feledjük el, milyen szociális igazságtalanság ér bennünket az osztrák kártelek révén például.

Gróf Thoroczkay Miklós a szakasz szabatosabb stilizálását ajánlja.

Giesswein Sándor tudja, hogy a gazdasági sztrájknál figyelembe jön bizonyos nemzeti érdek is. Mégis azt az orvosságot, amit a bajok ellen ez a szakasz ajánl, nem találja jónak. Az ipar terén a konzervatív nemzetgazdák is kénytelenek elismerni, hogy a sztrájkok az egész ipar helyzetét emelték. -- A sztrájkon felül mutatkozik már a békés elintézésre való törekvés. Erre valók a különféle egyeztető bizottságok. Felemlíti az ezekre vonatkozó külföldi példákat. Az alapelvek ugyanazok a mezei munkánál is, mint az ipar terén. E téren nekünk,

kedves Olgám. Hát megnéztem és mondhatom, szó sincs róla. Először Bernátné egy budapesti asszony és aki téged ismer az tudja, hogy vidéken élzs, mert alkalmas lakást nem találhattam számodra. Másodszor kedves Olgám, te már nyolcz év óta szerepsz a közéletben és Bernátné csak most két éve tűnt fel. Harmadszor Bernátné mindig pénzt kér az uratól, míg nálunk éppen ellenkezőleg én kérlek most is, hogy ne feledd elküldeni a kölvényeket, mivelhogy sürgős szükségem van pár ezer koronára. Tudniillik éppen most izeni a boltos, hogy az inggallér árát is felemelték. Már pedig azt ugy-e bár nem tűrnéd el, hogy Gáborod piszkos gallérokkal járjon. Ismered a jelszót: „Hidegvér és tiszta krágli“. A hidegvér nem kerül pénzbe, de a tiszta krágli drágább lett, tehát küldd a kölvényeket.

Addig is ölel szerető férjed

Gábor.

U. i. Láttam egy kalapot, mely egészen új divatu. Annyi díszítés van rajta, hogy egy széna-szekerre se férne több. Ezt a kalapot megveszem neked és amikor hazamegyek, magammal viszem. Már beszéltem Sztérényivel, hogy szállítására engedélyezzen egy külön vaggont. Ha szorgalmasan pófozod a cselédeket, kedves Olgám, talán arra az időre megerősödsz annyira, hogy össze ne roskadj az új divatu kalap sulya alatt.

G.

mint agrár államnak, elől kellene járnunk. A legnagyobb hiba, hogy ez a javaslat kimondja a büntetést, anélkül, hogy megvizsgálnánk: nincs-e provokálva a sztrájk. A szakaszt nem fogadja el, nem várja tőle azt, hogy visszatartsa a mezei munkásokat a bérmozgalmaktól. Ha mégis elfogadja a Ház a szakaszt, javasolja, mondják ki, hogy a földmivvelési miniszter hat hónap alatt törvényjavaslatot köteles beadni a mezőgazdasági munkások bérmozgalmait egyeztető intézményről.

Nagy György a szakasz helyett enyhébb intézkedést ajánl. Az izgatók, a csábítók megbüntetését helyesnek tartja. A munkásokat azonban sehol a világon el nem itélik békéltető eljárás nélkül.

Pető Sándor nem fogadja el a szakaszt, amely laza szövegezésével a közigazgatási hatóságoknak minden visszaélése jogot ad. Ismerteti a földmivvelési minisztérium gazdasági munkabér-adatait. Az egész országban három járásban okozott sztrájkot a munkáshiány és csak egyben a szocializmus. Mint az előtte szólók, ő is képtelenségnek tartja, hogy a békéltető eljárást mellőzve itélkezzenek sztrájkolókat felett. A szerződés szent-ségének fogalmát a munkaadók találták ki. Évszázadok óta a munkaadók hozzák a törvényeket és természetesen a saját gazdasági érdekeik szerint hozzák. Nagy hibája a törvénynek, hogy míg a sztrájkolókat sújta, a munkaadók összebeszéléséről, a kizárásokról nem intézkedik, holott ez a veszély már fenyegetett, mikor a békésmegyei gazdák kulikat akartak behozni.

Ernst Sándor nem tartja felelősség nélkülnek — szemben az előtte szólóval — a tömeget. Mert mit vélné a felelősségről Pető, ha őt a tömeg meglincselné? (Derűtség.) A mezőgazdaság terén az egyeztető bizottság halogatásait nem lehet tűrni. A dolgozni kívánó munkást pedig minden terrorizmustól meg kell védeni. (Helyeslés.) Az előtte szólót megértette volna, ha az aratási sztrájkról beszélt volna.

Az **elnök:** Azért sem beszélt az aratási sztrájk-ról, mert arról most nem szabad beszélni, lévén a cselédtörvény napirenden. (Nagy zaj a néppárton.)

Zhoray Miklós: Összefügg! A két tárgy összefügg.

Egy hang: Ez a klotür. (Nagy zaj.)

Ernst Sándor a szakaszt elfogadja.

Mezőfi Vilmos szerint a szakasz a dolgozni akaró munkásokat sem védi, csak elkészeríti a munkásokat. Felemlíti, hogy a nagysurányi uradalom sztrájkját az alispán önkéntes közbelépése békésen kiegyenlített. Az izgatókat eltolonczolták (Nagy zaj. Közbekiáltások: Ugy kell! No látja!). a szolidaritást azonban büntetni nem szabad, mert hiszen az alkotmányvédelemben is a szolidaritás volt a fő. A szolidaritás a legszebb emberi érzés. (Nagy zaj. Az elnök csengett.) Nemcsak károsnak, hanem célra nem vezetőnek is tartja a szakaszt Semmiféle drákói intézkedés nem akadályozza meg a sztrájkot. (Nagy zaj.) Az eredeti törvény legalább egyenlő mértékben mért és büntetést szabott ki az összebeszélő gazdákra is. A mostani szövegezés egyoldalú. Idézi báró Wesselényi Miklóst, aki már 1832-ben lelkesen szállt sikra a jobbágyokért. (Nagy zaj.) Kéri a szakasz elvetését.

Az **elnök** tíz perc szünetet ad.

Szünet után

Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter Petővel szemben kijelenti, hogy a törvény sok előnyt biztosít a cselédnek, azért nincs szükség arra, hogy a sztrájkszakasz a gazdákat is sújta. A szakasz a dolgozni kívánó cselédek jogainak megvédésére való. A békéltető-bizottságok felől már vannak tapasztalataink. Eppen az a cél, hogy a szerződés érvényessége felett vitázni ne lehessen, hogy ne legyen helye szerződéssel szemben semmiféle egyezkedésnek. A szakasz teljes fenntartását kéri gróf Thoroczkay Miklós stílusos módosításával.

Bernáth István előadó reflektál az egyes felszólalásokra.

A képviselőház a szakaszt gróf Tkoroczkay Miklós módosításával fogadta el. Giesswein Sándor határozati javaslatát elvetették. Az indítványozók közül csupán a demokraták szavaztak mellette.

Mezőfi Vilmos a hatvanegyedik szakaszhoz ad be módosítást.

Okolicsányi László szerint a szakasz sok zaklatásra ad okot. Csak azokra a szakaszokra vonatkozólag fogadja el a hivatalból megindítandó eljárást, amelyekben közérdek látszik fennforogni.

Gróf Thoroczkay Miklós a hivatalból megindítandó eljárások számát akarja kijavítani.

Darányi Ignác Okolicsányi módosítását elejteni kéri.

Elnök a vitát bezárja.

Kovács Ernő kéri a Ház határozatképességét megállapítani. (Nagy zaj.)

Az **elnök** megszámláltatja a képviselőket s konstatálja, hogy csak kilencvennégyen vannak jelen. (Nagy zaj.) Az ülést tehát negyedórára felfüggeszti.

Szünet után

az **elnök** az ülést újra megnyitja s elrendeli a képviselők megszámlálását.

Kovács Ernő: Már nem kívánom a Ház határozatképességét megállapítani. (Derűtség.)

A Ház a hatvanegyedik szakaszt gróf Thoroczkay módosításával fogadja el.

Mérey Lajos a hatvanegyedik szakaszról azt kívánja, hogy a kihágási és kártérítési ügyekben a felelősségi jog korlátoztassék.

A 62. §-hoz **Horváth József** (marosújvári) és **Kovács Ernő** nyújtanak be módosításokat.

Návay Lajos, **Mezőfi Vilmos** és **Beück Iván** a szakaszt eredeti szövegben ajánlják elfogadásra.

A szakaszt változatlanul elfogadták.

Az **elnök** ezután a napirendet állapítja meg. A következő ülés napirendjére a cselédtörvény folytatóság tárgyalását és két vasuti törvényjavaslat általános vitáját üzte ki. A két javaslat között a kormány junktimot csinált, s ezért az általános vitát egyesítik.

Longyel Zoltán felszólal a vita egyesítése ellen, a döntést azonban holnapra halasztották.

Az ülés ezzel véget ért.

Budapest, június 6.

A politikai helyzet Ausztriában. Egyelőre szó sem lehet arról, hogy a Beck-kormány mögött egy német-koalíció jöjessen létre. Hetek óta dolgoznak a német liberálisok azon, hogy egy koalizált német pártot kalapáljanak össze, ez volt Beck minden reménye, de ez nem sikerült eddig és ha a jelek nem csalnak, ezentul sem fog sikerülni. Az ausztriai német pártoknak mai együttes gyűlése ugyanis, amelynek az volt a célja, hogy ezek a pártok közös klubban egyesüljenek, legalább egyelőre, nagy kudarczsal végződött. Az együttes gyűlés egybehívója, Chiari német néppárti képviselő, a gyűlést megnyitó beszédében kiemelte annak a szükségét, hogy egységes német klub alakuljon, amely képes arra, hogy a nagy klerikális és a nagy szocialista pártokat ellensúlyozza. A gyűlés elnöke, Funke képviselő ugyanezt a nézetet vallotta. De a gyűlés további lefolyásában teljesen eltertek a fölfogástól. A német agrárius Peschka pártja nevében kijelentette, hogy báró Fock-ka, aki a szocialistákhoz közeledik, s aki az agráriusok ellen való harcot irta zászlajára, nem ülhet egy klubban. Más szempontból kelt ki a nagynémet Wolf az egyesülés ellen. Kijelentette, hogy a nagynémetek semmi szín alatt sem ülhetnek a zsidókkal együtt egy klubban. Licht, morvaországi képviselő kifejtette, hogy a morvaországi zsidók, a kiknek e tartomány német képviselői mandátumukat köszönhetik, nagyon könnyen megethetnék azt, hogy az ilyen politika következtében a szocialistákhoz csatlakoznak. Dmel, a nagynémetek zajos tiltakozása mellett azt mondta, hogy a németek megmutatták, hogy semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek el, s így nemsokára elkövetkezik az ideje annak, hogy a németeket a szemétdömbbe dobják. Minthogy ily körülmények között lehetetlennek látszott a megegyezés, Pergelt azt indítványozta, hogy a vitát szakítsák félbe s küldjenek ki bizottságot a kérdés további tárgyalása végett. Ezt az indítványt egyhangulag elfogadták. Ez a pártközi helyzet nagy befolyással lesz a Beck-kormány egész magatartására. Tegnap este több óráig tartott minisztertanács volt Bécsben, amely a trónbeszéd végleges szövegét állapította meg. Nagy munka-programm lesz benne, de minden nemzetiségi színezet hiányozni fog belőle. Az új Reichsrathot e hónap 17-ére hívták össze. Jövő héten jelenik meg az osztrák urakháza tagjainak jegyzéke, melyben 6 volt képviselő is foglaltatik. Beck miniszterelnök egy küldöttség előtt következőképp nyilatkozott a kabinet helyzetéről: Hivatásos optimista vagyok s nincs is szándékomban e tulajdonságot megváltoztatni s ennél fogva érthetetlen előttem, hogyan juthattak az emberek arra a következtetésre, hogy a kormány lemond, mert egy olyan párt, melynek parlamenti álláspontja még ismeretlen, tulsulyra jutott. Ha mindig csak a szociáldemokrata párt nagyságával ijesztenek, csak azzal a kérdéssel válaszolhatok, hogy hol kezdődik hát tulajdonképpen a szocialista veszedelem? Minél nagyobb egy párt, annál nagyobb a felelősség rajta s annál jobban törekszik, hogy sikereket érjen el.

A t. Házból.

I. Vihar után.

Szenzációs ülés után csendes szincerialás következik.

A tegnapi nap eredményeit mérlegelik, bírálgatják, értékben nagyobbítják, avagy kisebbítik. A harcosok egyrésze elvonult, másik része a szavazását magyarázza. Egy azt mondja: kellett adnom valamit a liberalizmus részére, mert máskülönben nem szavazhatnék meg később reakcionárius dolgokat. Többen a sztrájk-paragrafus elfogadására szereztek menlevelet a káromkodás megszüntetésével. Inkább ne lehessen összeszidni a cselédet, de meg lehessen akadályozni a sztrájkját. Majd egykor a cseléd fog káromkodni és a gazda nevet. Más meg azzal indokolja, hogy a kormányt meg kellett menteni. A néppártiak egy statisztikát állítottak össze és kimutatták benne, hogy a Návay módosítása mellett az áttértekkel együtt 18 zsidó szavazott, 7 nemzetiségi, 8 mágnás és 7 kormányember: miniszter és államtitkár. Hordják a statisztikát jobbra-balra, de nehezen kapnak vállalkozót a terjesztésére. Mert olybá tetszik, minthogyha antiszemizmust akarnának csinálni vele. Pedig dehogyan:

— Elég szép számban vagyunk — mondják az izraeliták — és csak tessék terjeszteni, nekünk használ, mert az általános választói jog idejére jó korteszerszék lesz erre hivatkozni.

Alig pihennek meg, új elégtelenség érkezik. Akik nem voltak a tegnapi pártértekezleten, a koalíciós nemzetközi értekezleten, azok panaszkodnak, hogy megint engedtek a horvátoknak. Hogy a magyar tisztviselőtől megkivánják, hogy horvátul tudjon a vasúti szolgálatban. — Hová jutunk? — vetik fel a panaszos kérdést — hisz így mindent elveszítünk.

— De talán nem lesz horvát obstrukció — nyugtatják mások — és hazamehetünk aratni. Ez is fontos.

Bizonyosan tudja az olvasó is, hogy ilyenkor, amikor a vakációt óhajtják a törvényhozók, sok kényes dolgot könnyebben lehet elintézni, ha azzal kecsesgömböt ölegetik őket, hogy következik a vakáció. A horvátok már kezdtek berendezkedni a nyári obstrukcióra, fehér ruhákat csináltattak Zágrábban és jeget rendeltek a Continentálba, meg külön omnibuszt, mely őket innen behűtve a Házba viszi és onnan visszahozza. Már most az a kérdés, itt izzadjanak-e a nagyságos honatyák a behűtött horvátok obstrukciója mellett, avagy a vasutas vizsgán izzadjanak-e a horvát nyelvvel szorongatván a magyar tisztviselő? Belemennek a paktumba. Kérdés azonban, hogy meddig tart ez a paktum.

— Siessetek azokkal a cselédmódosításokkal — biztatják a beavatottak a kompilátorokat — hadd jöjjön már a vasútjavaslat. Mert ha tovább várunk vele, a horvátok még újabbat találnak ki s akkor igazán vége van a vakációnak.

— Sietni, uraim, sietni...

Olyan kevesen vannak, hogy tán már ma be lehetne végezni a cselédtörvényt, de minden második embernek a zsebéből kikandikál a módosítás s a hozzávaló beszéd. Kovács Ernő nyugtalanul jár. Egy módosítása volna és hozzá megfelelő támogatást keres. A barátai ráhagyják: „Jól van, jól van; csak Darányiékhoz hozd rendbe.”

— Majd rendbe hozom.

Környékezte Darányit, a miniszter pedig átutalta Mezőssy Bélához. Gondolta azonban,

hogy ráér még. Esetleg ma nem is jutnak olyan messzire.

Aztán a folyosón megint a válságról beszélgettek, míg bent harmadszori olvasásban is megszavazták a koronázási jubileumi javaslatokat. Átküldik a főrendiházhoz.

Wekerle Bécsben van, Andrássy nem jött be a Házba, a válság ázsiója alább szállott a politikai hírek börszénáján. Már bizonyos, hogy a jubileum előtt nem lesz semmi pozitívum. Ha új pártalakulások felől tanácskoznak is, csak a jubileum után lépnek előtérbe. Lemondásokról sem tárgyalnak addig Bécsben. Mutatózik valami kifárasztási és elposványosítási törekvés. Így szólnak:

— A király nem tiltakozik az alkotmánybiztosítékok ellen általában, de látni akarja, hogy mennyiben lehet összekapcsolni az általános választói joggal. A király azt akarja, hogy ne csak az egyiket csinálják meg, hanem a másikat is. Sőt a kuriai bírások meghosszabbítását és reformját ne is csinálják meg addig, amíg általános választói jog nincs.

Szépítgetnek, magyaráznak, kommentálnak és kombinálnak, egyáltalában minden olyan cselekvést alkalmoszerűnek találnak, ami a dolgot nem viszi előbbre, hanem inkább az előbbrevittet hátrább huzza.

— És mit tegyen a függetlenségi párt? — hangzik a kérdés.

— A függetlenségi párt, az várjon. A függetlenségi párt várjon, amíg népszerűségéből minél többet veszít. És azután folytatólagosan várjon a függetlenségi párt, amíg oly kérdés kerül elő, a melynél a sarkára állhat, például a katonai kérdés. Ha a függetlenségi pártnak nagyszertűen sikerül a várakozás, akkor elérheti azt, hogy a bécsi katonai kérdésekre csak azért, hogy a függetlenségi párt még többet veszítsen és semmit se szerezhesen vissza.

Mily remek kilátás. Negyvennyolczas képviselők, akik nagy ambícióval jöttek ide, most reményvesztetten járnak-kelnek, az orruk majdnem a földet éri s azon gondolkodnak, hogy nem lett volna-e jobb szocialistának születni, mint ama Mezőfi Vilmos, aki az egész Házat felzavarja, amikor szocialistáskodni akarnak.

* * *

II. Váratlan akadály.

— Én nem szólok — mondta éppen ebben a percben Mezőfi Vilmos — én elmondtam az általános vitában, amit mondani akartam, ismerteltem elvi álláspontomat. De hiába is szólnék, Darányi miniszter kijelentette, hogy ő ezt a kedves, jó, drága szakaszt olyan kitűnően tartja, hogy ebből semmit sem enged.

A cselédtörvényjavaslat sztrájk paragrafusáról volt szó.

Az öreg Szappanos István, Nagy Emil és gróf Zichy Vladimir néztek farkasszemet Mezőfi Vilmossal és biztatgatták:

— Na! Na! Halljuk csak, halljuk!

Mezőfi egy kicsit be is ugrott, dicsérte a sztrájkot, amit ő szolidaritásnak nevez és azt mondja, hogy éppen olyan, mint amikor itt az alkotmányvédők szolidaritást vállaltak, csakhogy győzzenek.

Hasonlatával veszedelmes lejtőre siklott a szónok, de idejekorán megállott, eszébe jutván, hogy tulajdonképpen azt ígérte felszólalásában, hogy nem fog beszélni.

No igen, mert már beszélt helyette Giesswein Sándor, aki úgy pártját fogta a szocialistáknak és úgy kikelt a hatósági terrorizmus

ellen, hogy a termést féltő gazdák okvetlen jobban szerették volna, ha ezalatt az idő alatt inkább misén lett volna elfoglalva. Mások is beszéltek. Nem hagyta szó nélkül a paragrafust se Pető Sándor, se Nagy György. Ők is azon voltak, hogy sztrájkot nem szabad másképpen megszüntetni, mint úgy, hogy előbb békéltető bizottsággal kell kísérletezni. Ernszt Sándor ellenben szembeszállott Giesswein Sándorral és Darányi Ignác is beszélt.

A vége az lett, hogy még egy óra se volt s a sztrájk paragrafust megszavazták.

Hegyen-völgyön vigasság keletkezett. Megint felhangzott a jelszó:

— Siessünk! Siessünk!

Már biztosra vették, hogy ma bevégezik az egész javaslatot s ha jól csinálják, hirtelesen kitzúthetik a vasutas javaslatot, úgy hogy mire a horvátok felzónáznának Zágrából, hát már későn érkeznek, megszavaztatott. Kedves perspektíva nyílt meg az ábrándozók előtt, hamar megszavaznak mindent és mire a koronázási aranyokat kiosztják, már mehetnek is haza vakációzni.

— Siessünk! Siessünk!

Siettek is. A paragrafusokon úgy törtek keresztül, mint a cirkuszbeli lovas az abroncsos kifesztített selyempapíron. Csak Kovács Ernő járt ide-oda, mondogatván:

— Az én módosításom!

Nem igen hallgattak rá:

— Jól van! Jól van! Csak hozd rendbe! Kovács Ernő integetett Mezőssy Bélának, de az államtitkár nem vette észre.

Gyorsan szaladtak tovább. No, mindjárt vége lesz; már a 62. §-nál vannak. S ekkor egyszerre leütött a menykő. Leütött a menykő, mert felállott Kovács Ernő és azt mondta:

— Kérem a határozatképesség konstatálására a Ház jelenlévő tagjainak megszámolását.

Persze, hogy meg kellett számláltatni a jelenlevőket és persze hogy nem voltak százan és ennél fogva még perszebb, hogy az ülést fel kellett függeszteni.

De egyuttal felborult a remény csónakja. Most már nem fejezhetik be a tárgyalást s most, ha összegyűjtik a képviselőket, azok boszankodnak és haragjukban módosításokat terjesztenek elő, most már várni kell a vasutas javaslattal a jubileum utánig, amíg szép lassan is felkászolódhatnak a horvátok, alászolgája!

Mezőssy Béla államtitkár oda szaladt Kovács Ernőhöz és rákiáltott:

— Micsoda hülyeséget csináltál, te hülye!

— Én? Hogy a módosításomra egyezünk meg...

Justh Gyula boszankodott a folyosón:

— Mindenki vezetni akar és senki se vezet, ez számár állapot.

Segédek mentek Kovács Ernőtől Mezőssy Bélához; Mezőssy Bélától a társalgóba a „hülye” állapotjelző miatt és ott kimagyarázták, hogy nem volt sértő szándék. (Ez a káromkodások eltörlése után következő első napon szép eredmény.)

De minden mindegy volt már. Eljöttek százan, de már megakadtak a 62. §-nál a Kovács Ernő módosításával együtt több más módosításnál úgy megakadtak, hogy tovább se mehettek.

A váratlan akadály megdermesztette a kedélyeket. Busan mentek haza és megfogadták, hogy soha többet hosszabb időre nem csinálnak plánumot, mint egy napra.

A válság-hirek.

Bizonytalanság az ünnepi hangulatban. —

Budapest, június 4.

Ünnepi hangulat ömlik el az egész hivatalos világon. Ma Bécsben Erzsébet királyné szobrának leplezésénél jelentek meg a magyar kormány tagjai, csütörtökön este pedig Budapestre érkezik a király, hogy szombaton jelen legyen a koronázás negyvenedik évfordulójának ünnepén. Az ünnepi hangulatnak ez aráerőszakolása a nemzetre, háttérbe szorítja a válsághireket, de el nem tünteti. Így aztán a legnagyobb feszültségben telik el a jubileumi ünnep, amely utánra talán nagy események várhatók.

Kombinációk a kormány-válságról.

A kormány környezetéből állandóan hirdetik, hogy kormányválság nincs, s arról beszélni sem lehet. Közvetlenül azután pedig beösmérik, hogy egyes részletkérdésekre nézve vannak nézeteltérések a király és a kormány között. Tehát a válság magva, a véleménykülönbség, megvan, még ha az ellentétek áthidalását lehetnek is tartják. Ez a lappangó válság fogja tehát kísérni a koronázási jubileum ünnepét, amelyre csütörtökön Budapestre érkezik a király, semmiképpen sem válva előnyére az ünnepi hangulatnak.

Az alkotmánybiztosítókról, amelyek ennek a lappangó válságnak tulajdonképpeni oka, különben a bécsi *N. Fr. Pr.* hosszabb ismertetést közöl mai számában. A trónbeszéde, gróf Andrássy Gyula kijelentéseire hivatkozva, jó bőven közli *Návay* Lajosnak hónapokkal ezelőtt elhangzott beszédét és nagyjából annak tartalmát ismerteti olvasóival. A magyar közönség előtt ezek a dolgok már mind régen ismeretesek, a *Návay-féle* felfogás szerint az alkotmánybiztosítókhöz tartoznak 1. a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztése; 2. a hatásköri összeütközés felett ítélő bíróság felállítása; 3. a kivételes főispáni hatáskör megszüntetése; 4. a vármegyei pénztárak visszaállítás; 5. a lex Szapáry eltörlése; 6. a királyi biztosi intézmény eltörlése; 7. a kuriai bírások meghosszabbítása. A „*N. Fr. Pr.*” tudósítása szerint a király előtt csak az első két javaslat fekszik, a többiről még nincs semmi javaslat készítés. Kivéve még a kuriai bírások, amely szintén előzetes hozzájárulás végett már fölterjesztetett.

A magyar kormány köréből származó értesülések szerint ez az összeállítás és a hozzá fűzött kommentár nem fedi teljesen a kormány előterjesztéseit. Ezekon kívül még sok más kérdés vár szabályozásra anélkül, hogy mindazt, mint „alkotmánybiztosítókat” akarná a kormány eldöntés alá bocsátani.

A helyzet tehát a várakozás képét mutatja. A nemzet az eddigiekben elég bizonyítékát szolgáltatva a méltányosságnak. Megadtunk mindent, amire köteleztük magunkat. Most azokra a kérdésekre került a sor, amelyekben királyi szó biztosítja a nemzet kívánságának érvényesítését. Ha ezeket nem kapjuk meg, valóban nehéz lesz a királyi szóban vetett bizalmat továbbra is fentartani. Mert nagyon is ekésredet a hangulat arra a hírre, hogy a király nem hajlandó az alkotmánybiztosítókhöz hozzájárulni. Politikai körökben nevezetesen azt beszélik, hogy a király attól tart, hogy az alkotmánybiztosítókkal felszerelve, mihamarabb újabb és sikeres nemzeti ellentállás pattanhatna ki. És a király legalább a közös költéseket, a létszámmelést, a katonai követeléseket, szóval az öt és Ausztriát érdeklő dolgokat akarja előbb tető alatt látni. Azután megkezdene a tárgyalást a kormányval a szelidített alkotmánybiztosítókkal felől, amelyeket csupán úgy hajlandó újra átnevezni, ha az általános választói joggal együtt viszik fel hozzá őket. Így az uralkodó bizonyos volna benne, hogy ez a kormány a garanciáknak már semmi hasznát sem veszi, mert a választói jog megszavazása után, tudvalevőleg, a trónbeszéd programja szerint is, a kormány lemondása és új választás következik.

Wekerle a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki ma a kormány több tagjának kíséretében résztvevő a bécsi Erzsébet királyné-szobor leplezés

ünnepélyén, Bécsben való időzését arra is fölhasználta, hogy a király előtt külön kihallgatáson jelenjék meg. A miniszterelnök — mint bécsi tudósítónk táviratozza — ezenkívül hosszasan tanácskozott *Schönaich* közös hadügyminiszterrel, majd *Korytowski* pénzügyminisztert látogatta meg és vele egy órána tovább konferált fontos pénzügyi kérdésekről.

Délután fél 2 órakor a magyar miniszterelnök audienciára ment, hogy a *politikai helyzetről referáljon a felségnek.* Illetékes részről megczófolják azt a hírt, mintha *Wekerle benyújtotta volna a kormány lemondását.*

A kihallgatás után a magyar kormányelnök a Bankgasse magyar házába ment, ahol gróf *Zichy Aladár* tanácskozott, a 3 óras vonattal pedig visszautazott Budapestre *Günther* és *Jekelfalussy* miniszterekkel együtt.

A kiegyezési tárgyalások.

A magyar kormány az alkotmánybiztosítókat miatt küzd nehézségekkel, az osztrák kormánynak az új reichsrathban egyáltalában nincsen pártja és ez a két kormány tárgyal a kiegyezési tárgyalások tovább folytatása dolgában. *Wekerle Sándor* dr. miniszterelnök, aki az Erzsébet-szobor leplezési ünnepségére utazott Bécsbe, felhasználta az alkalmat arra, hogy *Korytowski* lovag osztrák pénzügyminiszterrel tanácskozzék. A miniszterelnök a három órai vonattal visszatért Budapestre. A szoborleplezésre Bécsbe érkezett többi magyar miniszter is a délután folyamán elutazott Bécsből.

A miniszterelnök tanácskozása kétségkívül a kiegyezés kérdésével függött össze, melyről a „*N. Fr. Pr.*” ma a következőket jelenti: báró *Beck* és *Wekerle* legutolsó tanácskozásán szóba került az osztrák trónbeszédnek a kiegyezésre vonatkozó passzusa. Hír szerint a passzus csak rövid regisztrálása lesz az eddigi tárgyalásoknak s a császárnak abbéli reményét fogja kifejezni, hogy a tanácskozások eredményre is fognak vezetni. A „*N. Fr. Pr.*” értesítése szerint a tárgyalásokat hétfőn új alapon fogják folytatni. A magyar kormány eredeti pozíciója vázlatosul kidolgozása, melynek alapján most *nyolcz törvényjavaslat* szerinti alternatív módot dolgoztak ki Ausztriában. Ezeket a tervezeteket veszik tárgyalás alá a hétfőn meginduló tanácskozáson, de már előzetesen is az a hír, hogy a magyar kormány az alapproponciókat szépséggel fogadta.

A horvátok féltékenkedése.

A képviselőház holnap kezdi meg a vasutas javaslatok tárgyalását. A horvát képviselők erre való tekintettel ma este Budapestre érkeznek s itt holnap délelőtt a képviselőház ülése előtt a horvát klub értekezletet tart, hogy végleg megállapítsák a vasutas javaslatok tárgyalásánál követendő magatartást. Mint a Budapesti időző horvát képviselő részéről értesülünk, a horvát képviselőket nem elégíti ki az a módosítás, amelyet *Josipovich* horvát miniszter indítványára a koalíciós pártok tegnap esti értekezletén elfogadtak s amely szerint Horvátország területén az államvasuti alkalmazottaktól a horvát nyelv tudása is megkivántatik. A javaslat eredeti szövege szerint csak a közönséggel való érintkezésben kívántatik meg a horvát nyelv tudása is. A horvátok azt mondják, hogy ez az engedély nem új, már a magyar kormánynak a horvátokkal folytatott tárgyalásai alkalmával is felmerült, akkor nem fogadták el s így most sem fogadhatják el. *Josipovich* Géza horvát miniszter ezt a módosítást a képviselőházban is elő fogja terjeszteni s miután a horvát képviselők nem fogadják el, könnyen megeshetik, hogy a magyar képviselők is a módosítás ellen szavaznak, ami *Josipovich* Géza horvát miniszter lemondását vonná maga után.

A horvátok környezetéből a helyzetet így kommentálják: A vasutasokról szóló törvényjavaslatok között álló képviselőházi tárgyalásával a horvát nyelvkérdés ügye a legaktuálisabb stádiumba jut. Ugy a Budapesti időző horvát képviselők nyilatkozatai, mint a Zágrábból érkező jelentések szerint a koalíciós pártok tegnapi értekezletén felajánlott koncesszió a horvátokat nem elégíti ki. A horvát képviselők utalnak azon körülményre, hogy

az, amit a pártkonferencián tegnap Horvátországnak felajánlottak, nem új dolog. Ezen engedélyt ismételtelen felajánlotta a magyar kormány azon tárgyalások során, melyek a felmerült konfliktus elsímítása érdekében napokon át a kormány tagjai és a horvát-szerb koalíció küldöttsége közt folytak. A horvátok minden alkalommal elutasították a kérdésnek minden olyan való megoldását, mely nem ismeri el kifejezetten a horvát vasuti nyelv hivatalos jellegét, és amely ehhez képest nem mondja ki törvényben a hivatalos horvát nyelvet. Miután pedig a törvényjavaslat a magyar nyelvet mondja ki a hivatalos nyelvnél és miután a magyar kormány és a tegnapi koalíciós értekezlet tanúsága szerint az egész magyar törvényhozás ezen állásponthoz feltétlenül ragaszkodik, a horvát delegátusok nem fogadhatják el a kínált koncessziót, bármennyire kénytelenek is elismerni az ebben nyilvánuló jóakaratot, és nem kicsinyelhetik azt a nagymérvű haladást, mely a horvát nyelv jogát illetőleg valóságos vívmányszámba kell, hogy vétessék. Mindazonáltal azonban a horvátok úgy érzik, hogy kénytelenek teljes erővel a javaslat ellen a harcot felvenni, mert szerintük a horvát közvélemény soha sem bocsájtaná meg nekik, ha hozzájárulnának ahhoz, hogy a magyar nyelv hivatalos jellege a vasutak horvát részén is törvény útján kodifikáltassék.

Az itt időző horvát képviselők nyilatkozataiból kitűnik különben az is, hogy tudatában vannak annak, mily végzetes következményei lehetnek annak, ha a horvát-szerb koalíció tagjai most mereven ragaszkodnának elutasító maguktartásához és a magyar kormány és az országgyűlés által oly előzékeny módon nyújtott nagyjelentőségű engedélyt nem fogadnák el és ezáltal oly helyzetet teremtenének, mely első sorban saját kormányuk és pártjuk uralmát egyszerre tönkre tehené. Már most is beszélnek arról, hogy *Nikolics* és *Roics* osztályfőnököknek okvetlenül meg kell válniuk állásaiktól és hogy az esetre, ha *Josipovich* miniszter minden igyekeve a horvát képviselők makacsságán hajótörést szenvedne, a horvát miniszteri állásra nézve is a válság elkerülhetetlenné válnék, ilyenformán pedig az egész horvát politika félszeg helyzetbe jut, melynek hátrányos következményei első sorban Horvátországot kell, hogy ériék. Mindezen agályokkal szemben a horvát képviselőknek csak egy válaszuk van és ez az, hogy nem járulhatnak hozzá a magyar nyelvnek, mint hivatalos nyelvnek Horvátország területére nézve is törvénybe való iktatásához, mert akkor örök időkre lemondtak a horvát hivatalos nyelv jogáról. Ha ebbe beleegyeznek, ők — úgy mondják — otthon megsemmisülnek. Ők kiadták a jelszót, hogy a nép nyugton maradjon, ne tartsanak népgyűléseket és ne rendezzenek tüntetéseket. A nép ezt megfogadja, mert bizik bennök. Mihelyt azonban ők a küzdelemről lemondának, akkor a Starcevic-párt az egész vonalon kiszorítaná őket pozíciójukból és lángba boríthatná az egész országot. Ez az ok, amiért a javaslat ellen oly heves küzdelemre készülnek.

Budapest, június 6.

A vasutas javaslatok a plenum előtt. *Justh* Gyula, a Ház elnöke, a képviselőház mai ülésének végén azt indítványozta, hogy a Ház holnap a cseléd-javaslat elintézése után, a vasutas javaslatokat együttesen tárgyalja, mivel máskor is megtörtént már, hogy egyes javaslatok között junktimot állítottak föl. *Lengyel* Zoltán ellenezte, hogy a holnapi napirend megállapításakor mondja ki a Ház a junktimot, mert a házszabály értelmében erről a Háznak külön kell határoznia. *Justh* Gyula ehhez hozzájárult és így a két vasuti javaslat együttes tárgyalásáról holnap határoz a képviselőház, ennek alapján aztán a két javaslat fölött egy általános vita lesz csak.

A polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő állandó bizottság ma délután 5 órakor *Imling* Konrad államtitkár elnöklése mellett folytatta tanácskozását az igazságügyi miniszteriumban. A tanácskozáson a következő kérdések tárgyalattak: 1. Miképpen szabályoztassék a férj és feleség kölcsönös eltartási kötelessége? és nevezetesen meny-

nyire vétessék figyelembe ebben a körben a nő vagyoni ereje és kereső képessége? — 2. Minő intézkedések szükségesek a polgári törvénykönyvben a végből, hogy a házastársak egymással kötött szerződésénél a házas fél károsodásának és harmadik személyek kijátszásának eleje vétessék? A kérdésekhez hozzászóltak *Goffl* Agost és *Adám* András kuriai tanácselnökök, *Thüring* Lajos kuriai bíró, *Sipőcz* László árvaszéki elnök, *Moletz* Dani, *Schreyer* Jakab, *Baracs* Marcell és *Menyhárh* Gáspár ügyvédek. A bizottság hétfőn, e hó 10-én délután öt órakor folytatja tanácskozását.

Visszavont políció. *Petrovics* István, a nagyorlenzi kerület képviselőjének mandátuma ellen tudvalevőleg panaszt tettek a képviselőháznál, amelynek alapján a VI. bíráló-bizottság meg is indította a vizsgálatot. A bizottságot június 14-ére hívták össze, de érdemleges ítéletre nem kerül sor, mert a panaszosok időközben visszavonták panaszukat. Okul azt hozzák fel, hogy nem akarják a kerületet egy újabb választás izgalmainak kitenni.

KÜLFÖLD.

A francia kereskedelmi tengerészek sztrájkja. Thomson francia tengerészetiügyi miniszter fogadta a tengerészek védőbizottságának küldöttségét, amelynek elnöke előadta a tengerészek követeléseit. A követelések főpontja a fél zsoldra vonatkozó törvényjavaslat intézkedéseinek megjavítása, valamint a sztrájkolók büntetlensége. Thomson tengerészeti miniszter rámutatott azokra az intézkedésekre, amelyek legutóbb történtek a jegyzékbe fölvev tengerészek támogatása terén és kifejtette, hogy ezekkel az intézkedésekkel az érdekelt körök követeléseit teljes mértékben megvalósították már. A tengerészeti bizottság mérlegelni fogja még, hogy mit tehet ezenkívül. Szükséges azonban, hogy az agitáció megszűnjék, mert ez áll utjában a megegyezésnek. Ha a sztrájkot azonnal abbahagyják, senkit sem fognak megbüntetni. A miniszter fel fogja szólítani a társaságokat, hogy személyzetükkel szemben a legmészebbmenő enyhességgel járjanak el.

A дума feloszlátása. Orosz kormánykörökben nem jósolnak a birodalmi dumának hosszú életet. Azt hiszik, hogy a дума nem ellenzéki viselkedése miatt, hanem bizottságainak teljes munkaképtelensége miatt fog elpusztulni. Minduntalan heves összekocczanást várnak a kormány és a birodalmi дума között az agrárkérdésben.

Interpelláció a francia erődlésekről. Humbert Károly francia képviselő, aki azelőtt katonatiszt volt, valószínűleg még ma interpellációt intéz a hadügyminiszterhez a keleti határszéli erődök és az új mitrailleusok ügyében. Amikor a marokkói affaire fölmerült, Franciaország a Németországgal való háborútól tartva, 800 millió franknál többet költött a keleti határ megerősítésére és most állítólag kitünt, hogy kontármunkát végeztek, mert az erődök egy hajtófát sem érnek. Megállapították, hogy az erődökben el sem lehet sütni az ágyukat, mert már attól a rázkódtatástól is kártavárként omlának össze a falak, az új mitrailleusok pedig teljesen hasznavehetetlenek.

A japánok sorsa Amerikában. A new-yorki *Evening Sun* tokiói távirata szerint az ellenzéki sajtó azt a hírt közli, hogy gróf Okuma volt japán miniszterelnök állást foglalt amellelt, hogy a japánok nemzeti törekvéseit a szan-franczióki kérdés rendezésére kell irányítani. Japánország a szan-franczióki polgármester bocsánatkérését fogja követelni s azt, hogy a japánokkal csak úgy bánjanak, mint az angol-szászokkal. Az *Associated Press* tokiói levelezője azt írja, hogy politikai és nem politikai vezérek láthatólag aggódva nézik Japánország és az Egyesült-Államok viszonyának alakulását. Nyílt ellenségeskedésre nem gondolnak, mindazáltal Amerika sajtóságos magatartása, valamint a Japánországgal szemben elfoglalt magatartás aggodalmat kelt.

A portugál alkotmányválság. Az a súlyos alkotmányválság, melyekről az *Egyetértés* már két hét óta állandóan írt, végre olyan stádiumba jutott, hogy már egyáltalán nem lehet tudni, hogy mi lesz a vége, s nem lesz-e belőle olyan általános felfordulás, mely végre még a trónt is megingatja. Portugáliában úsdők óta két párt áll egymással szemben, a regeneratorok és a progresszisták. Ezek egymást váltják fel a kormányon. A két pártnak egymástól egészen különböző céljai vannak, de abban mindketten megegyeztek, hogy mikor kor-

mányon ültek, akkor pártcélokra nagyon igénybe vették az állampénztárt. Az adók ennek folytán horribilis módon szaporodtak, s a nép nagyon el volt keseredve a kormány ellen, bármelyik párt ült is a kormányon.

Ennek az volt a következménye, hogy a nemzeti dinasztia, a hetven év előtt elkergetett Braganza-ház iránt a rokonszenv mind erősebb lett s ez az úgynevezett „legitimista“ párt, mind több és több hívet gyűjt maga köré. Karlos királyt a nép nem szereti, s egyáltalán nem népszerű. Azt mindenki tudja felőle, hogy az ország sorsával nem igen törődik, az államügyek nem érdeklik, hogy egyedüli élvezete a sok pénzbe kerülő külföldi utazások, és nyílt titok, hogy jótékonyági és katonai célokra szolgáló pénzeket a maga céljaira költötte el. Azt is beszélnek róla, hogy korona-gyé-mántokat adott el, s azzal privát adósságait fizette ki. Ezek a dolgok, s azonkívül a királynak a kortezzel történt összeütközése az oka annak, hogy még a mérsékelt lapok is azt írják, hogy a király mondjon le, s Miquel braganzai herceg, az elkergetett királynak a fia, legyen a király. A herceg Alsó-Ausztriában a seebensteini kastélyban lakik, de ez idő szerint Bécsben van. Aktiv osztrák-magyar katonatiszt, és pedig ezredes a hetedik cs. és kir. huszárezredben. Bátyja Mária Terézia főhercegnőnek, Ferencz Ferdinánd trónörökös mostoha anyjának. A portugál kormány az antidinasztikus mozgalmat igyekszik letagadni, és csodálatos módon erre a bécsi *Politische Correspondenz*et használja fel. Ez a czáfolat azt mondja, hogy Lissabonban nagy meglepetést keltettek azok a külföldön elterjedt hírek, amelyek a politikai helyzet nagyon komoly alakulásáról, sőt a dinasztia veszedelméről szólnak. Az a feszültség, amelyet a kormány legutóbbi intézkedései okoztak, egyáltalán nem olyan, hogy következményeként Portugália belső helyzetének erős megrázkódtatásától lehetne tartani. Sőt inkább jogosult a remény, hogy a kormány és a parlament viszonya nemsokára ismét a rendes lesz. De különösen koholt hírek kell mondanunk azt az állítást, hogy dinasztia-ellenes mozgalom van.

A bécsi Erzsébet-szobor.

Budapest, június 4.

Bécsben ma leleplezték *Erzsébet* királyné szobrát. Bécs város emeltette a szobrot a Volksgartenben. Az emléket *Ritterlich* János szobrász faragta. Az ünnepélyen résztvett a király és az udvar is.

Azok az utcák, amelyeken az uralkodó Schönbrunnból jövet végighajtott, zászlódsízt öltöttek. A házak virággal, czimerral és lobogóval vannak díszítve. A hadastyán-egyesületek és Bécs városának önkéntes tiszoltó-egyesülete sort állottak, mögöttük pedig sok ezer főből álló közönség foglalt helyet, amely a reggeli órák óta várt az udvar elvonulására. A Volksgarten előtti Heldenplatzon mintegy ezerhétszáz leányka és háromszázötven fiu foglalt állást. Ugyanott gyülekeztek az egyesületek, testületek képviselői, valamint a küldöttségek.

A szoborral szemben sátrat állítottak föl ő felsége részére. E sátor körül gyülekeztek az udvari főméltóságok, a közös és osztrák miniszterek, *Wekerle* Sándor miniszterelnök, gróf *Zidty* Aladár, ő felsége személye körüli miniszter, *Günther* Antal igazságügyminiszter, *Jekelfalussy* honvédelmi miniszter, herceg *Windischgrätz*, az uralkodó elnöke, a főnemesség tagjai, néhai *Erzsébet* királyné udvara, a tábornoki, a diplomáciai kar, a főpapság, több tartományi főnök, a szobor-bizottság a művészekkel, bécsi, müncheni, possenhofeni, valamint számos más város polgármesterei, a képviselők, a tisztikar, a művészet, tudomány, a kereskedelem képviselői, udvari és állami hivatalnokok s városi képviselők, összesen mintegy hétszázan.

A királyi sátor előtt a királyi családnak majdnem minden tagja ott volt. *Hohenberg* hercegnő, *Ferencz Ferdinánd* királyi herceg felesége, *Mária* szicíliai királyné, *Lipót* és *Károly Tivadar* herceg családjaikkal, *Windischgrätz* herceg nejével,

Lónyay grófné, *Seefried* gróf és neje, *Liechtenstein* herceg és neje, *Bourbon* Alfonz herceg stb. várták ő felsége megérkezését. Az uralkodót az egész ut mentén egybegyűlt közönség lelkes ovációkban részesítette.

Pontban tíz órakor ő felsége Bécs város összes harangjainak zugása közt tábornagyi egyenruhában megérkezett. Az uralkodót *Mária Jozefa* királyi hercegnő, a szoborbizottság védőasszonya, valamint a diszelnökség fogadta és üdvözölte, majd a királyi sátorhoz kísérté. Utjában az ünnepi vendégek tiszteletteljesen üdvözölték a felséget, aki egyenesen *Mária* királyi hercegnőhöz, *Erzsébet* királyné testvéréhez ment s fölszólitotta, hogy foglaljon mellette helyet.

Mayer József, a szoborbizottság elnöke ő felségéhez beszédet intézett, amelyben azt mondotta, hogy csak az udvar támogatása, valamint Ausztria lakosságának áldozatkészsége tette lehetővé, hogy *Erzsébet* királynéhoz méltó szobor létesüljön, amely hivatalosan a későbbi nemzedék előtt hirdetni, mely benső szeretettel és hűséggel ragaszkodott Ausztria lakossága az uralkodóházhoz.

— A mai napot azonban, mondotta az elnök, nemcsak a feledhetetlen császárné emlékének szenteljük, hanem alkalmunk van szeretett és ngyrabecsült uralkodónknak is hódolni, akihez Bécs város és Ausztria összes lakossága szíve egész melegével ragaszkodik s akit a gondviselés még hosszú, hosszú évek során tartson meg javunkra és szeretett hazánk javára!

A király a következő szavakkal válaszolt az üdvözlő beszédre:

— Meghatott szívvel jöttem e helyre, amelyen e szobor létesült, bizonyosságul a szeretetnek és kegyeletnek, amelylyel Ausztria lakossága megboldogult hitvesem és személye iránt és irántam viseltetik. E szobor ébren tartja a jövő nemzedékben a fenkölt szellemű császárné és királyné emléket és a lakosság és az uralkodó család iránt való benső köteletet s kifejezésre juttatja ragaszkodását és lojális hűségét. Mindazoknak, akik e kegyeletes hódolat kifejezésében résztvettek, hálás és szíves köszönetet mondok és átveszem a szobrot. Hulljon le a lepel!

A király intésére lassan lezuhant a szoborról a lepel s láthatóvá vált az élethű, költői szépségű szobor. Tizenkét görög ruhában öltözött leányka ünnepiesen fölvonult a szobor lépcsőzetén s aranykosárákból rózsát hintett a szobor talapzatára.

A leleplezés után dr. *Mayer* püspök nagyszámu segédlettel ünnepies Tedeumot mondott, mire a bécsi férfidalegyesület előadta Heuberger tanár ünnepi himnuszát.

A király azután megtekintette a szobrot s teljes elismeréssel adózott a művészeknek. A szobor körül jártában a felség többeket megszólított s több vendéget mutatott be magának, a többi között a müncheni és possenhofeni polgármestereket, a bécsi bajor egyesület elnökét, a végrehajtó bizottság tagjait, a művészeket és zeneköltőket.

Az uralkodó azután a közönség lelkes óvációi közt visszatért a Volksgarten bejárójához, ahol az énekhar hódoló himnuszot adott elő, majd pedig végig ment a testületek sorfala előtt s frenetikus óvációk között kocsira szállva, visszatért Schönbrunnba.

Este hat órakor a királynál Schönbrunnban családi ebéd volt, a melyen a Bécsben tartózkodó főhercegek és főhercegnők, továbbá az *Erzsébet*-szobor leleplezésére érkezett bajor hercegek és hercegnők, *Röbert* württembergi herceg, *Mária Immakulata* württembergi hercegnő, *Alfonz* bourboni herceg és *Mariana* bourboni hercegnő, *Károly* Fülöp, *Lipót* és *Agost Lipót* hercegek, *Hohenberg* hercegnő, *Windischgrätz* Ottó herceg és neje és *Lónyay* Stefánia grófnő vettek részt.

Mayer József az *Erzsébet*-emlék szoborbizottság elnöke meglátogatta Budapest fővárosnak a leleplezés alkalmából itt tartózkodó képviselőjét és a bizottság nevében köszönetet mondott neki megjelenéséért.

A leleplezés alkalmából fölötté érdekesen emlékezik vissza *Erzsébet* királynénkra *Lujza* belga hercegnő, amikor azt írja:

A népkertben lehullt a lepel a szoborról és láthatóvá lett ennek a felejthetetlen, szerencsétlen Asszonynak alakja. Odaszállnak az én gondolataim

is, gyászoló szívemmel, mély tisztelettel, csudálatommal az igazi királyné iránt.

Magam elé varázsolom a képét, úgy, ahogy a lelkemben él láthatatlanul. Fejedelmi szépsége még fokozta a babonás varázst, amely ebből az asszonyból kiáradt. A közelében megérezte az ember, hogy valami szokatlannal, rendkívülivel áll szemben. A lénye volt ez. A lélek, amely belengte az alakját. A dráma előrevetette az árnyékát. Mintha örökös sejtése ülte volna meg a szerencsétlenségnek és fájdalomnak. Ez csengett ki fátyolozott, bánatos hangjából!

Mintha ennek a hatalmas fejedelemlőnek fájt volna az Élet. Mintha mindig máshol időzött volna, mint ahol éppen tartózkodott. De minden megenyhült, ridegsége felolvadt, ha fiának, Rudolf trónörökösnek társaságában volt. Sokszor láttam ezt. Milyen rajongással, milyen megható bensőséggel üdvözölte fiát. Imádták egymást az anya és a fiu! Valami egészen különös volt ez.

Rudolf trónörökös, a csupa életöröm, vidámság, daczos erő — egyszerre elkomolyodott, majdnem elszomorodott, ha az édesanyjáról beszélt. Mikor a sors oly iróztatosan csapott rájuk, az anyától elvette a fiát, az asszony boldogságát szétverte, akkor elhagyta a császárné országát, nagyobbára uton volt, tengereken, hegységeken keresztül, fáradhatatlanul vándorolt, pihenés nélkül, mintha szerencsétlenségének hazát keresett volna. Míg lelke megtalálta hazáját. Az örök pihenést.

Az utolsó években elhárított magától minden nyilvános szereplést, utóljára a millenáris ünnepségek alkalmával járt szeretett Magyarországon. Akkor Budapesten láttam utóljára a királynét és utóljára beszéltem vele. Mint egy földöntúli alak úgy jelent meg Magyarország királynéja, a pompában és fényben az ő fekete ruhájában, egyetlen ékszerszál gyásztyola volt. Mintha a sors is úgy akarta volna, abban az országban teljesítette utóljára királynéi kötelességeit, amelyet forrón, igazán szeretett.

Felejthetetlen jelenet volt. A képviselőház akkori, most már elhunyt elnöke, Szilágyi Dezső az egész udvar jelenlétében lángoló beszédben fordult Magyarországot királynéjához, az első magyar asszonyhoz, Magyarországot angyalához, akinek képe ott él minden magyar szívében. Fájdalmas tekintet, szelíd bókja megkínzott alakjának... ennyi volt a királyné köszönete a magyar nemzet hódoltságáért. Mindenki megérezte, hogy a magyar történelem egyik jelenete játszódott le. Egy időben — még Rudolf trónörökös életében — alkalmam volt Erzsébet királynéval gyakran érintkezni, sokat vele lenni.

Megfélelthetetlen és mégis szelíd, zárkózott, nehezen megközelíthető, mindent megfigyelő, mindenről gondolkodó...

— Egy filozófus a trónon! — így jellemezte anyját Rudolf trónörökös.

Olyan emberek a trónon, mint Erzsébet királyné volt, megerősítik a dinasztikus érzést a népben és inkább fentartói a monarchikus rendszernek, mint az üldözések és a felforgatóknak erőszakos elfojtása.

Wölfling Lipót következőképp írja le találkozását Erzsébet királynéval:

Sajnos, nagyon kevés alkalmam volt személyes érintkezésbe lépniem nagynénimmal, Erzsébet császárné és királyné ő felségével.

Mint tízennégy éves fiú reggelire voltam hivatalos Schönbrunnban, amelyen a királyon és királynén kívül csak atyám és én voltam jelen és én emlékszem, mennyire csodálkoztam, hogy a királyné olyan szeretetreméltó és barátságos volt hozzám, teljesen ismeretlen fiatal öcsémhez.

Az 1891-ik évben, amikor Korfun a hajóból kiszálltam, hogy Luiza testvérem esküvőjére Bécsbe utazzam, két napig kellett a brindisü gőzökre várakoznom. Látogatást tettem a Achilleionban és ő felsége megmutatta nekem a házat és a pompás kertet, vidáman és feszületlenül csevegett mindenféle dologról s nagyon jókedvű volt. Igen örült annak, hogy másnap a Levantera utazik s nyilván jól mulatott azon, hogy nem volt határozott utiterv és csak nyílt tengeren fogja a „Miramar“ parancsnokságának megmondani, hogy merre tartson. Közvetlenül a trónörökös halála után, 1889. márciusában ismét részt vettem egy családi ebéden s a felséges asszony nagyon bánatos volt és hevesen sirva fakadt, amikor az egyik jelenlevő rokon Rudolfra terelte a beszélgetést.

Később, sokat hajózva, mind messzebb estem Bécsből s csak ritkán volt alkalmam a császárnéval privátim beszélgetni. Egy ízben Polában láttam, egy vitorlás regattán, amelyet ő felsége nagy figyelemmel nézett végig. Kis vitorlásomat a „Nair“ yacht majdnem kifurta, s a királyné, aki éppen a yachton tartózkodott, jól mulatott a mulatságos eseten. Budapesten, az 1896-iki millenáris kiállítás alkalmával láttam utóljára a királynét, akit azonban akkor az ünnepségek nagyon kifárasztottak s nekem úgy tűnt fel, mintha a hosszú üdvözléseken nem valami nagyon szívesen venne részt. Egy audiencián azonban, mint mindig, maga volt a

jóság és szeretetreméltóság és sok mindenről társalgott, főképp irodalomról. Végül még egyszer láttam, amikor 1898. augusztusában Ischlből Svájcba utazott; ekkor azonban nagyon szenvedőnek látszott és igen visszavonultan élt.

Általában az volt a benyomásom, hogy kiti-nően értett ahhoz, hogy környezetének minden egyes tagjával a neki megfelelő témáról beszéljen. Jól ismerte a szíveket és anélkül, hogy törekedett volna rá, egy perc alatt meghódította a szíveket jóságával és szeretetreméltóságával. De ahhoz is értett, hogy az emberi gazt megközelíthetetlen hidegséggel eltávolítsa magától.

Univelli százados.

☉

Katonai iskolákban példaképpen emlegethetik ezután Univelli századost, a hőst, aki békében halt meg a legfelsőbb hadurért. Ez pedig szabályosan, teljesen „forschriftsmässig“ halt meg, úgy, ahogy ez egy felséges ur kardbojtviseelőjéhez illő.

Parádé volt Róma mellett, nagy nemzeti czéczó, a király, a királyné s az udvar jelenlétében. Az tinnepélyt céltábla-lövőverseny, majd katonai léghajó-főszállás rekesztette be. A léghajón Univelli százados emelkedett a magasba, de háromszáz méternyire a föld színétől egy villanyos kislülés meggyújtotta a léghajót s a kormos roncsokkal egyetemben Univelli százados is lezuhant a kemény, göröngyös földre. Szomorúsággá változott a vigasság, rohant a ömeg a léggömb roncsaihoz s a tömeg élén a legfelségesebb királyi pár s az udvar. Mentek nézni, van-e még élet s milyen fajta élet van a roncsok között?

Nyomoruságos életet találtak. Egy végső vonaglason levő agyonzuzott, vérző hústömeget. De a hústömeg még lélezett, a hústömeg agya még öntudaton volt. S merthogy katonazubbony volt rajta s katonakerék alig dobogó szívében, a vérző hústömeg látván a királyt, aki feléje hajolt, nagy erőlködéssel szalutálásra emelte összetört kezét s hörögve, véres habbal vegyesen adva a hangot, szabályszerűen bemutatkozott:

— Univelli kapitány vagyok!

Néhány percczel később már nem vergődött a formátlan, agyonzuzódott hústömeg. Katonai iskolákban tanítani fogják, hogy ez a legfelsőbb, legmagasztosabb, utolsó lehetőleg hű katonakerék. És dicsőíteni fogják Univelli századost, a kemény katonát, aki akkor is kemény volt és katona, amikor csontos kezével minden idegszálat és izomrostját összetörte a halál.

Katonaiskolákban erény gyanánt fogják dicsőíteni ezt az esetet, az én morálom azonban fölháborodik ellene. Nem csodálom, nem dicsőítem, hanem számom a kapitányt. És eszembe jut a házörző eb, amelyik — miután gazdája agyonlőtte — megnyalja a gyilkos kezét. Felháborodom, látván, hogy ilyen ebmorált lehet belenevelni hozzám hasonló emberekbe, akik csak úgy éreznek, gondolkoznak, mint én, de érzésüket, gondolataikat szolgál fegyelemben rendelik alá egy idegen akaratnak. És gyűlölet ébred bennem az idegen akarat ellen, amelyik ezt cselekszi, amelyik automata bábbá ajsítja az egyik embert azért, hogy félistenné, körülrajongott aranyborjúvá avathassa a másikat. S elszörnyedek, milyen erős, milyen embertelenül hatalmas lehet az ezt művelő regula, amelyik még az alig értelmes hústömeget is a fegyelem drótyján rángatja, mert az agyonzuzódott emberparány, még a legnagyobb misztérium küszöbén is, amikor megnyílik előtte a mindnyájunkat elnyelő, féltelmes, vakfekete sötétség, nem ezt a hatalmat látja, amelyik valóság s őt is magával ragadja, hanem a másik látszat-, buborékhatalmát, a felségesnek titulált emberparányt, aki előtt szabályszerűen szalutálni illik, így:

— Univelli százados vagyok!

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest IV., Vármege-utca II. sz.

A szerkesztőség telefonszáma: 788.

A kiadóhivatal telefonszáma: 706.

Óvás Pikler ellen.

— Dékánválasztás az egyetemen. —

Budapest, június 4.

A lapok sokat foglalkoztak az utolsó időben a budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi dékánválasztásával. Itt tudvalevőleg elkeseredett küzdelem folyik a körül, hogy *Pikler Gyula* legyen-e a jövő évi dékán, avagy *Csarada*?

Több lap téves, sőt tendenciózus tudósításban számolt be az eddig törtétekről. Ezekkel szemben a legilletékesebb helyről szerzett információk alapján megállapíthatjuk a következő tényeket:

A jogkari dékánválasztás ezidég itudvalevőleg eredménytelen maradt, amennyiben a beadott szavazatok abszolút többségét sem dr. *Pikler Gyula*, sem pedig dr. *Csarada János* el nem nyerte, noha a titkos szavazást az egyetem jogi tanári kara *hat ízben ismételte*. Az utolsó szavazás eredménye az lett, hogy dr. *Pikler Gyulára 10, dr. Csarada Jánosra 8 szavazat esett* a beadott 21 szavazatból. Három szavazólap üres volt, az egyetem jogi karának három tagja a szavazáskor nem volt jelen.

A szavazatoknak a kar gyakorlata által szentesített értelmezése szerint a választás meghiusultnak nyilvánított és a devolució esete állott be, vagyis a szabályok értelmében a dékánválasztási jog erre az esetre az egyetemi tanácsra szállott át. Az egyetemi tanács fogja tehát a jogi és államtudományi kar jövő évi dékánját megválasztani, aki azután még a vallás- és közoktatásügyi miniszter megerősítésére szorul.

A tanács — szemben egyes lapok téves közlésével — nem választhat szabadon a jog- és államtudományi kar tanárai közül, hanem kötvé van a két legtöbb szavazatot nyert jelölthöz, tehát csakis vagy *Piklert*, vagy *Csaradát* választhatja meg dékánnak.

Ezzel kapcsolatban a legilletékesebb forrásból úgy informáltak bennünket, hogy tévesek azok a közlemények, amelyek szerint politikai vagy más hasonló okokból folyék *Pikler megválasztása* ellen az agitáció, s hogy a választásoknál politikai befolyás érvényesült volna. Sőt ellenkezőleg, a karnak konzervatív irányu tagjai közül többen is melegen óhajítják a *Pikler megválasztását* s ezzel szemben a karnak szélső liberális elemei közt is vannak olyanok, akik *Csarada* mellett foglalnak állást.

Élénk kombináció folyik már is a tanács várható döntése tekintetében.

Egyesek azt remélik, hogy a tanács a sorrendben következő *Piklert* fogja megválasztani. Viszont azonban nem alap nélküliek a *Csarada* kilátásai sem. Vannak, akik azt hiszik, hogy a tanács nem él jogával, hanem a kart új választásra fogja utasítani, azzal az indokolással, hogy a választáson a kar néhány tagja nem vett részt a szavazásban.

Mindenesetre nagyon érdekesek ezek a fejlemények, a melyekhez hasonlók az egyetem történetében nem fordultak elő.

Más, de hasonlóképpen teljesen hitelt érdemlő forrásból arról értesülünk, hogy *Pikler* esetleges megválasztása ellen *már előre óvás emeltetett, különvélemény alakjában*, amelyet *Sághy Gyula* egyetemi tanár, *Apponyi Albert* bizalmas barátja nyújtott be.

A külön vélemény főindoka szerint a legszámottevőbb kifogás *Pikler Gyula* ellen az, hogy a dékáni hivatalra alkalmatlan az olyan egyén, aki a maga előadásait sem szokta rendesen megtartani, ülésekbe soha nem jár, vizsgálatokra rendetlenül jön, úgy, hogy mindig érte kell küldeni vagy helyettesítőt kirendelni. A különvélemény kiemeli, hogy alkalmatlan az egyetem jog- és államtudományi karának adminisztrálására az, aki saját kötelesség teljesítésében is hanyag és mulasztó, nem számítva azt, hogy *Pikler* — ismeretes haza- és nemzetellenes tanai miatt — nemzeti szempontból sem lenne ebben a felelősségteljes pozícióban helyén.

Sághy Gyula, akit alkalmunk volt ebben a tárgyban megkérdezni, azt a hirt, hogy különvéleményt jelentett volna be, a hivatalos titokra való hivatkozással sem meg nem czáfolta, sem meg nem erősítette. Mi azonban teljes határozottsággal állítjuk, hogy Pikler megválasztása és megerősítése elleni óvását már eljuttatta Apponyi kezeihez. Arra a kérdésre, hogy mi vezeti abban, amikor a dékánválasztáson Pikler ellen foglal állást, álláspontját körülbelül így indokolta:

— Ő a Pikler megválasztásának már csak azért is ellenzője, mert a Pikler tudományos nézete is olyan, hogy az nemzeti szempontból a legnagyobb mértékben aggályos, mert a nemzetközi, hazafias érzéseket becsúszó irányzathoz közelít.

Milyen az orosz alkotmány?

— Levél a szerkesztőhöz. —

Pétervár, június 2.

Kétségtelenül olvassa a mi kormányunk lapját, a „Novoje Wremja“-t, így hát már tudja azt, hogy Oroszország alkotmányt kapott. És bizonyára olvassa a „Libre Parole“-t is, ahol látta, hogy Perzsia is kapott már alkotmányt. Egyiptomban, amint épp a „Rossja“-ban olvasom, be akarják pedig hozni az alkotmányt. Mintha csak valamely ragadós betegség terjedne. Van ugyan holmi alkotmánya Angolországoknak, Franciaországoknak és még más efféle államoknak is, de hiszen tudvalevő, hogy a rothadt nyugatról és az ő rothadt állapotairól nem érdemes beszélni, én elvből csak az igazi alkotmányokról és az igazán alkotmányos államokról szólok. A legutolsó ország, amely alkotmányt kap, mint említém, Egyiptom; oh, gondoltam magamban, a nép bizonyára nyakasan ellenszegült a khedivének és azért bünteti meg alkotmányt. Bizony a leg-súlyosabb, a legfélelmesebb büntetés. A börtön, a száműzés, akár Szibériába és annál inkább az oly csekélység, mint az akasztófa, mondhatom, csak gyerekjáték ehhez képest. Nincs kizárva, hogy nemsokára elérkezik az a kor, melyet a szocialista-forradalmár képviselő *Alecsimski* nemrég a dumában tartott beszédében jelzett, amidőn a véstörvényszék eltörléséről szólva, annak a reményének adott kifejezést, hogy nemsokára eltűnik minden büntetés a földről és csak egy marad meg — az alkotmány. Például majd olvashatjuk az újságban, hogy a munkásképviselőtanács elnökét, *Chrystaliew Nasát* a pétervári katonai törvényszék *Skalon* tábornok elnöklése alatt 9 évi alkotmányra ítélte; ezt a büntetést, amivel a vádiott felebbezett, a szenátus *Stolypin* elnöklése alatt 7 évi alkotmányra szállította le; a volt dumaképviselőt, *Anikint* a katonai törvényszék 16 évi alkotmányra ítélte és még csak nem is felebbezhet; *Wossiliev*et, a fiatal író élethossziglani alkotmányra ítéltek czikkéért: „Ü tschto dalschi“ (és aztán) és csupán saját kérelmére kegyelmeztek meg neki akasztófára. Élethossziglani alkotmány — irgalmas isten, micsoda büntetés lehet az! És ha eljő az idő, a mikor egész népnek akarnak alkotmányt adni, akkor az a nép egérlükba fog bujni és majd nem lehet megtalálni. És majd nemsokára a kis gyermeket, ha nem akar elcsendesedni, azzal fogják ijesztgetni: „Mindjárt jön a mumus az alkotmányon!” És a gyermek majd elhallgat. És aztán eljő az idő, amikor csak a bürokrácia fog szilárdul állani az alkotmányban és gyötör vele öreget és ifjat, nagyot és kicsinyt, amikor a szegények eladják utolsó ingüket, csak hogy megszabaduljanak a rettenetes alkotmánytól. — És aztán eljő az idő, amidőn a házassalandó fiatal emberekről nem azt fogják mondani, hogy túl vannak a katonaságon, hanem azt, hogy túl vannak az alkotmányon, azaz hogy végigcsinálta, ahogy oroszul mondják a „konstitucionaja powinost“-ot (alkotmányos kötelesség) és obsitót kapott. És aztán eljő az idő, amikor az élők irigyelni fogják azokat, akik az alkotmányban elestek és már nem kell alkotmányt szervezniük. Hisz ismeri szerkesztő ur az adomát a lel-

késről, akinek kötélfalálra elítéltet kellett kikísérnie. Nagy hideg volt és fáztak mindakett. „Magának jó“, mondja a lelkész kezeit dörzsölve az elítélthez, „mert magának csak oda kell menni a vesztőhelyre. De nekem még vissza is kell jönni.“

Egy szóval alkotmányunk van: Az egyén sérthetetlen (kivéve azt, hogy sérthető karddal, kancsukával, puskatussal, kötéllel a nyakán); teljes lelkiismereti szabadság uralkodik (kivéve a vallást érintő kérdéseket, a különböző vallásuk nem egyenjogúak és más efféle apróságok); teljes szólás- és sajtószabadság van (csak nyilvánosan nem szabad beszélni és nem szabad mindent az újságban tárgyalni, nem szabad mindenféle könyvet írni stb.); gyülekezési szabadság van (ha csak leszámítjuk azt, hogy nyilvános helyeken nem szabad gyülekezni és egyébtől is csak akkor, ha nem gyűlik össze több, mint egy ember). A dolog lényege mégis az, hogy alkotmányt kaptunk. Amikor megkaptuk, mindnyájan fejvesztve járkáltunk, megijedtünk és nem tudtuk, miért van ez. Azt ugyan sejtettük, hogy valami nem jó fog bekövetkezni. Öregek mesélik, hogy amikor „Wojnszkaja powinost“ (szolgálati kötelezettség) felől adtak ki rendeletet, akkor is ilyféle érzett a levegőben.

Ez tehát valami „Konstitucionaja powinost“ (alkotmánykötelesség). Mindent jó tudni.

És a valóságban is láttuk egész világosan a mi városkánkban. Minden tisztviselő, minden rendőrközeg egyszerre megérezte, hogy megérkezett az ő napja, hogy valami jó fogást fog csinálni. Igaz ugyan, hogy ez a „zakon“ (törvény) szabadságról szól; semmi az; lehet bizni az orosz „csinovnik“ (hivatalnok) eszében és leleményességében; megérti ő, amit kell. A törvényben van szó kötelességről, muszájról; mindenkinek, aki csikófogait elvetette (mondjuk, hogy husz éves), bizonyos időben, (mondjuk évente kétszer, egyszer nyáron, egyszer télen) teljesíteni kell a szabadság kötelességét. Először is a boldog szabadság végett kell mindenkinek írni vagy száz iv papírt 80 kopekes bélyegekkkel, minden ivre kel egy csomó hivatal, egy csomó hivatalnokkal. Aztán kell neki lótni-futni százfelé és kell köszönetet mondania száz kisebb-nagyobb hivatalnoknak. Aztán rendbe kell jönnie a rendőrség orvosával, mérnökével, hogy minden simán menjen és hogy ők ne okozzanak nehézséget neki az alkotmányos kötelesség teljesítésénél. Mondom, megértik őt jól, hogy mi kell a szabadsághoz és majd csinálnak üzletet a szabadságból kozákokkal, zsandárokkal, szuronyokkal és minden egyéb hozzávalóval.

Igy ültem otthon kétségbeesve a szabadság miatt. Egy reggel idézést hoznak nekem. Szivem dobogni kezd. Megidézik, hogy e hó 25-én délelőtt 10 órakor jelenjek meg a negyedik kerületben, hogy kötelességemet teljesísem az alkotmány ügyében. Csak természetes, hogy barátságosan üdvözöltem az idézés hozóját, kezét szorítottam vele és kértem, hogy azt mondja, hogy nem talált otthon.

Egy hét múlva másodizben kaptam idézést; ezúttal a kézbesítőnek egy egész rubelt nyújtottam oda. Az olyan ember, mint én, hogy ér rá efféle ostobaságokra? Kereskedőnek, családapának, akit felesége késő estig zaklat pénzért, mi köze annak szabadsághoz, meg alkotmányhoz? De a czár, azaz, hogy *Stolypin* azt mondja, hogy törvény, törvény! És a szabadságkötelesség törvény!

Hát természetesen két hét múlva ismét kapok idézést. És én legott egy háromrubelest nyomok a kézbesítő markába. Mit használ mindez? Már két nap múlva egész táborállít be hozzám, kozákok, zsandárok, közönséges katonák karddal, puskával, szuronyonnyal (ha nem családóm, néhány taraczk és ágyu is volt velük) és visznek. A legidősebb gyerekek elájult, a fiatalabbikhoz orvost kellett hivatni, de engemet vittek a szabadsághoz, mondom, szerkesztő ur, a szabadsághoz, hogy én is élvezzem a szabadság kötelességét!

Rövidre fogom a dolgot. Három héti ültem a szabadságért; czipeltek a járásbíróstól a törvényszékhez, a törvényszéktől a járásbíróshoz és végül mindkét helyről a kerületi börtönbe. Csak

akkor jut eszembe, hogy egy „macher“ közvetítésével 25 rubel kauczió fejében (hisz érti, ugye bár?) szabadon bocsáttassam magamat néhány napra üzleti ügyeim rendezése végett...

A néhány napi szabadság alatt rendeztem ügyeimet, azaz módot kerestem, hogyan szabaduljak meg. Némelyek azt ajánlották, hogy a legjobb külföldre menekülni, mint sorozás elől. Egy „macher“ azt ajánlotta, hogy huzassak néhány fogat, avagy vágassam le két ujjamat, avagy hordjak 2. számú homoru üveget, hogy „untaulich“ legyek a szabadságra; avagy 50 kopek ára ricinus egyszerre bevéve szintén nagyon jó a szabadság vagy alkotmány ellen. Egy, aki már végigtapasztalta a szabadságot és alkotmányt Oroszországban, azt javasolta, hogy kisebb városba menjek, ahol kisebb hivatalnokok vannak és ott szabaduljak meg az alkotmánytól. Egy szóval, a tanácsok nem sokat értek. Kaptam magamat, bementem a néhány száz hivatalnokhoz, aki nálunk van, mindnyájának nagyon udvariasan „köszöntem“, aztán „ellátogattam“ a rendőrség orvosához, ügyvédéhez, mérnökhöz, de kivált „szabadságtisztviselőjéhez“ és Isten különös segédelmével teljesítettem kötelességemet a szabadság iránt; megkaptam szabadságjegyet és hazamehettem nőmhöz és gyermekeimhez.

No de semmi. Mondottam én, hogy meg lehet bizni a mi hivatalnokaink ítélőképességében; megértik őt, hogy mit jelent a szabadság, az alkotmány, csinálnak belőle törvényt, kötelességet, muszájt, hogy az embernek megfájdul a gyomra. Majd kényszeríteni fognak minket a szabadságra, kényszeríteni kozákokkal és kancsukákkal. Amikor Nagy Péter behozta a nyugati kulturát, szerette volna, hogy udvarnokai táncolni tudjanak és a tánc törvényszabta kötelesség lett. Kancsukás kozákok állottak a bársony-térndrágos, parókás udvarnokok és a selyemruhás udvari hölgyek mellett és 24 óra alatt beleverték lábukba az európai tánczkulturát. Hátral ütötték őket, elől hajlongtak és menuette-et jártak. A törvény törvény és a kötelesség kötelesség!

Mozgó képek.

Azok a cselédek.

Övék az érdeklődés, övék a részvét és a rokonszen. A képviselőházban hetekig tartó vitában tárgyalják az ő sorsukat. A kegyelmes miniszter urat, a méltóságos államtitkár urat, a nagyságos ezerholdas urakat minden oldalról olyan erős támadások érik, a minökkel a javaslat törvényerőre emelkedése után az ostoros gyereket se szabad majd illetni.

Ez a hosszú vita sok pénzbe kerül az országnak. Ha az így elpocsékolott összeget ki lehetne wekerlézni, a cselédségnek egyszerre jókora nyugdíjalapot teremthetnének. No de lehetetlen ne kívánjunk. A tisztelt honatyák megfúladnának, ha beléjük rekedne a sok el nem mondott beszéd.

A czuczilista és mokra argumentumokra azzal vágta vissza a „gazdaközönség“ képviselői, hogy a „pesti urak“ sohse jártak falusi gazdaságban, sohse láttak eleven cselédet. Érdekelte ez a kérdés; meginterjútoltam az egyik cselédpárti képviselőt, aki a következőket volt szives elmondani:

— Nevetséges. Azért, hogy nem vagyok gazda és nincs egy talpalatnyi földem, érthetek a dologhoz; nem? Azért, hogy *Timár Szaniszló* nem tud táncolni, ne kritizálhassa meg a *Salome* hastáncját? Azért, hogy *Bárdos Arthur* nem állít ki, nem ért a képekhez? Nevetséges!

Nem tegnap óta tanulmányozom a gazdasági kérdést és a cselédügyet. A Népszínházban előszeretettel néztem a népszínműveket és azokat a többi darabokat, melyekben falusi emberek szerepelnek. És ezekből jobban megismerkedtem a cselédviszonyokkal, mintha örökké tanyán, pusztán, majorban éltem volna.

Józan magyar eszemmel kiéreztem ezekből a darabokból a cselédnép minden jogos kívánságát; láttam, milyennek kellene lenni a helyzetének és milyen irányban kell az érdekükben dolgozni.

Lám, például, a *Cornevillei* harangok *Henry marquisja*, igazán nemes gondolkozásról tesz tanuságot, amikor a hozzá beszélgődött *Germainet* így biztatja:

Hogy ön cseléd, mit én azt bánom!
Mit ér nekem a marquis-ságom...

A népszínházi fordítás ellen emelhető talán némely kifogás; de milyen utánzásra méltó, hogy ő a marquis-

ságát kutyába se véve, a félnék leánykát azzal biztatja, hogy a cseléd voltával nem törődik.

A „Leányka“-ban alkalmam volt a szüretelőkkel megismerkedni. Verő György megtanít, hogy Apafi uram udvaránál a főúri hölgyek versenyt dolgoztak a vinczellérekkel és még egy nagytudományu lelkész urnak se derogált madárijesztőnek öltözni.

Szüretelőket különben minden ősszel láthatok Budapest utcáin. Fiakkerekben kocsikáznak a lobogó inges legények és a nemzeti színű pántlikás leányzók az Andrassy-uton végig, azután vagy Ósbudavárban, vagy a Hungáriakertben, vagy más hazafias nevű mulatóhelyiségben kerekednek tánczra. Szeretném tudni, hogy Gaál Gaszton képviselőtársam is féderes hintókon szállítja-e szőlőmunkáit a hegyre!

És azok a nyomoruságos bérek! Azok a szegényletes cselédlakások! Még mindig azt hiszik azok a rabszolgatartók, hogy most is olyan idöket élünk, mint amikor Tamássy énekelte:

Beszegödtem Tarnóczára bojtárnak
Jó legelője van ottan a birkáknak.
Fizetésem tíz forint husz karajczár;
Mégél abból a bojtár.

Jó is volna. Szeretnék úgy-e, hogy ha nem kéne többet fizetniök?

Ma bizony Tamássy sem tenné ilyen olcsón. Kérdezzék meg Raskó Gézát, aki pedig a piros bugyellárisban csak amolyan szolgagyerek (nem is a javából), hogy mennyi fizetése van? Pedig ezektől a népsziműi cselédektől mindössze egy kis mókát, egy kis éneket, legföljebb még egy kis csárdást is kívánnak.

Hát még Blaháné, aki a „Helyreasszony“-ban olyan pompás szakácsnét visz a színpadra, hogy mindegyikünk örömmel kuktáskodnék a konyháján! Egy esti „főztjéért“ annyit kap, mint a falusi kollégái egész csztendőre.

Rólam merik mondani, hogy nem láttam még eleven cselédet? Hányszor láttam az „Üdvöskét“ és ismételttem meg a pulykapasztor s a pásztorgyerek ketőstét:

Gluú, gluú, gluú, béé,
Gluú, gluú, gluú, béé!

Szeretném megkérdezni Nagy György képviselőtársamat, ismeri-e a „Szép asszony kocsisát“, a „Csikós“-t, a „Parasztkisasszonyt“... vagy a „Toioncz“-ot, melyben az ő elvarátai toloncztorra juttatják a szegény cselédleányt, az ártatlan Agyal Liszkát?

Kérem, én annyira magamévá teszem a cselédek ügyét, hogy teljes meggyőződéssel dalolom:

Szeretnék szántani,
Hat ökröt hajtani,
Ha rózsám jönne
Az ekét tartani.

És az a reakciós intézkedése a törvényjavaslatnak, mely szerint már a tízenkétéves gyermekek is beszegődhetnek cselédnek, annyival inkább felháborít, mert sohasem mulasztom el figyelmeztetni a zsengekoru leánykákat:

Ne menj rózsám a tarlóra,
Gyöngye vagy még a sarlóra.

Azt hiszem, ezek után, hogy sikerült Önt jóhiszeműségemről és teljes tájékozottságomról meggyőzni.

Nem nyilatkoztam, de „a pesti ur“ szinczerizálása annyira befolyásolt, hogy magam is elkezdtem — gulya, ménes hiányában — szememet (a karzat szép hölgyein) legettetni. Rosta.

TÁVIRATOK.

A braunschweigi trón.

Braunschweig, június 4. Az országgyűlés mai ülésén Krüger kifejtette, hogy dr. Otto miniszternek azon kijelentése, amelylyel május 28-án a kormánynak adott bizalmi szavazat kapcsán egyes hivatalnokokat kötelességmulasztással vádoolta, hivatalnok körökben kínos benyomást keltett. Ő maga is aláírta a miniszter által a cumberlandi herceghez tervezett petíciót, amelyben arra kérik, hogy a braunschweigi béke helyreállítása kedvéért mondjon le formálisan Hannover-ről. A hivatalnokok állásfoglalása, amelyért kötelességmulasztással vádozták, tekintettel a koronával folyt tárgyalásokba, az államhivatalnokok kötelességeivel összeegyeztethető. Dr. Otto miniszter válaszában kijelentette, hogy kijelentéséből mit sem szívhát vissza. Tisztán a kormánynak feladata, hogy a politikai dolgok menetét irányítsa, akkor, ha azt szükségesnek tartja. Jellemző.

hogy a cumberlandi herceghez intézett beadvány szövegét nem hozták a kormány tudomására. Az országgyűlést erre csütörtökig elnapolták.

Az urakházának alelnöke.

Bécs, június 4. (Saját tudósítónktól.) A kormány Fürstenberg herceget szemelte ki az urakháza első alelnökéül s ugyanő lesz az urakháza alkotmánypártjának elnöke.

A német pártok fuziója.

Bécs, június 4. Egy parlamenti tudósító szerint a német néppárt és a német agrárpárt német nemzeti szövetség alatt fuzionáltak. A szövetség elnökségébe megválasztották: Chiari, Peschka, Sylvester és Waldner.

Az Egyesült Államok és Anglia konfliktusa.

Washington, június 4. A kormány jelentése szerint az Egyesült Államok és Angolország a Dingley-akta 3. §-a alapján tárgyalások indultak meg. A kormány lehetetlennek tartja az egyezményt, mert a 3. §. szerint az elnöknek meg kell győződnie arról, hogy Angolország kínálhat valamit az Egyesült Államoknak, ami az igazi reciprocitás alapjait szolgálhatna. Tekintve, hogy az Egyesült Államok a többi államokhoz hasonlóan összes terményeikre nézve szabad uttal bírnak Angliába, ez utóbbi semmit sem kínálhat ellenszolgáltatásként. Ha a nehézségeket el lehetne simítani, az Egyesült Államok kormánya hadléktalanul újabb tárgyalásokba bocsátkoznék Angolországgal, még pedig a Németországgal kötött egyezmény bázisán.

Az Uj-Hebridák kérdése.

Páris, június 4. A Havas-ügynökség londoni jelentése szerint teljesen alaptalan az a hír, hogy Franciaország és Angolország között az Uj-Hebridákra a Sierra Leoneval való kicserélése ügyében tárgyalások vannak folyamatban. A Journal jelentése szerint Franciaország és Angolország között az Uj-Hebridák kérdésének végleges rendezése ügyében tárgyalások folynak. Angolország azt indítványozta, mondjon le Franciaország minden, az Uj-Hebridákra vonatkozó igényéről és kárpótlásul fogadja el az Afrika nyugati partján fekvő Sierra Leonét.

A luxemburgi hercegség örököse.

Luxemburg, június 4. A kamara mai ülésén Eyschen miniszter törvényjavaslatot nyújtott be Vilmos nagyherceg családi statutuma tárgyában. A statutum szerint a nagyherceg utódja fiórökös hiányában elsőszülött lánya Maria Adelheid hercegnő és ezután ennek fiága lesz. A hercegnő kiskorúsága alatt a mostani nagyherceg neje lesz a régens és gyám. Az elsőszülött lány magtalan elhunytá esetére a nagyherceg többi leányai hasonló módon primogenitura szerint következnek az utódlásra.

A marokkói kérdés.

London, június 4. A Times tangeri jelentése szerint a diplomáciai kar tegnapi összejövetelén Porchet, a tuniszi közmunkák igazgatóját az algécirasi konferencián elfogadott egyezményben előírt munkálatok kivételére a marokkói kormány főmérnökévé nevezték ki. A Times további jelentése szerint a szultán és Raizuli között folyt tárgyalások eredménytelenek voltak.

A finn parlament.

Helsingfors, június 4. Az országgyűlés nagybi-zottsága, mely e testület legfontosabb munkálataival van megbízva, 56 férfi- és 4 nőtagból áll. Pártállás szerint 23 szocziáldemokrata, 19 ó-finn, 7 ifju-finn, 7 svéd és 3 agrár-egyesülésbeli. A kérvényi bizottság elnökévé Hagemannét választották meg.

A szenátus elhatározta, hogy császári jóváhagyás alá terjeszt egy javaslatot, mely szerint Finnország jövedelmeiből husz millió finn márkát utaljanak az 1906. és 1907. években a birodalmi kincstárba katonai célokra. Az országgyűlés elhatározta, hogy az országgyűlésen a beszédek az ország mindkét nyelvén mondhatók el és hogy a svéd nyelvű beszédek végső következtetéseit finn nyelvre fordítandó. A svéd lakosság képviselői tolmácsokat vehetnek igénybe. Benyújtottak egy bértörvényt, mely szerint a haszonbérlet legrövidebb ideje 25 évben állapítható meg. Továbbá indítványozták a föld művelőjének a javításokért adandó kárpótlás jelentékeny felemelését.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, június 4. Gabonaiózsde. Zárlat. Buza irányzata szilárd, júliusra 95³/₈ (97¹/₈) K., szept.-re 97¹/₈ (99³/₈) K., — Tengeri szilárd, júliusra 54³/₈ (53¹/₈) K.

Csikagó, június 4. Terménytőzsde. Zsir. jul.-ra 9.12, tegnap 9.10. Szalonna short clear 9.12. Sertéshus júliusra 16.27.

New-York, július 4. Terménytőzsde. Gyapot. New-Yorkban 12.90 jun.-ra 11.38. szept.-re 11.55. New-Orleansban 12³/₁₆. Petroleum stand withé. New-Yorkban 8.20. Filadelfiában 8.15, raffined in cases 10.65, Credit Balances of oil City 178. Zsir, Vestern Steam 9.50. Rohe testvérek 9.60. On 41. — 41.30. Réz 26.80—25.75.

UJDONSÁGOK.

Az angol újságírók vendégljárása.

* * *

A germánok földjén néhány nap óta nagy ünnepelekedésben van része egy angol újságíró-csoportnak, mely a hármas királyság zsurnalisztáinak képviselőitében felkereste Németországot, hogy — saját szavuk szerint — e két hatalmas kultúr-nemzet rokonérését megszilárdítsa és az utóbbi időben támadt különféle ellentéteket eloszlassa.

Az angol újságírók csoportját utjukban nagy rokonszenvvel kíséri a német nép és megragad minden alkalmat, hogy a vendégek kellemes emlékeket vigyenek magukkal vissza a ködös Albionba. Az ország vezető férfiai sorra megnyitják palotáikat előttük és ragyogó, tündéri fényben uszó ünnepeleket rendeznek tisztelőikre. Dus lakomákon világlajentőségű beszédek hangzanak el a legkiválóbb államférfiak ajkáról, ezek a beszédek mind oda csucosodnak ki, hogy a népek politikai és társadalmi életében mily döntő szerepet játszik a tollforgató emberek munkája. Ennek a ténynek különben kifejezést adott a berlini és müncheni udvar is, ahol szintén nagy szívélyességgel fogadták a zsurnalisztika munkásait.

Ha figyelemmel kísérjük az angol újságírók németországi útját, lehetetlen, hogy észre ne vegyük, hogy a meleg óvációk nemcsak a vendégszeretet jegyében hangzanak el, hanem hogy azoknak sokkal mélyebbrelható belső okai is vannak. Az európai kultúra magaslatán álló népeknél ugyanis már régen tisztában vannak azzal, hogy az újságpapírosra vetett betű nem a pusztában elhangzó kiállítás és nem is egy napos dicsőségnek szappanbuborékja, hanem érzelmeiket ébresztő, indulatokat fejlesztő szózat, melylyel minden komoly faktornak számolnia kell, még pedig első sorban számolnia! És ha ma-holnap azt látjuk majd, hogy az ilyen zsurnalisztikai kirándulások mind gyakoriabbakká válnak, azon egy cseppet sem csodálkozunk, mert népek barátságának kötelékeit semmi sem bírja oly szorosra fűzni, mint éppen a zsurnalisztika.

Az angol újságírók németországi útjának kezdeményezője állítólag Vilmos császár. A hatalmas imperátorról pedig tudjuk, — ha el is veti néha a sulykot — hogy eredeti ötletei vannak. És ha ő jönnek látta, hogy az angolok látogatását nyélbe üsse, ugy azzal bizonyára nagy céljai voltak.

Anglia tudniillik egy idő óta gyanakvó szemmel nézi a német tengeri haderő aránytalan, gyors fejlesztését. A tengernek féltékeny ura azt hiszi, hogy a fegyverkezés első sorban ellene irányul. Német államférfiak, az angol parlamentben elhangzott gyanúsító beszédekre, amikor csak teheték, hatalmas beszédekkel igyekeztek eloszlatni a kételeyeket, melyek a német fegyverkezésre az angol szivekben tanyát ütöttek. E beszédek azonban hatástalanul szálltak át a tengeren a szigetországba.

A ravasz német császár ezt jól látta és más módhoz nyult, hogy az angol népet a tények valódi állásáról felvilágosítsa.

A német haditengerészet másodállamtitkárjának, dr. Mühlernnek hatalmas beszéde, melyben kifejtette az angol újságírók előtt, hogy Németország tengeri fegyverkezése oly méretű, hogy csak a hazai partok megvédésére alkalmas, de soha sem egy támadásra, mely az angol partok ellen irányulna, oly szózat volt, melyet a németek császária

— **A Harden-botrány.** Harden Miksa, a Berlinben megjelenő „Zukunft“ szerkesztője, tudvalevően néhány politikai nagyságot leleplezett. Ezek közt volt néhány, aki a német császár intimusai közé tartozott, mint *Moltke* Kuno tábornok, a német vezérkari főnök és *Eulenburg* Fülöp herceg. Természetes, hogy a leleplezett emberek, akik kénytelenek voltak viselt állásairól lemondani, minden áron keresik a rehabilitáció eszközeit és módjait. Más eszköz, más mód nem áll rendelkezésükre, mint az, hogy ügyüket a bíróság elé vigyék. Hardent a sorompók elé akarták állítani. Az ügyesség azonban visszautasította *Moltke* tábornok kérvényét, amelyben Harden vád alá helyezését kérte. A megokolás az volt, hogy nem áll a közélet érdekében a cikkeket a nyilvánosság elé vinni. *Eulenburg* herceg szintén vádat emel Harden ellen, amiért azt állította, hogy a hercegnek perverz hajlamai vannak. A perek iránt nagy az érdeklődés. Az eset szereplői közt emlegetik *Mühlberg* államtitkár is és a botrányhoz hozzá kapcsolatba gróf *Hohenau* Vilmos, a suite tábornok személyét is, aki benyújtotta lemondását.

Berlinből jelenti tudósítónk, hogy *Eulenburg* Fülöp herceg, rendelkezési állományban levő nagykövet, felsőbb helyről kapott figyelmeztetés következtében nyújtotta be nyugdíjazási kérvényét és hasonló felhívás előzte meg gróf *Moltke* Kunó tábornok lemondását is. Mind a ketten a legmagasabb helyen nyilvánított parancsra becsületsszavakkal erősítették, hogy az ellenük emelt vádak alaptalanok.

— **Megmentett élő-fák.** Az ország fővárosában ma egész nap és egész éjjel dühöngő szélvihar igen sok dísz-fát csavart ki tövestül. Így a *Kossuth* Lajos-utcában is. Ezeket szerencsére csak földöntötte úgy, hogy a gyors segély egyszersmind életüket is jelentette.

A növényhonosító társaság buzgó főtitkára reggel fél 8 órakor hivatalába sietett. Szíve megessett a balesetet szenvedett két fiatal fán. Gyorsan telefonon jelentette a hivatalába, hogy ma, előre nem látható okok miatt, csak később fog hivatalába érkezhetni. Hivatásához méltó módon felkereste Budapest fő- és székvaros főkeresztészt s jelentette neki, hogy a *Kossuth* Lajos-utcai fákat milyen baleset érte. Meg kell menteni a városnak ezeket a díszfákat. A főkeresztész azonban vállalt, mondván, hogy az utca nem kert, ő pedig főkeresztész lévén, nem segíthet az utcai fákon.

A buzgó főtitkár azonban nem tágitott. Fölment a fő- és székvaros gazdasági hivatalába, hogy mentsék meg a *Kossuth* Lajos-utca árnyatadó büszkeségeit. Itt arra utasították, hogy adjon be kérvényt a tanácshoz.

A buzgó főtitkár szeme előtt csak a fák élete lebegett. Megírta tehát a kérvényt és személyesen adta át dr. *Melly* Béla tanácsnoknak, aki a főpolgármesterrel azonnal egybehívatta a jóléti-, gazdasági és pénzügyi bizottságot, majd rendkívüli tanácsülést rögtönöztek, ahol a bizottságok javaslatai alapján el is határozták, hogy a ledőlő fák helyükre állítandók.

Ekkor újabb akadály merült föl a fák életének. Nem találtak pénzügyi alapot a terv kiviteléhez. Végre nagy utánjárás után déli egy órakor fölfedezték, hogy az előre nem látható kiadások közt még 15 korona fedezet mutatkozik.

A növényhonosító társaság főtitkárával azonban azt a lesújtó hírt közölték, hogy a fákat ma nem lehet helyükre emelni, mert ki kell kérni a belügyminisztérium jóváhagyását. A főtitkár azonban ez sem állította meg célja kivitelében. Térítvény ellenében kikérte az összes aktákat s *Ábrányi* Kornél sajtófőnök segítségével audienciát eszközölt ki gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszternél, aki a főváros határozatát rövid uton még délután 2 óra előtt jóváhagyta. Éppen háromnegyed 2 óra volt délután, mikor a lihegő főtitkár magával vitte a végzést a város házára.

Dr. *Melly* Béla tanácsnok éppen a czilinderét tette a fejére, mikor a főtitkár beesett az ajtaján. Összecsengtek az összes kezelő-személyzetet, hogy a még hiányzó aktákat megszerkesszék és leírassák. Estefelé aztán kiadhatták az utasítást az

élőfák életben tartására, ami a Növényhonosító Társaság buzgó főtitkárának köszönhető, akit most a Vörös-kereszt korházban ápolnak.

— **Szocialista vezér a párt ellen.** Megemlítettük már azt a viszálykodást, amely a legutóbbi időben a budapesti szocialdemokrata-párt kebelében támadt. A párt vezetősége, pár nappal ezelőtt, meglehetősen éles nyilatkozatot is adott ki *Kardos* Jakab ellen, aki pénztárnoka volt a pártnak, de éppen a viszálykodások miatt megvált állásától.

Most erre a nyilatkozatra *Kardos* Jakab, a volt pártvezér, a következőket mondja:

Tartozom a közvéleménynek azzal, hogy az ügy részleteivel, amennyire indiszkréció elkövetése nélkül tehetem, megismeressem. Tudott dolog, hogy a szocialdemokrata pártvezetőség kebelében belül több mint egy év óta személyes viszály dúl és ebből én is kivettem a magam részét, annyira, hogy négy ízben adtam be lemondásomat. Legutóbb folyó évi március hó 1-én megkérdeztem, ennek indokait kijelenttem, hogy a mai pártviszonyok között nem vállalhatom tovább a felelősséget az üzletek vezetéseért, t. i. három üzletnek voltam igazgatója és négy üzlet főpénztárnoka, ezenkívül különböző alapok kezelője és ezek között volt bizalmasan kezelt alap, amelyben körülbelül 70.000 koronát kezeltem a pártvezetőség utasítása szerint. A folyó évi pártgyűlés előtt készített zárszámadásból meggyőződtem arról, hogy ezen alaponál nagyobb összegek bevétele és kiadása nincsen elkönnyelve, megjegyzem, hogy ezek nem a rendes pénztári könyvön keresztül, hanem a könyvelő által csak a főkönyvben lettek nyilvánítva, illetve elkönnyelve. A tételek átvizsgálásakor megállapítottam egy 10.000 koronás tétel hiányát, amelyet a pártvezetőség, miután megállapította minden kétséget kizárólag annak múlt évi július havában történt tényleges kiadását, utólag elkönnyvelte. Én tovább vizsgálva, ugyanitt még egy 1500 koronás könyvelési hibára jöttem rá, amely felfedezésemet nyomban tudomására adtam egy ellenőrző bizottsági tagnak, aki erről jelentést tett a pártvezetőségnek; megtudták ezt mások is, közöttük — igazgatói és pénztárnoki minőségemben tanusított rigorózus eljárásom által szerzett — személyes ellenségeim is, akik azután elterjesztették a sajtóban közölt valótlan híreket. A pártvezetőség ennek hatása alatt elrendelte a vizsgálatot s én, nehogy ennek befolyásolásával vádolhassanak, — ugyanis felmondásomban lévén — hátralevő időmre szabadságot kértem és kaptam. Három nappal elutazásom után kaptam azon értesítést, hogy a lapok hírei szerint megszöktem. E hír vétele után nyomban hazautaztam s a vizsgálat az én megkérdésem és kihallgatásom nélkül befejeztetett. Több mint 3.000.000 korona forgalomnál 2995 korona könyvelési, nem pedig mint egyes lapok írták, pénztári hiányt állapítottak meg. Nem áll, hogy én — kivéve az 1500 koronás tételt — nem tudtam volna elszámolni, ami pedig utóbbi illeti, azt az alap bizalmasan kezelt természetű és a könyvelő hibájából nem tudtam elszámolni, a többi csupa apró tétel és nem az én kezelésem, hanem az alkalmazottaknál havonta előállott hiányok voltak, amelyeket mindenki, aki ilyen nagyforgalmu és bonyolult üzletek belső kezelését ismeri, természetesnek talál. A négy pénztár között elosztva, azok terhére kiutaltam, följegyezve az összeget, úgy, hogy az ellenőrök a naponta történt pénztári zárlatok alkalmával konstatálhatták ennek megtörténtét. Mégis most utólag, az egész több, mint két évre visszamenőleg kifogásolták a tételeket, tagadván ebbenni jogomat, dacára annak, hogy elismerték és jóváhagyták a bizalmasan kezelt összegeknek részben okmány nélküli kiadását.

Én, meggyőződve arról, hogy itt a személyes gyűlölet határt nem ismer, újlag kijelentem a tételek átnézése nélkül, hogy bár azt jogtalanannak tartom, nehogy távozásom után bárki bármivel is vádolhasson, vállalom az anyagi felelősséget és egy később általam bejelentendő részletekben törleszteni fogom. Ennek biztosítására ajánlottam fel a váltót, mely ajánlatomat a pártvezetőség egész terjedelmében elfogadta azzal az ellenkötözéssel, hogy ő sem engedi becsületemet megtámadni senki által és most mégis az én általam írásban beküldött — nálam levő ellenlevél bizonyítéka szerint — nyilatkozatommal szemben, hogy az anyagi felelősséget vállalom, de azt annyira bántóan súlyos méltánytalanságnak tartom, hogy a pártból kilépek. Ehelyett azt írják, hogy ő (én) különben vállalja a hiányt és fedezeti váltóval biztosítja, egyúttal kijelenti, hogy ismerve a párt szigorú szervezeti szabályait, állását rögtön elhagyja és a pártból kilép; azután pedig a következőket fűzi hozzá: a pártvezetőség nem vehette figyelembe védekezésem, mert a szocialdemokrata párt erkölcsi felfogása sokkal szigorúbb a polgári társadalom erkölcsi felfogásánál.

Ezzel szemben kijelentem, hogy én a legszigorúbb — és így a szocialdemokrácia erkölcsi szabályait is alkalmazva reám — nem találom ma-

gam és nem találhat más sem vétkesnek, annál kevésbbé, mert tudom, hogy bíráim között is van olyan, aki magára nem alkalmazta és mások által sem engedte alkalmazni azt, aminthogy nem is eme szabályok voltak az irányadók máskor és most sem, hanem a vak személyi gyűlölet, amely elől én kitértem.

— **A rudolfsnádi árvíz-katasztrófa.** Jankó Ágoston alispán ma érkezett vissza Rudolfsnádból, hol a helyzet javult, a víz 30 cm.-t apadt és az állati hullák nagy részét kifogták és elásták. A Torontálmegye déli részén fekvő Borsca és Bárányos községek környéke, sőt a községek egy része még mindig víz alatt van. Az előtött terület mintegy 80.000 katasztrális hold. Az alispán érintkezésbe lépett az érdekelt községek lakosságával és megbeszélék, miként lehetne a községeket a jövőben megvédeni az árvíz-katasztrófától. Azt hiszik, hogy az egyetlen mód az volna, hogy az érdekelt községeket egy ármentesítő társulatba tömörítsék, mely a kormány segélyével egy új Dunatöltést emel. Az alispán megígérte a lakosságnak, hogy ebben az irányban meg fogja indítani az akciókat, mely kijelentés a lakosságot megnyugtatta. Különbben is tarthatatlan a helyzet, hogy a Duna mentén Titeltől Pancsováig minden másodévből 90.000 katasztrális hold víz alá kerül és azt hiszik, hogy itt az ideje, hogy a község lakosságát az évenként bekövetkezni szokott katasztrófától megmentsék.

— **Vasuti internátus Erzsébetfalván.** *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter az államvasutak alkalmazottainak gyermekei részére internátust óhajt Pest vármegyében a fővároshoz közel létesíteni. *Keller* István országgyűlési képviselő vezetésével ma délután nagyobb küldöttség tiszteleggett és ügyben Erzsébetfalváról *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszternél a kereskedelmi minisztériumban. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy az internátust Erzsébetfalván állítsa fel, melynek egészséges fekvése és a fővárossal való kedvező közlekedési eszközei mindenképpen legalkalmasabb és legmegfelelőbb lenne. Ezenkívül a község olcsóbb telekkel és utépítéssel szintén hozzájárulna az internátus létesítéséhez. *Kossuth* Ferencz a küldöttséget szívesen fogadta és válaszában kijelentette, hogy akkor, amidőn a kérdéses ügy döntés alá fog kerülni, figyelemmel lesz Erzsébetfalva iránt. A küldöttség a miniszter választát zajos éljenzéssel vette tudomásul.

— **Az osztrondi sakkverseny.** A tizenötödik fordulóról tudósítónk a következőket táviratozza: A nagymester versenyen ma szenzációt keltett *Schlechter* veresége; a bécsi mestert dr. *Tarrasch* győzte le. *Marshall* is veszett *Janowski* ellen; a *Burn*—*Csigorin* játszma nem nyert befejezést. A mester versenyen *Niemzowitsch* újabb vereséget szenvedett *Mieses* ellen; így tehát *Forgács*, ki ugyan csak remist ért el *Marco* ellen, ma ismét a második helyen áll, *Cohn* E. is vereséget szenvedett *John* ellen. *Bernstein* legyőzte *Tartacowert*, *Salve* nyert *Mortimer* ellen, *Rubinstein* legyőzte *Jacobot*, dr. *Perlis* *Leet*, *Süchting* *Blackburnet*, *Scheve* *Shories* és *Teichmann* nyer *Shoosmith* ellen. A *Cohn* W., valamint *Billecard*—*Van Vliet* játszma remissel végződött, míg a *Leonhardt*—*Swiderski* parti, egyenlő állásban és *Duras*—*Snosko*—*Borowski* játszma, *Duras*nak jobb állásban, függőben maradt. *Spielmann* szabad volt. A versenyzők állása a tizenötödik forduló után:

Nagymester verseny: dr. *Tarrasch* 9(3), *Schlechter* 8½ (1), *Janowski* 7 (3), *Marshall* 6½ (1), *Burn* 4½ (2), *Csigorin* 3½ (2).

Mester verseny: *Mieses* 11, *Forgács*, *Salve*, *Snosko*—*Borowski* 9 és fél, *Rubinstein* (1), *Swiderski* (1) 8 és fél, *Bernstein*, *Cohn* E. 8 és fél, *Marco* 8, *John* (2), *Metger* (1), dr. *Perlis* (1), *Teichmann* (1) 7 és fél, *Süchting* (1), *Tartacower* (1) 7, *Duras* (1), *Jacob*, *Spielmann* (3), *Billecard* (1), *Blackburne* 5, *Cohn* W. 4 és fél, *Mortimer*, *Van Vliet* 4, *Leonhardt* (3), *Lee* 3 és fél.

A csütörtöki tizenhatodik fordulón a következő párok mérkőznek:

Tartacower—*Marco*, *Niemzowitsch*—dr. *Bernstein*, *Shories*—*Mieses*, *Snosko*—*Borowski*—*Scheve*, *Jacob*—*Duras*, *Süchting*—*Rubinstein*, *Metger*—*Blackburne*, *John*—*Cohn* W., *Swiderski*—*Cohn* E., *Shoosmith*—*Leonhardt*, *Mortimer*—*Teichmann*, *Van Vliet*—*Salve*, dr. *Perlis*—*Billecard*, *Lee*—*Spielmann*. *Forgács* szabadnapos.

— **Garay-relikviák.** Garay János leánya, Garay Gizella, a székszárdi muzeum részére felajánlotta a nagy költő irászatát, könyvesállványát, könyveit, karosszékét, nagybecsű kéziratait, ezüst serlegét s több más értékes relikviáját, hogy a költő szülővárosának muzeumban Garay-szobát rendezzenek be.

— **Házasságok.** A kolozsvári református templomban fényes esküvő folyt le kedden délelőtt. Dr. Klupáthy Antal, az ottani nagyhirű egyetemi tanár adta férjhez kiváló szépségű Iza leányát. A vőlegény dr. Gyene Pál Szatmár vármegye aljegyzője és ottani földbirtokos. A templomban megjelent Kolozs vármegye minden notabilitása, az összes egyetemi tanárok, gr. Pálffy Miklós főispán és Szvacsina polgármester vezetésével a megyei és városi hivatalnoki kar eliteje, továbbá a kolozsvári társadalom színe-java, akik zsufolásig megtöltötték a fágas templomot. A fiatal párt a polgári esküvőn maga Szvacsina polgármester eskette össze. Nyoszolyó-leányok voltak Klupáthy Ida, Gyene Mariska és Ujlaky Erzsike. A polgári esküvőn tanuk voltak a menyasszony részéről dr. Klupáthy Jenő budapesti egyetemi tanár és Ujlaky József földbirtokos. Az új párt az ország minden részéből számosan elhalmozták szerencsekívánatokkal.

Szalay Béla e hó 10-én déli féltenként órákor vezeti oltárhoz az Angolkisasszonyok váczi-utcai templomában ráczalmási Paizs Klárát, ráczalmási Paizs Gyula és neje sz. hevesi Bischitz Anna bájos leányát. Aigner Vilmosnak, az Első Magyar Ált. Bizt. Társaság főpénztárosának leányát, Vilmit vezette oltárhoz a Kálvin-téri református templomban Hoffer Kálmán nyug. m. kir. főhadnagy. Előzőleg a jözevővárosi anyakönyvezető előtt megkötötték a polgári házasságot.

A lipótvárosi Bazilikában tegnap délután vezette oltárhoz Hutlesz Armand pénzügyminiszeri tisztviselő Beck Olgát, özv. Beck Adolfné leányát. Tanuk voltak: Bárczy István Budapest székesfőváros polgármestere és dr. Madarassy-Beck Hugó kir. kuriai bíró, a menyasszon nagybátyja. Az esküvőn a Madarassy-Beck Hutlesz és Malonyay családok teljes számban vettek részt s díszes közönség jelent meg.

— **A forradalom forgószéle.** Oroszországban egyre erősebben sivit a forradalom forgószéle s noha a csár azt állította, hogy mindig tudja, mit kell tennie, mégis úgy áll a dolog, hogy minden dologgal tisztában van, csak azt nem tudja, mit kellene tennie a forradalom letörésére. Mert minden, amit ő és kormánya tesz, vagy tett, balul ütött ki s a forradalom forgószélét csak növeli. Lodzból a mai napon ez a jelentés érkezett: Két átkos rendőre bombát dobtak, amely a rendőrökkel együtt husz más embert is megsebesített. Dunskivola gyárost, aki éppen arra ment, revolverlövés érte, a melytől azonnal meghalt. Szmolenszkben tegnap körülbelül ezer paraszt vonult Zicsevzska helységbe s az inséges lakosság támogatására szánt pénz kiutalványozását követelte. A hatóság megmagyarázta a parasztnak, hogy még nem kaptak fölhatalmazást a pénzek kiutalványozására, mire eleinte megnyugodtak, később azonban megtámadták a kerületi főnököt és az adóbeszedőt. Kódobással megsebesítették a kerületi főnököt, a rendőrbiztost és a vizsgálóbíró. A rendőrség közbelépett s kénytelen volt fegyverét használni. Két paraszt elesett, többen megsebesültek.

— **Új kénsv- és műtrágyagyár Budapesten.** Egy konzorcióm, melynek élén Günter Akos földbirtokos áll, kénsv- és műtrágyagyárat alapít Budapesten mellett 3.000.000 korona alaptőkével részvényfarsasági alapon. Célja az, hogy a kizsádkákat olcsó és jó műtrágyával ellássa. A részvénytőke — habár a jegyzés nem került a nyilvánosság elé — már be van fizetve és az építkezést az őszel kezdik meg. A gyár vezetője Vidor Kornél, a Hungaria kénsv- és műtrágyagyár üzemvegyésze, az építkezést pedig egy nagy külföldi építőcég fogja végezni.

— **Egy fegyencz öngyilkossági kísérlete.** Megírjuk tegnap, hogy a budapesti büntetőtörvényszék két évi fegyházra ítélte Füstös Ernő magánhivatalnokot, aki részese volt a Szűllő Géza volt képviselő nevével elkövetett csalásnak. Füstöst rendkívül elkeserítette az ítélet s amikor vissza akarták kísélni czellájába, az első emeleti lépcső korlátján keresztül hajolva, öngyilkosságot kísérelt meg, le akart ugrani az emeletről. A fogházor azonban megkapta Füstös Ernő derekát és így a kísérlet nem sikerült. Az öngyilkossági kísérletnek tanuja volt Füstös felesége, aki a rémes jelenet láttára elalélt.

— **Ibsen virágai.** Ibsen Henrik özvegye arról értesítette Lugne-Poé-t, a párisi Theatre L'Oeuvre igazgatóját, hogy legközelebb két kosárban elküldi neki a norvég költő sírján termett első virágokat. A levélben arra kéri az igazgatót, hogy a virágokat juttassa el Duse Eleonorához és Suzanne Despréshöz megemlékezésül, azért, azért oly lelkes szeretettel ábrázolták Ibsen nőalakjait. A megajándékozandók bizonyára nagy örömmel és mélyeséges meghatottsággal fogják venni a kedves kildeményt.

— **A berlini orosz-ildözés.** A minap nagy fel-tűnést keltett az a hajszá, amelyet a Berlinben lévő oroszok ellen indítottak. Annak a hajszának most folyik az utolsó felvonása. A berlini rendőrség beerte azzal, hogy a minap letartóztatott orosz diákokat kiutasítsa; csak egy esetben tett kivételt: Leibov nevű orosz egyetemi hallgatót ugyanis kiadta az orosz hatóságoknak. Leibovot a múlt csütörtökön szállították a határra, s átadták az orosz rendőröknek. Leibov most már Pétervárott fog-ságban ül. A berlini rendőrségnek ez az eljárása nagyon kellemetlen benyomást tesz, annyival inkább, mert Németországnak nincs kiadási szerző-dése Oroszországgal s a berlini rendőrség sem-mivel sem tudja megokolni eljárását.

— **Stubnya-fürdő eladása.** A napokban az a hír járta be a lapokat, hogy Stubnya fürdőt, mely Kőrmöczbánya tulajdona, hatszázezer koronáért megvette egy részvénytársaság. Ugy értesülünk, ez a hír téves és csak azok híresztelik, akiknek érdekében áll, hogy Kőrmöczbánya eladhassa a fürdőt. Pedig a fürdő hatása különösen reumás betegek számára olyan elismert, hogy ha már Kőrmöczbánya el is akarja adni, legjobban ép akkor jár, ha minden téves híresztelés nélkül keres vevőt a számára.

— **Meggyilkolt kocsis.** Hihetetlen vakmerőséggel gyilkolták meg déli egy órákor a Fövény-pusztá közelében Gulner Gyula Pest vármegye főispánjának kocsisát, Magyar Jánost. A kocsis a főispáni gazdaságból naponta tejet szokott szállítani Székes-fehérvárra. Mikor a megrendelőknél elhelyezte az árukat, rendszeren a postára ment és átvette a főispán címére odaérkező csomag és pénzküldemé-nyeket. Volt egy börtárczája és abba helyezte az ösz-szegeket. Tegnap délelőtt a kocsi tejrakományának fele részét a vasuton feladta Budapestre. A többi kihordta az ottani pékeknek, kiktől, mivel megbízása volt rá, közel ezer koronát szedett be az áruért. Elment még a postára, azután — úgy félegy óra tájban — hazafelé tar-tott. Lassu hajtásban hagyta el a város határát. Egy óra lehetett, mikor a Székesfehérvártól négy kilométernyire levő Fövény-pusztá mellett vezetett el az útja. Alighogy letért az országútról a dűlő-utra, két lövés dördült el. A következő pillanatban már a földön hemperegtek a lovak. Azonnal leug-rott a kocsi. A merénylők egy kódobálásnyira le-hettek tőle és gyors léptekkel közeledtek feléje. Öép-pen felkészült a védekezésre, mikor újabb két lö-vés dördült el. Mind a kettő talált. Az egyik a karját érte, a másik a hátán át a mellébe fúró-dott és nyomban megölte. A merénylők oda-siettek hozzá. Kivették a kabátjából a börtárczát. A pénzt eltették, a leveleket meg széjjeliszórták az utra. Délután három és négy óra között vették észre a történetet az arra haladó földművelők. A kocsi ott álldogált a fordulónál. Mellette élet-telenül hevert a két ló. Pár lépésnyire ráakadtak a kocsis hullájára is. Szeretést az uton meg-találták a leveleket, miket a gyilkosok szór-tak el. Nyomban értesítették a sárkereszturi csendőrséget, honnan többen siettek ki a helyszínére. Telefonáltak a székesfehérvári csend-őrségre is. Még tegnap megjelentek a véres esemény helyén Párdány Ferenc vizsgálóbíró s Pataki Ármán törvényszéki orvos. A megejtett vizsgálatok eleinte arra következtettek, hogy a kocsisat kőbor cigányok támadták meg. Ma dél-előtt a környékbeli lakosok kihallgatása során többen elmondták, hogy néhány nappal azelőtt kerékpáron két férfi járt a vidéken és megtuda-kolták, hogy milyen idő tájban szokta a kocsis elhagyni a várost. Ezen az alapon nagy appará-tusokkal folytatják tovább a vizsgálatokat. Eddig még nem sikerült kideríteni a rablógyilkosok kilé-tét. Megállapították, hogy a kocsisra nem revol-verrel lőttek rá, hanem távolabbról puskával. A történetkről távirat útján azonnal értesítették Gulner Gyula főispánt.

— **Légihajón az északi pólusig.** Most már csak rövid idő választja el a világot attól a látványos-ságtól, hogy a tudomány hősei s bajnokai az arktikus szelek szárnyaira bizva magukat, lég-hajón indulnak utra az északi pólus felé. Well-mann expedíciója ma indult el Tromzából „Fridtjof” nevű hajóján. A hajón nyolcvan láb hosszú légihajót is visznek magukkal a kutatók, mert utójukban szükségük lehet rá.

— **A Petőfi-majális.** A Petőfi-Társaság elnök-sége értesíti a Társaság tagjait, hogy a június 6-iki művészi majálisra szóló jegyeket maguk és családtagjaik számára a rendezőség irodájában, a városligeti Széchenyi-szigeten váltják meg. A kik jegyeiket csütörtök előtt váltják meg, joguk van asztalt és széket foglalni s így jobb helyeket biztosítani maguknak.

— **A sztrájkoló tengerészek.** A francia minisz-tertanács mai ülésén Thomson tengerészeti mi-niszter bejelentette, hogy a hozzáérkezett jelenté-sek szerint a lajstromba vett tengerészek sztrájkja gyöngültni látszik. Az igazságügyminiszter kijelen-tette, hogy Denis Cochinnak a Montagnini-levelek vizsgálata alkalmával történt szabálytalanságokra vonatkozó interpellációjára parlamenti vizsgáló-bizottság jelentésének tárgyalása alkalmával csüt-örtökön a minisztertanács maga fogja állapítani azon utasításokat, amelyeket a hágai konferenciára kiküldött delegátusainak ad.

— **Pinczérfiúk vizsgálja.** Ma délután tartották meg a budapesti vendéglőspartársulat szakiskolá-jának évváró vizsgáját az érsek-utcai iskolában. A vizsgálaton megjelent nagyszámu vendégsereg sorában ott láttuk: Gelléri Mór királyi tanácsost, Mártonffy Márton iparoktatási főfelügyelőt, dr. Bencze Benő előljárót, Krenkó Géza segédtanfel-ügyelőt, François Lajos pezsgőgyárost és másokat. Az ipartársulat tagjai Gundel János és Glück Frig-yes vezetése alatt szép számban jelentek meg. A vizsgát Glück Frigyes elnök nyitotta meg s a vizs-gázó fiatalság feleletei meggyőzték a jelenlevőket arról, hogy a tanári kar Walter Károly igaz-gató vezetése alatt hasznos munkásokat ne-vel a vendéglős-iparnak. A magyar, német és francia nyelvből, az illetanból s az általános műveltséghez tartozó tantárgyakból a jövőnd pinczérei helyes válaszokat adtak, majd rövid néhány perc alatt asztalt terítettek olyan szépen, hogy a legkényesebb izlés sem találhatott kifogá-solni valót. Az idei nagyobb jutalmakat Sziráky Mátyas, Dittmayer András és Franczel Károly nyerték. A vizsga befejeztével Gelléri Mór, Gundel János és Glück Frigyes megelégedésüknek adtak kifejezést és buzdító szavakat intéztek a fiata-lokhoz. Este kedélyes vacsora volt a Pannonia-szállóban.

— **Milliósztrájksegély.** Nagy munkásbarát cse-lekménye az, akiről az alábbi hírecske szól. Az offenbacheri vas- és fémmunkások, mint közöltük, hetek óta sztrájkolnak. Most egy ösmeretlen em-ber kerek egy milliót juttatott adományképen a sztrájkpénztárnak.

— **Anarkisták kongresszusa.** A nemzetközi anarkisták tudvalevően Hágában akarták megtar-tani kongresszusukat. A németalföldi kormány azonban a kongresszus megtartását megtiltotta.

— **Az elítelt rémtette.** Rozsnyón ma reggel Lubi Jakab dobsinai cipész — mert a rozsnyói bíróság egy becsületsértési perből kifolyólag 20 korona pénzbüntetésre ítélte s mivel fizetni nem tudott, megfelelő fogházbüntetést mért ki reá — három kis gyermekét fejével összevagdalta és azután eszmadiakésével mellbeszurta magát. A gyermekek állapota veszélyes, Lubi sérülése könnyű. Lubit letartóztatták. Előzőtt hat évvel féleves gyer-mekét azért, mert sirt, a falhoz vágta és megölte. Ezért már négy évet tilt a fogházban.

— **Elkobozott halászhajó.** New-Yorki hivatalos körökből érkező hírek azt mondják, hogy az el-múlt éjjel a Thetis vámgözs elkobozott a Beh-ringi tengerszorosban egy angol halászhajót. A vámgözs vezetője az ügyről semminő fel-világosítást nem hajlandó adni. Az államtitkár a Rush kutter parancsnokától az a jelentést kapta, hogy a hajó a Charlott G. Cox angol vitorlást az alaskai fókahelyek magasságában az angol-amerikai egyezmény megsértésével tilos területen ta-lálta. A kutter parancsnoka erre utasítást kapott, hogy a vitorlást az Anglia és az Unio közt létrejött megáll-a-podások értelmében a kolumbiai angol ható-ságoknak szolgáltatassa ki. A kutter parancsnokának jelentése szerint japán fókavadászok is voltak a közelben, de hajóikat nem lehetett elfogni, mert az amerikai vizeken kívül voltak.

— **Meggyilkolt orosz gróf.** Rigából jelentik, hogy az Altenburgi házból származó gróf Kayserlingk Edgártot grezeni birtoka közelében egy sétalovag-lás alkalmával nyolcz parasztforradalmár megtá-madta, lováról lerántotta és borzalmas kínzások közepette meggyilkolta.

— **Családi tragédia.** Bécsben Becker ismert lókereskedő ma agyonlőtte feleséget, azután beret-vával felvágta ütőereit. Súlyos sebeivel kórházba vitték. A családi tragédia okai ismeretlenek.

— **Husbotrány Amerikában.** Csak a közelmúltban történt — még ugyancsak eleven emlékezetben van — hogy nyilvánosságra jutott a csikágói konzervgyár botránya. Megtudta a világ, hogy romlott és az egészséget veszélyeztető hus került forgalomba. Külön törvényt is alkottak akkor Amerikában, nehogy hasonló veszély háruljon a közönségre. S most mégis megismétlődik a botrány. Az amerikai hatóság mikroszkópikus vizsgálat alapján megállapította, hogy igen sok gyárból romlott hus került forgalomba. Majnem minden konzerv romlott husból készült. A hatóságok mindenfelé kiadták a jelszót a szigorú vizsgálatra. A közel jövőben tehát újabb botrányok várhatók.

— **Meggyilkolta a feleségét.** Kaposvárt Stadler János kaposvári 50 éves gazdag földműves az éjjel 40 éves feleségét két revolverlövessel agyonlőtte az istállóban. A zajra a szomszédok összefutottak és az asszonyt egyedül találták a pajtában halva. Nemsokára az utca felől megjelent a férj is, ki tudakozódott a csődület okáról, majd maga ment el a rendőrségre jelentést tenni, hogy felesége öngyilkosságot követett el. A rendőrség és az orvos azonnal a helyszínre mentek és konstataáltak, hogy az asszony mellébe két golyó fúródott és testén dulakodás nyomai láthatók. Öngyilkossága ki van zárva. A szomszédok hallották az asszony segítségkiáltásait, amikor még kiáltotta: Ne bánts! Több szomszéd látta, amint a kerten keresztül elszaladt a férj. Stadler évek óta szerelmi viszonyt folytatott a szomszédban lakó özvegy asszonnyal és felesége emiatt féltékenykedett rá. A férj keze és melle szintén össze van karmolva. Stadler a szomszédok vádjai daczára tagad.

— **Háztulajdonos mint zugbukméker.** Egy turfiéna ma megint hurokra került a sok közül. A rendőrség ugyanis ma délelőtti letartóztatta Böhm Henrik háztulajdonost, aki valóságos szervezett zugbukméker-irodát tartott fenn. A Gebauer-kávéházban volt az irodája, ahová állandóan tíz-tizenöt ügynök szállította az áldozatokat Böhmnek. A detektívek is éppen akkor fogták meg a kávéházban, mikor pénzét akart átvenni a klienseitől. A rendőrség megindította ellene az eljárást. Böhm zugbukméker-üzletekért már kétszer volt büntelve.

— **A vasut tolvaja.** A kecskeméti teherpályaudvar raktárán egy év óta általános a panasz a fereskedők részéről, hogy áruik meg vannak dézsmálva, több esetben pedig egyes darabok elvesztek. A vasut már sokat fizetett az ilyen hiányokért. A tolvajt az éjjel tetten érte az éjjeli őr Kállai János fuvaroskocsis személyében, akit a vasuti személyzet segítségével sikerült elfogni. Kállai megvallotta, hogy másfél év óta rendszeresen tizi a tolvajlást oly módon, hogy éjszaka a raktár tejeiről kötéllel ereszkedett le.

— **Meglámadott rendőrházaránya.** Zürichben ma hajnalban 2 és 3 óra között öt ismeretlen személy, valószínűleg oroszok, behatoltak a katonai rendőrség kaszárnyájába, valószínűleg azzal a szándékkal, hogy az ott lévő, kiutasított kilacikit kiszabadítsák. Az ismeretlenek több revolverlövést tettek az őrségre, anélkül, hogy találtak volna. Az őr kiátkozására csakhamar megjelentek társai, akik üldözőbe vették a támadókat, de nem sikerült ezek közül egyet sem elfogniok.

— **Forró víz halottja.** Singer Bernátot, a szlávoni drávavölgyi vasut mozdonyvezetőjét a mozdony kazánjának megrepedése következtében a forró víz leforrta. Súlyosan sebesült állapotban vitték az észéki kórházba, ahol a szenvedett égési sebek következtében meghalt.

— **Felrobbant bomba.** Zürichben ma délután a gyárnegyedben egy kis téren felrobbant egy bomba. Gyermekek játék közben meghúztak egy zsinórt, mire a bomba felrobbant. Két hat éves lányka súlyosan és egy hat éves fiú könnyen megsebesült.

— **A vonati korekei miatt.** Guidi Julia cigányeredetű cselédeány szerelmi csalódás miatt a hidasnemeti állomáson elrejtőzködve várt s mikor a Miskolcz felől Kassa felé robogó vonat a Hidasnemeti állomásra felé közeledett, gyors iramodással, még mielőtt valaki megakadályozhatta volna tettében, a gőzmozdony elé vetette magát. A mozdony a leány fejét teljesen leszelte. A leány egy kocsi szeretett s azért követte el az öngyilkosságot, mert nem remélhette, hogy annak nevére lehessen. Az öngyilkos hulláját ma délelőtt megvizsgálta dr. Tóth Odón garadnai körorvos, pályorvos. Miután az öngyilkosság kétségtelen, hatósági vizsgálatra nem volt szükség.

— **Halálozások.** Singer Mór hült tetemét ma délután kísérték nagy részvét mellett örök nyugalomra a Thököly-utca 14. sz. gyászházba. A végítzestésében a gyászoló rokonokon kívül a Szentegylet számos előjárója, fővárosi bizottsági tagok, bankigazgatók, szesz- és likörgyárosok, vendéglősök és kávéosok voltak jelen. Az elhunytak dr. Fischer Gyula rabbi bucsuztatta el.

Weil Dávidak ma délután 4 órakor volt a temetése őszinte és nagy részvét mellett. A Fecske-utca 37. sz. gyászházban a nagyszámu rokonokon kívül a hitközség és előjárói számos iparvállalati és bankigazgató, jótékonyági egyesületek elnökei és tagjai voltak jelen.

Hirsch Arisztidet, Hirsch Mihály építésvállalkozó korán elhunyt fiát a gyászoló rokonok, műépítésszek, építőmesterek és bankigazgatók nagy részvéte mellett kísérték utolsó útjára a Damjanich-utca 3. sz. gyászházba. Az elhunytat Novák István plébános szentelte be nagy egyházi segédlettel.

— **Rendőri hírek.** A mai napon egész csomó csomó betörésről és lopásról tettek feljelentést a rendőrségen. Hock György kereskedő Erzsébetkirályné-ut 65. szám alatt levő kocsiszinéből és az ugyanott lakó Máté Rafael kocsis kocsiszinéből 200 koronát érő lőszerszámat loptak el. A tettest Szeredi Péter kocsis személyében letartóztatták. — Betörők jártak a városi villamos Lenkey-utcai forgalmi telepén, ahonnan Braun József kocsi-mester tulajdonából 300 koronát érő holmit loptak el. — Dura Tamás Állomás-utca 12. szám alatti lakását tolvajkulcsal felnyitották és a lakásból elvitték 400 koronát érő holmit. — A dunaparti korzón Mayer Gurt földbirtokos 200 koronát érő nyakkendőitülét valaki, anélkül, hogy Gurt észre vette volna, ellopta. — A zsebtolvajok is erősen garázdálkodnak. A Városligetben ellopták Schauer özséf ispán és Schrantz Károly vaskereskedő-ségét óráját; a keleti pályaudvar előtt Bandskievics Szaniszló vasöntő és Moravez Sándor pincér óráját. A tolvajokat nyomozza a rendőrség.

— **A párisi társasutazás** iránt, melyet a VII. ker. függetlenségi és 48-as kör rendez, széles körben élénk érdeklődés mutatkozik, mely az eszme megpendítőit fényes sikerrel biztatja. A társaság útját a szép Tírolon át veszi s Zürichben egy napra megállapodik. Párisban hat napot tölt a társaság, visszafelé pedig Svájc gyöngyét, Luzern választja egy napra pihenőül. Részletes programok a Magyar Utazási Vállalat r.-t. irodájában, Budapest, IV. Eskü-ut 3. sz. alatt kaphatók.

— **Rajecziőrű igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselők, illetve alkalmazottáknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi június 30-ig, valamint augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egykoronás fürdőfürdőknél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektus kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirde- és vasut-állomás a fürdőtelepen.

× Ha őszül a haja, használja a Stelia-vizet. Üvege 2 korona Zoltán B. gyógyszerárban Budapest, Szabadság-tér.

× Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

× Fodor-féle vívtérem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívtérme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

× Bob-kajakját a legkellemesebb, 10 f.

× Népszajnádek Róthausser, Deák-tér 6 sz.

× Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Michelslädter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésve vannak és így túlkövetelés nem létezik.

× **Kecskeméti Készkező.** A pécsi országos kiállítás témédek látványos között van valami, ami már a legelső napokban is teljes mértékben magára vona a közönség érdeklődését: az Alföldi Cognacgyár r.-t. kiállítása. Ez az agilis és gyönyörű telep, melynek népszerűsége immár páratlan Magyarországon, minden produktumából küldött mutatót a pécsi fáltra s megint pompás bizonyítást szolgáltatott afelől, hogy az igazi érdem minden hangzatos frázisnál többet ér. Ennek a gyárnak nagy és maradandó érdemei vannak, mert a magyar közönséggel megszeretette az ő magyar gyártmányait. Igaz, hogy ez könnyű dolog volt, mert gyártmányai valóban kitűnőek. Barackpálinkája immár nemzetközi specialitás, cognacia, likörjei pedig a leghíresebb francia produktumokkal is kiállják a versenyt s e mellett lényegesen olcsóbbak, mint amazok. Szinte azt lehetne hinni, hogy öreg kolostorok titkait leste el a kecskeméti gyár, a pálinkagyártás igazi művészetének rejtelmét, melyeket a középkorban böcs és gourmand szerzetesek őriztek a celláik magányában. A pálinkákon kívül az alföldi cognacgyár a szeszfőzőinek modelljét is kiállította, ami méltán éjt bámulatba a nézőket, mert elhagyható telep egész Európában sincs. Kecskeméten, az Alföldi Cognacgyárban, 45,000 hektoliter különböző pálinkát gyártanak

évenként. Ugy-e, hatalmas szám? Ime, hogyan tud föllendülni egy magyar iparvállalat is, ha nem a hazafiasság provokálásával, hanem becsületes munkával és szaktudással igyekezik híveket toborozni magának.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A fiumei kézségi választások után. Fiumében a reprezentanza mai rendkívüli ülésén tárgyalta az igazoló-bizottság ama jelentését, hogy feladatának a statutumban megállapított határidőben nem felelt meg, mert a választásról szóló összes okmányokat a törvényszék vizsgálóbírója lefoglalta és elvitette. Luppis Antal korelnök és podesztahelyettes előadta, hogy miként történt az akták lefoglalása s hogy a bünvádi perrendtartás 169. §-nak utolsó bekezdése és a statutumba való hivatkozással tiltakozott a választási okmányokat tartalmazó csomag elvitele ellen és azt mondta, hogy ő csak az erőszaknak engedett. Erre Zanella Richárd kéri szót és hevesen tiltakozott az ügyész és vizsgálóbíró eljárása ellen. Hosszabb indoklás kapcsán határozati javaslatot adott be, mely szerint a reprezentanza tiltakozik az aktáknak lefoglalási módja és elvitele ellen, tiltakozik továbbá a bünvádi perrendtartás 169. szakaszának utolsó bekezdésének megsértése ellen a város ellen elkövetett sértő és indokolatlan bizalmatlan aktusért. Tiltakozik a statutum megsértése ellen azért, hogy az igazoló bizottság működését és a reprezentanza átalakulását lehetetlenné tette és elhatározta, hogy a reprezentanza felelőse azért, hogy a titkos választásról szóló okmányok csomagja érintetlenül visszaszolgáltassék a városnak, 2. hogy tiltakozását felterjeszti a központi kormányhoz és 3. hogy Tóth Elemér feljelentő ellen hivatalból rágalmazási pört indítson. Zanella Richárd javaslatát a reprezentanza egyhangulag fogadta el. Délután a vizsgálóbíró a város tiltakozása daczára felnyitotta a titkos választásról szóló akták csomagját. A bíróság hivatalból rendelte oda a város képviselőiben dr. Szegő Gyula ügyvédet, aki szintén tiltakozott a csomag felnyitása ellen.

Ujpest — rendezett tanácsu város. Ujpest községnek rendezett tanácsu várossá való átalakulása tárgyában egy 416 tagból álló monstreklődöttség tisztelt gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél. A klődöttségnek, melyet dr. Hédervary Lehel országgyűlési képviselő vezetett a miniszter elé, Csepreghy Pál törvénybíró volt a szónoka, aki felhívta a miniszter figyelmét arra, hogy Ujpestnek milyen hátrányára van a jelenlegi községi adminisztráció. Egyúttal kérte a minisztert, hogy a rendezett tanácsosú való átalakulást kérelemnek adjon helyet. Gróf Andrássy belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a kérelmet a lehető legelővidebb idő alatt el fogja intézni, mert maga is belátja, hogy Ujpest adminisztrációja a jelenlegi szervezetben tovább nem maradhat, a fővároshoz való csatolása pedig még sokáig elhúzódhatik. A miniszter választát lelkes éljenzéssel fogadta a klődöttség.

A kassai takarékpénztár ügye. Kassa város törvényhatósági bizottsága májusi rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a kassai takarékpénztár által kibocsátandó új részvényekből 600,000 korona értékig átvesz. Erre vonatkozólag ma érkezett meg a belügyminiszter következő jóváhagyása:

Az 1907. május 8-án tartott bizottsági közgyűlésen 6685—130. szám alatt hozott véghatározatot, melylyel kimondotta, hogy a kassai takarékpénztár rekonstrukciója és a részvénytőkének felemelése céljából kibocsátandó új részvényekből 600 ezer K. értékű részvényt átvesz s a takarékpénztár régi részvényeseinek, valamint más magánosoknak az általuk kívánt részvénytömeget eredeti feltételek mellett átengedi, a pénzügyminiszter ural egyetértőleg a felhozott indokok méltánylásával ezennel kivételesen jóváhagyom, miről a város közönségét oly felhívással értesitem, hogy ezen ügyet mikénti lebonyolításáról hozzám annak idején a jelentést tegye meg. A fent jelzett előterjesztéssel bemutatott határozatot további eljárás végett visszaküldöm. Budapest, 1907. évi május hó 31-én. Andrássy.

Községi hitoktatók fizetése. A csanádi püspök ártit az aradi iskolaszékhez, hogy a községi hitoktatók fizetését emelje fel a város. Az iskolaszék a polgármester elnöklésével elhatározta, hogy a hitoktatók fizetése emelésére a júniusi törvényhatósági közgyűlésnek előterjesztést tesz,

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Ifjuság.

Ily büszke szó cimere alatt rendezett kiállítást fiatal festőink egy csoportja a Könyves Kálmánék termeiben. Ez a szó nem a szerénység, hanem az önérték hangját csendíti meg; nem elnézést kér, hanem hadat üzen. A „ver sacrum“ igéje alatt tömörültek az újabb idők minden művészeti mozzanatának harcossai, a természet biológiájából merítvén isteni jogot a kegyetlen és gyönyörű munkához, lerombolásához mindannak, amiben elapadtak az élet nedvei...

A művészet ver sacruma minden meggyőződés és minden fiatal érzés isteni jogát hirdeti. De ha így fogalmazzunk, akkor a Könyves Kálmán kiállításához kissé alkalmatlan szempontokat nyerünk. Meggyőződések erejéről és érzések szüziességéről beszéljünk halkabban, de konstatáljuk szívesen, hogy néhány már eddig is számon tartott derék fiatalunk ezen a kiállításon is sokat ígérő erőben jelent meg. A rombolás kegyetlenségét nem igen lehetne szemükre vetni, sokkal inkább bizonyos tiszteletet a sikerek koszoruzottjai irányában. Persze Gauguin, Cézanne, Puvis vagy Van Gogh koszorui frissebbek és kívánatosabbak a jó öreg Piloty vagy akár Bougereau mostanában amúgy is sokat tépázott koszorúinál s így a fiatalok tisztelete is feljűk fordul.

Ne mondjuk ezt számító czélatosságnak, sőt inkább találjuk természetesnek, hogy a fiatal lélekhez jobban szólnak a kor emberei, mint a régebbi tradíciók és hogy általában is inkább a művészettől tanulnak, mint a természettől, melyet egy véletlenül mély értelmű Wilde-aforizma ugyis azzal gyanúsít meg, hogy ő utánozza a művészetet, nem pedig, amiként jámbor lelkek vélik, megfordítva. A tétel ide különösen talál, mert valószínű, hogy a szomjias ifjú művészapostol a természetben is egyelőre csupa Gauguin vagy egyebet lát meg, amíg aztán felismeri a saját becses rendszerét is. Persze ez utóbbi volna a cél; odáig csak dadogásokat tapasztalunk és pusztán szimpátiákról győződünk meg. De be kell ismerünk, hogy egyelőre még némileg tájékozatlanul állunk meg a senki sem utánozó utánozóival szemben, nem könnyű megkülönböztetni az öntudatlan hatást a czélatosságtól és ezeken belül is: a fegyverkezetséget — manierok elorzásától...

Ily fentartásokkal közfelendvén bár az „Ifjuság“ katonáihoz, azt bizonyos valószínűséggel megállapíthatjuk, hogy derék magyarnépünkben *Perroth* Vilmos csak némi erőszakossággal csinálhatott malájjiakat, abban tévedvén meg végzetesen, hogy ő volt Tahitiben, nem pedig Gauguin. Mások oly bájos naivitással ragaszkodnak Cézanne mesterhez, hogy kizárólag narancs-csendéleteket festenek erős kontúrokkal. *Mikola* András az egyetlen közülük, aki intímabb és érdekesebb közléseket is tud elhelyezni a narancsok köré. Téli tája is bátor és egyéni.

Az erősebb legények közül valók *Gulácsy* Lajos, *Márfy* Ödön és *Erdői* Viktor, akikkel csak nemrég foglalkoztunk kollektív kiállításuk alkalmából. Persze, most nem tudtak új anyaggal szolgálni. *Kürthy* György elmés dekoratív rajzait is ismerjük már. *Czigány* Dezső roppantul fölényes ecset-szellemességgel adja ugyanazt a témát, melyen keresztül a tavaszi kiállításon annyi kitűnő kvalitását ismertük meg. Az „Anyám arcképe“ talán még komolyabb, mélyebb emberábrázolás. Azt hiszem, *Czigány* Dezső itt a generáció. Az érettebbek közül való *Egry* József is finoman megérett tónusaival.

Uj ember *Boromissza* Tibor, akinek aktja finom megfigyeléseket közöl. Csupa meleg forma-megézés, néhol tuiságosan is részletező. Kevés szóval sokat mondók *Zádor* István apró rajzai; igen kvalitásos felvételek a legjellegzetesebb pillanatokról. Tehetségéről tanuskodók *Honti* Nándor, *Haldász-Hradil*, *Csoráék* Lajos, *Rétz* Alfréd és *Pogány* Margit munkái.

(*) *Opera. Sámson és Delilát* ma este nagyon érdekes előadás keretében hallottuk, Sámson *Lunardi* énekelte először. Anthes nagystilű Sámsonja után nehéz helyzete volt. De a mai alakítást nem nézzük tisztán az énekművészet szempontjából. *Lunardi* kolosszális hangja Sámson, aki alakban, fellépésben, organumának erejében egészen hős volt. Egyebet nála nem keresünk; a hang nemes érce és ereje sok mindenért kárpótol és amikor halljuk ezt a harsogó és mégsem kellemetlen organumot, ha nem is szívesen, de minden harag nélkül redukáljuk igényünket. *Szamosi* Elza aszszony mint *Delila* magasnívó művészi élvezetet nyújtott. *Salome*-tónusra festette szerepét és sok új momentumot hozott speciális felfogásában. Dalait mesterien énekelte és miután a szerepben magas részletek alig vannak, hangja is győzelmesen bírta az egész estét. A zenekart *Márkus* Dezső dirigálta egy alapos, kiválóan művelt zenész minden finomságával.

(*) *A bécsi udvari Opera igazgatója.* Most már biztosra vehető, hogy *Mottl* Félix, a müncheni Prinz Regententheater zeneigazgatója lesz a bécsi udvari Opera igazgatója. Münchenben mindent elkövetnek ugyan, hogy a kiváló művészt maradásra bírják, de hiába. *Mottl* kijelentette, hogy ezzel a meghívással régi vágya teljesül. Új állását őszszel fogja elfoglalni. A bécsi filharmoniai társaság máris karnagyává választotta meg *Mottl* Félixet, akinek utóda Münchenben valószínűleg *Schalk* Ferenc, a bécsi Opera egyik karmestere lesz. A müncheni „Allg. Ztg.“ már kiszámította, hogy *Mahlernek* mennyit fog jövedelmezni a bécsi Operától való távozása. Az idézett tap szerint ugyanis *Mahlernek*, mint a budapesti Opera volt igazgatójának 8000 korona évi nyugdíja van igénye, amely csak addig nem járt ki neki, amíg a bécsi Opera igazgatója volt. Ha most távozik Bécsből, erre a nyugdíjra való igénye ismét felül. Ehhez járul azután a bécsi udvari Operánál való tíz évi működése után öt megillető évi 14,000 korona nyugdíj, úgy, hogy összesen évi 22,000 koronát fog kapni csak azért, hogy otthagyta a bécsi udvari Operát. Ebben a számításban nyilván egy kis tévedés van; mert úgy tudjuk, hogy *Mahler*, amikor a budapesti Operától megvált, ezért jelentékeny végkielégítést kapott, nyugdíjra azonban igénye sohasem volt.

(*) *Az Operaház új karmestere.* Az Operaház igazgatósága *Lichtenberg* Emil szülő-korresponditort kinevezte karmesternek. Az új dirigens a zeneakadémiának volt jeles növendéke s tanulmányainak elvégzése után Kölnben, majd Rigában volt karmester. Azután hazajött és az Operánál foglalta el az első korresponditóri állást. Az Opera igazgatósága méltányolva *Lichtenberg* kiváló tehetségét és nagy érdemait, a jeles művészt most karmesterre nevezte ki.

(*) *A Vígyszínházban* holnap, szerdán, ismét a *Bernát* kerül színpadra. *Heitai* Jenő énekes bohósága hamarosan meghódította a közönséget és énekszámait közül a Mozi-dal és a Bernát-induló máris népszerű; tomboló tetszéssel fogadják minden este a budapesti népdalokat is. A közönség különösen a czím szerepet személyesítő *Hegedűs* Gyulát ünnepli, aki mint *Bernát* a legmulatságosabb alakítások egyikével kaczagtatja a hallgatóságot. Ösztályosai a sikerben *Kornai* Berta, *Góthné-Kertész* Ella, *Tanay* Frigyes, *Góth* Sándor, *Fenyvesi* Emil, *Szerényi* Zoltán, *Tihanyi* Miklós, *Vendrei* Ferenc, akik az együttes többi tagjaival vetélkedve teszik állandóvá és intenzív a derűtséget. Holnapután, csütörtökön, a szezon másik nagyszerű eredeti ujdonsága, *Az ördög* kerül ismétlésre; ez lesz *Molnár* Ferenc művének huszonötödik előadása.

(*) *Magyar-horvát művészkedés.* Abból az alkalmából, hogy a Nemzeti Színház igazgatósága e hó 15-én műsorára tűzte az *Őszi vihar* című horvát drámát, *Solymosi* Elek elmond egyet-mást a magyar-horvát művészkedés ügyéről is. Harmadik éve, hogy felvetette a magyar-horvát művészkedés gondolatát s ennek az volt a magyarázata, hogy a két nemzet kultúrája egymás művészetét s a kölcsönös érdekek csapásán haladva, ismerkedjenek meg egymással, jobban mondva, hogy ujítsák fel a régi ismeretséget. Ennek eredményeképp a Nemzeti Színházban előadják az *Őszi vihart*, míg a zágrábi Nemzeti Színházban *Gárdonyi* Gézának *A bor* című darabját a horvát művészek már betanulták s csak arra várnak, hogy az *Őszi vihart* műsorára tűzzék. mire a két nemzet művészkedése s irodalmi ölekezése talán a rég óhajtott mederbe jut.

(*) *Vizsgalóadás.* A Pálffy Nina igazgatása alatt álló Solymosi-féle színésziskola szombaton, f. hó 8-án d. u. 3 órakor a Magyar Színházban tartja évről-évre vizsgalati előadását. Színre kerül: A falu rossza I. és a Lili I. és II. felvonása. Tanárok: Pálffy Nina, Pethes Imre, Vajda László, Neményi Ilona, Delli Lajosné és Farkas József.

(*) *Brocky Károly emlékezete.* *Brocky* Károly hírneves magyar festő születésének századik évfordulója alkalmából elkészült a művész életrajza. *Brocky* Károly 1807-ben született Temesvárott; Bécsben és Párisban tanult, később Londonba került, ott Viktória királynő udvari festője lett, s meghalt Londonban 1855-ben. Néhány képe a Nemzeti Múzeumban volt látható, mint a művész hagyatéka, de tulajdonképeni művészi jellemével csak az ezredéves kiállításán ismerkedtünk meg 1896-ban. Ekkor voltak kiállítva nagyszabású művei, melyeket e czélra dr. *Nyári* Sándor, műegyetemi magántanár, az Országos Képtár őrre hozott haza Angliából. A temesvári Arany János Társaság, a város nagy szülöttje iránt való egyetlemből, most megírta a művész élettörténetét, s ezzel a munkával dr. *Nyári* Sándort bizta meg, aki a kutatások végett a közelebbi napokban Angliába utazik.

(*) *A történelmi arcképesarnok.* Székesfehérvárosunk ismét gazdagabb lett egy érdekes képgyűjteménnyel. Az Akadémia második emeletén, amely a Szépművészeti Múzeum elkészültéig az Eszterházy-képtár tartotta falai között, most a magyar történelem kimagasló alakjait és kiváló eseményeit tartalmazó képek és rajzok számára nyílt meg. Rendkívül érdekes és kronológikus rendezésben megismerkedünk azon metszetekkel, rajzokkal és képekkel, amelyek a Szépművészeti Múzeumban elhelyezhetők nem voltak s amelyek, amiként a kiállított művekből látszik, igazán megérdemlik, hogy a közönség részére hozzáférhető legyenek. A 9 teremben elhelyezett műveket dr. *Takács* Zoltán muzeumi segédőrkatalógussal látta el. A tartókban látható művek időnkint változnak. Az előcsarnokban most azok nyertek helyet, a melyek a legrégebbi tradíciókra, Attila mellett a hunnok vezéreinek és a magyarok kapitányainak mondaszerű alakjaira kívánnak emlékeztetni oly ábrázolásokban, amelyek vagy élőképek, részben a XVI—XVII. századokba nyúlnak vissza. Az első terem a mohácsi vész, a második 1600-ig terjed, a harmadik a XVII. századra és a török háborúkra, a negyedik pedig a II. Rákóczi Ferencre és korára vonatkozó képeket tartalmazza. Az ötödik terem *Mária Terézia* és *II. József* idejét öleli fel. A hatodik terem elhunyt művészeink arcképeinek gyűjteményét mutatja, a hetedik *I. Ferenc* és *V. Ferdinánd* korára, a nyolcadik a szabadságharcra vonatkozik, a kilencedik és utolsó pedig *I. Ferenc József* királyunk uralkodásának letűnt alakjait mutatja.

(*) *Pázmánék körútja.* A Pázmán-féle kabaret folytatja körútját. A társaság szereplői *Sugár Aranka* ismert nevű primadonna, *Solty* Loly a Népszínház tagja, *Pintér* Imre, *Pázmán* Ferenc és *Hetényi* Heidelberg Albert zeneszerző, karmester. A kitűnően szervezett társaság, mely nagy súlyt helyez arra, hogy érdekes és mulattató műsorát még gyermekek is végig hallgathassák, 7. és 8-án Kecskeméten, azután Félégyháza, Nagy-Kikinda, Nagy-Beckerek, Temesvár, Szeged stb. városokban hangversenyez. Pázmán továbbá utba ejti azokat a városokat is, ahol mult évben nagy sikerrel hangversenyzett.

(*) *Magyar szobrász Olaszországban.* *Ligeti* Miklós, az ismert szobrász, a napokban Carrarában járt és megnézte *Erzsébet* királyné emlékszobrát, melyet az ő mintája alapján Szeged város számára most faragnak márványba. A művész tanulmányutat is tett Olaszországban, ahonnan ma haza érkezett.

FŐVÁROS.

(**Tisztviselők öröme.** A tanács, a ma délelőtt tartott ülésében több állást töltött be választás után; így Artézi-fürdői orvossá megválasztotta dr. Mayer Árpádot, kerületi állatorvossá Szidon Gyulát és Halász Adolfot, másodosztályú mérnöké Valtynyi Józsefet, segédmérnöké Mészáros Antalt, másodosztályú adószámveteli számtiszté Szabó Bélát, adószámveteli számsegéddé Péter Ferenczet, adószámveteli számgyakornokká Hanuszek Pált, számvédelési számgyakornokká Joó Károlyt, irodaségétiszté Szilágyi Ferencz Pált.

(**A Margitsziget megvásárlása.** A Margitsziget megvételéről jelent a Bud. Tud.: Egy reggeli lap ma a Margitsziget megvétele ügyével kapcsolatosan pozitív hírként regisztrálja, hogy „azokat a telkeket, a miket a vételárba kerekszám csak negyedfél millióba számítottak, a királyi herceg már is eladta nyolcz millióért” és ebből azt a következtetést vonja le, hogy a vételből kifolyólag a főváros vesztesége már is ötödfél millió. Illetékes helyről föl vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy ebből a híresztelésből egy árva szó sem igaz. A valóság az, hogy még ma sem biztos, melyek lesznek a szóban levő telkek, azok eladásával tehát még foglalkozni sem lehetne, de senkinek eszébe sem jutott, hogy ilyesmivel foglalkozzék. A tiszta való igazság illetően konstatálása után a közönség elbírálására bizzuk annak a megítélését, hogy egy magát „komolyan” tartó újság ilyen légből kapott koholmányt a pozitív híradás látszatával felfujva bocsát nyilvánosságra, anélkül, hogy ilyen súlyos támadás alapját képező híresztelés pozitívítását illetőleg meggyőződést szerzett volna.

(**Utcarendezések.** A tanács a mai ülésén a következő utcáknak aszfalttal való burkolása iránt intézkedett: I. ker.: Uri-utca, Szentháromság-utca. — IV. ker.: Irányi-utca és Himző-utca. — V. ker.: Sas-, Géza- és Vadász-utca. — VI. ker.: Dávid-utca. — VIII. ker.: Konti-utca. — IX. ker.: Angyal-utca. — Ezenkívül a VIII. ker.: Övutczát keramittal fogják burkolni. Elrendelte továbbá a tanács az I. ker.: Budafoki-ut, Döbrentey-utca és az V. ker.: Tükör-, Béla-utczák és Perczók rendezését.

(**Fizetésrendezés.** Az utcaseprők váratlan és soronkívül történt fizetésrendezése a köztisztasági hivatal tisztviselőit is arra indította, hogy helyzetük javítását szorgalmazzák a tanácsnál. Kérelmükben elmondják, hogy mennyire szükséges a személyzet szaporítása, másrészt a fizetés javítása. Főérvük az, hogy a hivatal teendőit mindössze 6 személy végzi, három ideiglenes, három végleges.

(**A főváros szemétye.** Nem az adminisztrációs-ról, csak a házakban és utcán összegyűlt szemétyről van szó. A köztisztasági hivatal most tette meg a jelentését a tanácshoz arról, hogy mennyi volt az 1906. év folyamán összegyűlt, kifuvarozott, illetőleg vasuton kiszállított szeméty mennyisége. Eszerint a háziszeméty sulya 140,342.692 kilogramm volt, az utcai szeméty pedig 68,367.911 kilogramm. A főváros a Cséry-féle szemétszállító vállalatnak ezért összesen 79,318 korona 38 fillér szállítási díjat fizetett ki. Most a kifuvarozás házilagosan, a főváros kezelésében történik, a költség még ismeretlen.

(**Adófizetés májusban.** A főváros adófőpénztárának a jelentése szerint május hónapban a következő adóösszegek folytak be: állami adó, hadmentességi díj és késcdelmi kamat 5,548.817 kor. 61 fillér, községi adópótlék, házbérlőrajczár stb. 2,346.136 korona 28 fillér, utadó 90.915 korona 48 fillér, kereskedelmi és iparkamarai illeték 18.964 korona 65 fillér, betegápolási pótdadó 326.993 kor. 19 fillér. Összesen befolyt: 8,331.827 korona 21 fillér; a fizető felek száma 36.522 volt. Az összes adópénztárainál az 1907. évi január 1-től május végéig befizettek 22,670.945 korona 61 fillért, míg az 1906. évnél ugyanebben az időszakában 14,441.283 kor. 53 fillért, így tehát az idén 8,229.662 korona 08 fillér többlet mutatkozik.

(**Dobszó az állatkertben.** Junius hetedikén ünnepség lesz az állatkertben. Nem új állatokat mutatnak be, hanem változatosság kedvéért árveréssel szórakoztatják a közönséget és az unatkozó állatokat. Az idegenforgalmi vállalat ugyanis árverést tüzetett ki az Állat- és Növényhonosító Társaság elleni 3000 korona s járuléka erejéig.

(**A bádigosok és szerelők új műhelyrendje.** A bádigos és szerelő-munkások tegnap tartott értekezletükön tiltakoztak az ellen, hogy a munkaadók részére, a tett engedmények ellenértékéül, a minimális munkateljesítmény biztosítsák. A munkaadók ma foglalkoztak a munkások határozatával, és kijelentették, hogy — mivel ők a drágaságra való tekintettel önként fölemelték a munkások bérét — jogosan ragaszkodhatnak ahhoz,

hogy ellenértékül a minimális teljesítmény biztosítását kapják. A munkaadók érintkezésben vannak a komoly és dolgozni akaró munkásokkal, akik ezen az alapon dolgozni fognak, mert az ő érdekük az, hogy mellőzve a hatalmi, vagy politikai és szocialisztikus kérdések untalan feszegetését, — önmagukat és családjaikat békében és nyugalomban föntartsák. Így biztosan remélhető, hogy a megegyezés minél előbb létre jön a munkaadók és munkások között.

(**Menetrend a villamosokon.** A fővárosi tanács fölhívta a villamos társaságokat, hogy harmincz nap alatt olyan helyre tegyék a menetrendet, ahol a közönség el is olvashatja. Együttal fölhívta a vállalatokat, hogy a várócsarnokokban is függeszék ki a menetrendet s intézkedjenek, hogy a nyári és téli menetrend az életbeléptetés idején ott legyen.

(**Új építkezések.** A magánépítési bizottság a következő építő-engedélyeket adta ki: A pesti Chevra Kadisának, VII. ker., Amerikai-ut 1875. hrsz. háromemeletes kórház-épületre, — Dozssek Lajosnak, I. ker., Major- és Albert-utca sarkán, 13725. hrsz. egyemeletes házra. — Müller Pálnak és nejeének, I. ker., Márton-hegy 10411. hrsz. földszintes nyaralóra. — özv. Györi Dávidnének X. ker., Pilisi-utca 7599. hrsz. földszintes házra. A bizottság ezenkívül több mellék- és toldalék-épületre adott engedélyt.

IRODALOM.

* **Gyakorlati műmutatások a váltó helyes kiállítására** czimen egy kis füzet jelent meg Forrai Oszkártól, a Magyar általános takarékpénztár r.-t. tisztviselőjéről, mely könnyen áttekinthető alakban olyképen van összeállítva, hogy bárki, ha ezelőtt nem is foglalkozott váltók kiállításával, annak átoltvasása után teljes tájékozottsággal bír, azoknak pedig, kik váltók kiállításával vagy átnézésével foglalkoznak szintén hasznos szolgáltatásokat tehet. Ára 1 korona.

* **Irodalmi pályázat.** A pozsonyi Toldy-kör részére, néhai idősb dr. Vutkovich Sándor emlékére tizezer koronás alapítvány tételét pályázat céljából. A „Pozsonyi Toldy-kör” most pályázatot hirdet egy történelmi munkára, amelynek tárgya: „A pozsonyi országgyűlési élet 1825—1848.” Nem a politikai eszmék és irányok fejlődésének rajzát várják a pályázóktól, hanem az országgyűlések szervezetének, életműködésének leírását, az országgyűlési tagok pozsonyi életkorának jellemzését s az országgyűlési időszakok Pozsony életére gyakorolt hatásának feltüntetését. A dolgozat terjedelme teljesen a pályázók tetszésétől függ, a jutalom odaítélésénél azonban kizárólag a belső érték az irányadó. Csak irodalmi belbecsessel bíró pályaműnek adatik ki a pályadíj. A munka jutalma a néhai idősb dr. Vutkovich Sándor emlékére tett alapítványból 400 korona s az időközi kamatok. A pályaműveket idegen kézzel vagy gépirással írva, lapszámozva és bekötve a szerzők nevét rejtő jellegű levélkével posta útján 1908. évi január hó 31-ig alulírott dr. Masznyik Endréhez, mint a választmányi által kiküldött bíráló bizottság elnökéhez, (Pozsony, Zrínyi-utca 13) kell küldeni. Oly munka, mely nyomtatásban már megjelent, amely 1908 január 31-ike után adatott fel vagy amelynek szerzője ismeretes, nem pályázhatik. A pályázat eredményét jövő, 1908. évi márczius hó 18-án, hirdetik ki. A jutalmazott munka a kör tulajdona.

EGYESÜLETEK.

(—) **Az Otthon-körből.** Az Otthon írók és hírlapírók köre ma délután választmányi ülését tartotta Rákosi Jenő elnöklésével. Révész Gyula titkár jelentést tett a folyó ügyekről. A finn hírlapírók egyesülete távirati üdvözlét küldte az Otthonnak abból az alkalomból, hogy idej közgyűlésén vendégül látott két magyar újságíró. Szőlősi Zsigmond jelentést tett a győri Révai-ünnepéről, amelyen az Otthon képvisletében vett részt. Lovag Falk Zsigmond betértesztette a pénztári kimutatást. Új tagok lettek: dr. Halasy Aladár (Veszprém), Wodianer Béla Antal (Budapest).

(—) **A Magyarországi Kárpátgyógyászok** most tartotta tavaszi gyűlést Iglon ifj. Salamon Géza, főispán elnöklése alatt. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az 1906. évben a bevételek 43.563 koronát, a kiadások 25.855 koronát tettek ki, az utóbbiakból a magyar és német „Évkönyvre” 2892 koronát, az egyesületi muzeumra 9682 koronát, építkezésekre 4496 koronát fordítottak. Az alapító tőkébe 6000 koronát helyeztek el. Az alapítványok összege 25.575 koronát tesz ki. Az egyesület a poprádi Kárpátmuzeum épületét 22.000 korona költségen kibővítette és teljesen újonnan berendezte. A Mliniczavölgyben a Fátolvízesés mellett

menedékkunyhót állít; a köpataki tó mellett emelendő menedékházra 5000 koronát szavazott meg.

(—) **Tanitógyűlés.** A Hevesmegyei Általános Tanítóegyesület Havass Pál gyöngyösi igazgató elnöklése alatt Parád-fürdőben tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az egyesületet gróf Károlyi Mihály a legmesszebbmenő kedvezményekben részesítette s a fürdő igazgatósága előzékenységgel fogadta. Havass Pál elnök indítványára a közgyűlés gróf Apponyi Albert kultuszminisztert a nemzeti érdekek védelmezése s a tanítók fizetésrendezéseért disztagjává választotta. Vargha Tivadar egyesületi tag felolvasta „A nemzeti érzés fejlesztése és ápolása” című értekezését, mely a magyar történelem intenzívebb tanítását követeli s a tanterv megfelelő kibővítését ajánlja. A hevesmegyei tanítók gyermekei részére internátus létesítését vették tervbe. Döntött a közgyűlés a beérkezett pályamunkák felett is. Dr. Eben Mihály és Munkácsi Antal bemutatták számológépeiket. Még több fontos tanügyi kérdés megvitatása és az egyesületi ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

(—) **Nemzetközi párbajellenes kongresszus.** Az Országos Párbajellenes Szövetség tegnap tartotta meg évi rendes közgyűlését az állami számvédszék diszttermében nagy és előkelő közönség jelenlétében. A közgyűlésen Dessewffy Arisztid ügyvezető alelnök elnököt, aki megnyitó-beszédben mély sajnálkozással tudatta, hogy dr. Rakovszky István számvédszéki elnök a szövetség elnöki állásáról lemondott. Mire Rakovszkyt a liga diszttagjává választották. Helyébe Türr Istvánt a szövetség egyhangulag elnökévé választotta. A titkári és pénztárosi jelentések tudomásul vétele után elhatározták, hogy a jövő tavasszal Budapestten nemzetközi párbajellenes kongresszust tartanak. Üdvözlő sürgönyt küldtek Bourbon Alfonz hercegnek, a párbajellenes mozgalom első bajnokának. Majd megválasztották a tisztikart. Elnök Türr István lett. Alelnök: Mihalkovich Tivadar kir. közjegyző (Győr). Az igazgatótanács új tagjai: Szterényi József államtitkár, Guczy Elemér földbirtokos, dr. Hegedűs J. tanár (Győr), Kuszák József (Győr). Számvizsgálók: dr. Hausser Adorján és dr. Fehér Jenő. A közgyűlés végül dr. Gerenday György javaslatára köszönetet szavazott Dessewffy Arisztid ügyvezető alelnöknek és a tisztikarnak, mire a közgyűlés véget ért.

(—) **Az Éremkedvelők Egyesülete** ma tartotta választmányi ülését Kilyényi Hugó elnöklése alatt. Titkár jelentette, hogy a Mikes-éremre 102 előfizetés, Puccini-éremre 33, Gyulai Pál-éremre 25 és a vas- és fémipari kiállítás plakettjére 17 előfizetés történt. Elhatározatott, hogy június hó 15-én Münchenben Heinemann szalonjában magyar művekből nagy plakett-kiállítást rendeznek. Továbbá abban állapodtak meg, hogy a modern plakettművészetéről könyvet adnak ki, mely még a tél folyamán megjelenik és mely könyvet az egyesület tagjai igen kis előfizetési díj ellenében meghaphatnak. Több folyó ügy elintézése után és miután báró Bánffy Ferenczet, dr. Baumgarten Nándort és dr. Keppich Gyulát a pártoló tagok sorába felvették, az elnök az ülést bezárta.

(—) **A kor. betegsegélyző pénztárak orsz. központi bizottsága** ma délelőtt dr. Walter Gyula, az esztergomi kerületi betegsegélyző pénztár elnökének elnöklése alatt ülést tartott, amelyen beható és részletes tárgyalás alá veszik az országos munkásbetegsegélyző és baleset biztosító pénztár részére Somlyay Lajos (Pozsony) által készített alapszabály-tervezetet, melynek tárgyalásaiban a jelenlevő bizottsági tagok gyakorlati szempontokból igen figyelemreméltó észrevételeket tettek.

SPORT.

Alagi nyári meeting.

— Első nap. —

Majd két hónapos szünet után megnyílnak ismét az alagi versenytér kapui, hogy a sportemberek ezreit befogadják. A budapestieknek kedvencz kiránduló helyük Alag s bizonyára, amennyiben az időjárás is kedvezőbbre fordul, újból zsúfolt vonatok fognak a kies pálya felé robogni. A ma kezdődő 3 napos nyári meetingen kétharmadrészen urlovas-versenyek szerepelnek, míg a többiekben belföldi professzionátusok szalának nyeregbe. Urlovasaink színe-java képviselve lesz a meetingen s habár az egyes díjak mérsékeltek, mindazonáltal a nagyszámu nevezéseket tekintve, népes mezőnyökre van kilátás. Minthogy pedig a versenyek naponta csak 3 óra 50 perczkor kezdődnek, tehát mindenki kényelmesen eljuthat a versenyekhez s itt megemlítjük, hogy az utolsó különvonat d. u. 3 óra 10 perczkor indul a nyugati pályaudvarról.

Jelöltjeink az első napra a következők:

- I. *Westminster—Bálmos.*
- II. *Loredan—Dinom—Dánom.*
- III. *Grigrano—Dió.*
- IV. *Grigrano—Éjfél.*
- V. *Pejacsevich ist.*
- VI. *Pretty Dick—Stelzer.*

Budapesti ügetőversenyek.

— Hatodik nap. —

A nyári ügető-meeting mai VI. napja a rossz időjárás miatt kevésszámú néző jelenlétében folyt le. Daczára a felázott talajnak, meglepetésekről nem számolhatunk be, csupán a Juniusi handicap végződött azzal, melyet az Almási-ménes „Náni”-ja nyert meg, majd huszszoros quótát juttatva csekély számú híveinek. A nap egyébként a favoritok győzelmével végződött, ami a kifizetésre kerülő csekély osztalékokból is konstatálható. Megemlítésre méltó még, hogy Powidel Hanakint, mely a Handicapet megnyerte, tisztátalan ügetés miatt disqualifikálták és így a verseny győztese a másodikként beérkező favorit, Miss Garnet lett. Részletes eredmény a következők:

I. **Eappy Promise handicap.** Díj 1700 kor. Táv. 1700 méter. 1. Mr. Frank *Young Quartermach.* 2. Mr. Black Charivari, 3. Morgenstern és Ruzicska Nikolo. Futottak még: Gyurjad, Gyöngyöm II., Pearl, Simmons. — Tot.: 10 : 15, 20 : 26, második helyen tét nem volt.

II. **Palotai díj.** Díj 2500 korona. Táv. 2500 m. 1. Hauser L. *Charley* (Mac Dowell) 2. Schlesinger V. és Trsa Deficit 3. Hauser L. Csillag M. Futottak még: Aga, Robinetti. — Tot.: 10 : 17, 20 : 32, 51.

III. **Tulipán-verseny.** Díj 4000 korona. Táv. 2500 méter. 1. Mr. Ralph *Soci* (Brown). 2. Morgenstern és Ruzicska Ideal, 3. Wolai ménes Bohu. Futottak még: Botha. Tot.: 10 : 21, 20 : 22, 31.

IV. **Handicap.** Díj 1700 kor. Táv. 2600 m. 1. Parnói ménes *Miss Garnet* (hajt. Kieser), 2. Gabler J. Gyömbér II., 3. Parnói ménes Bisztra. Futottak még: Powidel Hanakin, mely első lett, de fizt. üg. miatt disq. Tot.: 10 : 17, 20 : nem volt fog.: 35.

V. **Nagyfőnyai díj.** Díj 2400 korona. Táv. 2000 méter. 1. Brown J. *Darabont* (Brown). 2. Hauser L. Domino. 3. Schlesinger V. és társa Ernstl. Indult még: Pepus. Tot.: 10 : 15, 20 : 21, 24.

VI. **Juniusi handicap.** Díj 2600 K. Táv. 2500 m. 1. Almási m. *Náni* (Volkman). 2. Morg. és Ruzicska Tutti-frutti. 3. Vencsellői m. Pucsi-lánya. Indultak még: Bravo Azmon, Fonyód, Ibolya. Tot.: 10 : 183, 20 : 114, 74.

VII. **Kettes fogatu urkecsis-verseny.** Handicap. Díj 2000 K. Táv. 5000 m. 1. Csapó D. *Rajkó-Csipke* (Tul). 2. Mr. Black Belle Bird-Mary Simmons. 3. Kund H. Lilly-Tessa I. Futottak még: Holnap igen—Tulipán, Fruska—Pálma, Lukréczia—Muraena. — Tot.: 10 24. 20 : 27, 41.

Bécsi nyári meeting.

— Nyolcazár nap. —

Meglehetősen lanyha versenynap volt a mai, melynek főfutásában, a Lady-Patroness-versenyben mindössze három ló indult. Közülük a favorit Beau merite vereséget szenvedett Faragótól. A másik nagyobb futás a Parsifal-handicap is meglepetéssel végződött s győztese Gyöngyössi lett. A részletes eredmény a következő:

I. **Nyaralóni kétővesek eladóversenye.** Díj 3000 korona. Táv. 900 méter. 1. Vonwiller A. pm. *Se vuole* 56 kg. (Krouzil). 2. Gr. Wenckheim I. pk. Remek 54 és fél kg. (Carlake). 3. Gr. Wenckheim pk. Pandora II. 54 és fél kg. (Janek). Futottak még: Rubbish (Taral), Doroszenko (Pis). Biztosan 2 hoszszal nyerve, fejhoszszal harmadik. — Tot.: 10 : 42, 20 : 48, 66.

II. **Handicap.** Díj 3000 korona. Táv. 1200 méter. 1. Dréher A. 4é pm. *Niagara* 54 és fél kg. (Carlake). 2. gr. Merán J. 3é pm. Ikrény 48 kg. (Pis). 3. Capt. Don 3é pm. Apatin 43 kg. (Baumgartner F.). Futottak még: Matterhorn (Martin), Karlina (Janek), Nicht doch (Sente), Gyuri (Fries), Kondor (Vivian), Spiknard (Taral J.). Wohlklang (Seiler). Könnyen 1 hoszszal — 1 és fél hoszszal nyerve. Tot.: 10 : 34, 20 : 33, 44, 58.

III. **Lady Patroness-verseny.** Díj 6000 K. Táv. 1000 m. 1. Egyedi L. 4é sm *Faragó* 55 kg. (Miles). 2. Br. Üchtritz Zs. 4é sm Beau merite 60 kg. (Taral). 3. Péchy A. 3é pm Monthalon 50¹/₂ kg. (Krouzil). Könnyen 2 h. nyerve, 6 h. harmadik. — Tot.: 10 : 24.

IV. **Eladóverseny.** Díj 3000 korona. Táv. 1000 m. 1. gr. Trautmannsdorff L. 3é. pm. *Sepoy* 54¹/₂ kg. (Taral). 2. Egyedi L. 5é. pm. Trocadero 60¹/₂ (Miles). Igen könnyen 8. h. Tot.: 10 : 22.

V. **Parsifal-handicap.** Díj 6000 K. Táv. 1600 m. 1. Egyedi A. 4é. pm. *Gyöngyössi* 50 és fél kg. (Miles), 2. gr. Arco-Zinneberg M. 3é. sm. Illusion 52 kg. (Walkington), 3. gr. Wenckheim D. 3é. sm. Old Coin 49 kg. (Vivian). Futottak még: Go (Taral), Kara Mustafa (Birkeruth), Megint (Martin), Furcsa legény (Janek), Gavotte (Carlake), Kristály (Pretzner), Capt. Jack (Fries), Ilfracombe (Kisziváth). Igen könnyen 5 hoszszal nyerve, 3 hoszszal harmadik. — Tot.: 10 : 135, 20 : 83, 98, 44.

VI. **Gátverseny. Handicap.** Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. 1. Bilinger C. 4é sm. *Tilly* 66 kg. (Rosack), 2. Mr. Paul 4é stpm. Muskotály 65 kg. (Lawton), 3. Mautner V. 5é pk. Foglalo 69 kg. (Huxtable). Futottak még: Pokolba (Buckenham), Epatante (Fejes), Tivoli (Kapusek), Banzáj (Slinn). Igen könnyen egy és fél hoszszal nyerve, 4 hoszszal harmadik. — Tot.: 10 : 40, 20 : 27, 24, 33.

VII. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Mautner V. *Toledo* 56 kg. (Birkeruth), 2. Meichl T. Katz in Sack 51 kg. (Gulyás), 3. Novotny L. Mignonne 54 és fél kg. (Rigby). Futottak még: Wergele (Klimscha), Jaffa (Paul), Sor (Schima), Kochanka (Seiler), Bakafántos (Vivian), Nadzjeja (Krouzil). Könnyen két és fél hoszszal nyerve, három hoszszal harmadik. — Tot.: 10 : 23, 20 : 30, 34, 80.

O A MAC. nemzetközi viadala. Ez a viadal áll most a sportkörök érdeklődésének központjában. A verseny minden évben a legnagyobb atletikai sportesemények egyike szokott lenni s klasszikus versenyszámait úgy a magyar, mint az osztrák versenyzők színeit-javát egyesítik a startnál. Az eddigi pompás vándordíjakhoz, a Gerenday (100 y.) s Andrassy (1/4 a. m.) vándordíjhoz a Pannonia Evezős-Club gyönyörű serlege járul, amely az angol mf.-es sikfutás győztesét fogja háromszor megnyerhető vándordíjként jutalmazni. A magasgrás győztese külön tiszteletdíjat nyer. Ez a szám a debreczeni és kassai magasgrások nyiregyháza fényes szereplése folytán érdekes küzdelmet ígér. Az Andrassy és Pannonia vándordíjaknál a Wiener Athletic-Club híres futójának, a bécsi Kvietonnak részvétele biztosítja a versenyek nagy sportbeli értékét. Kvieton tavaly könnyen győzött e számokban, az idén azonban kemény munkát fog neki adni a fiatal gárda több tekintélyes tagja. A nagyversenyre a M. A. Sz. összes egyetemi beneveztek atletika-gárdájukat. A viadalra még csütörtök délután 5 óráig küldhetők be nevezések Lauber Dezső titkár címére (III. Margitsziget). A viadal vasárnap, június hó 9-én délután fél 3 órakor kezdődik a margitszigeti sporttelepen, rendes belépődíjak mellett.

TÖRVÉNYSZÉK.

A rétsági rablógyilkosok.

Budapest, június 4.

Még négy tanut hallgatott ki ma délelőtt a rétsági rablógyilkosok ügyében az esküdtbíróság. A tanukat Barna Lukács kérésére táviratilag idézték be a mai tárgyalásra. Ezekkel ugyanis Barna Lukács azt kívánta igazolni, hogy a csantavéri rablásban ő nem vehetett részt, mert annak elkövetése napján Burdez József szabadkai fuvarosnál névnap mulatságon volt. Az alibi igazolása azonban nem sikerült, mert mind a négy tanu kijelentette, hogy nem is ismeri Barna Lukácsot.

Ezután a nyomozás folyamán készített térrajzokat és szemle-jegyzőkönyveket tartalmát ismertették, majd dr. Weisz Ödön védő kérelmére megállapították, hogy Barna Lukács mikor tett beismerő és mikor tagadó vallomást. A sorrend megállapításával ugyanis azt akarja igazolni Barna Lukács védője, hogy nem a beismerő vallomások vezették nyomra a csendőrséget, hanem éppen megfordítva, Barna Lukács első beismerő vallomása csak a csendőrség által már addig kinyomozott adatokat tartalmazza.

A befejezett bizonyítási eljárás után dr. Publik Ernő kir. ügyész a következő kérdéseket nyújtotta be az esküdtbíróséghez:

A) I. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Boné Ferencz abban, hogy Czillik Józsefet előre megfontolt szándékkal megölte?

2. Főkérdés. Bünös-e Boné Ferencz abban, hogy Szunter Jánost előre megfontolt szándékkal megölte?

B) I. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Barna Lukács abban, hogy Czillik Józsefet előre megfontolt szándékkal megölte?

2. Főkérdés. Bünös-e Barna Lukács abban, hogy Szunter Jánost előre megfontolt szándékkal megölte?

C) I. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Boné Ferencz abban, hogy a postakincstár birtokából Czillik József postakocsis és Szunter János ellen alkalmazott erőszakkal 3350 korona készpénzt jogtalanul eltulajdonított?

D) I. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Barna Lukács abban, hogy a postakincstár birtokából Czillik József és Szunter János ellen alkalmazott erőszakkal 3350 korona készpénzt jogtalanul eltulajdonított.

E) I. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Oláh Simkó István abban, hogy Boné Ferenczet és Barna Lukácsot ezen cselekmények elkövetésére szándékosan reá-birta azáltal, hogy őket e cselekmények elkövetésére rábeszélte és részletesen kioktatta azzal, hogy a postakocsist, ha ellentáll, kötözzék meg, végül őket azzal buzdította, hogy biztos tudomása szerint a postakocsiban pénzt fognak találni.

A) II. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Barna Lukács abban, hogy márczius 2-án a csantavéri határban fegyveres erőszakkal özv. Szabó Ferencznél 32 korona készpénzt jogtalanul eltulajdonított.

2. Főkérdés. Bünös-e Barna Lukács abban, hogy ezt a bűncselekményt Gál Tamásné,

3. Főkérdés: Balog Andrásnéval,

4. Főkérdés: Tóth Istvánnal,

5. Főkérdés: Csipar Lukácsnéval szemben elkövette?

B) II. csoport.

1. Főkérdés: Bünös-e Kadvány Dávid abban, hogy márczius 2-án a csantavéri határban fegyveres erőszakkal özv. Szabó Ferencznél 32 kor. készpénzt eltulajdonított jogtalanul.

2. Főkérdés: Bünös-e Kadvány Dávid abban, hogy ezen bűncselekményt Gál Tamásné,

3. Főkérdés: Balogh Andrásné,

4. Főkérdés: Tóth István,

5. Főkérdés: Csipak Lukácsné sérelmére is elkövette?

A) III. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Barna Lukács abban, hogy márczius 19-én előre megfontolt szándék nélkül Molnár Szabó Ferenczre és Molnár Gábor Tamásra töltött fegyverből többször rálőtt s Molnár Gábornét súlyosan megsebesítette?

2. Főkérdés. Bünös-e Barna Lukács abban, hogy ezen bűncselekményt azért követte el, hogy a megtámadottak pénzét jogtalanul elvegye?

Mellékkérdés.

Barna Lukács a III. csoport 2. sz. főkérdésben leírt cselekményt a III. csoport 1. sz. főkérdésben leírt cselekménnyel követte-e el?

A III. csoport 1. és 2. főkérdései, valamint a mellékkérdés Kadvány Dávidra vonatkozólag is fel vannak téve.

A) IV. csoport.

1. főkérdés. Bünös-e Kadvány Dávid abban, hogy április 16-án Sándor község határában Baka Györgyöt és Badics Adámot előre megfontolt szándék nélkül megölte?

2. főkérdés. Bünös-e Kadvány Dávid abban, hogy ezen bűncselekményt azért követte el, hogy a megtámadottak pénzét jogtalanul elvegye?

Mellékkérdés.

Kadvány Dávid a IV. csoport 2. főkérdésében leírt bűncselekményt a IV. csoport 1. főkérdésében leírt szándékos emberölés büntetével követte-e el?

A IV. csoport 1. és 2. főkérdései, valamint a mellékkérdés Barna Lukácsra is fel vannak téve.

A) V. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Oláh Simkó István abban, hogy Csöváron lopást követett el?

Mellékkérdés.

Oláh Simkó István a lopás elkövetésekor forgópisztolyt viselt-e?

B) V. csoport.

1. Főkérdés. Bünös-e Zomborka István abban, hogy Oláh Simkónak segédkezett ezen lopás elkövetésében?

A) VI. csoport.

Bünös-e Oláh Simkó István abban, hogy szeptember 29-én Csöváron Juhász Jánosra előre meg nem fontolt ölési szándékkal háromszor rálőtt s rajta súlyos sérülést ejtett?

Az ügyészi kérdésekhez a védők is tettek újabb kérdéseket. A bíróság a betérjesztett kérdések végleges szövegezése céljából a tárgyalás folytatását csütörtök délelőtt 9 órára halasztotta el, amikor a perbeszédre kerül a sor.

§ A bepanaszolt rendőrkapitány. Mezericzky Lajos czeplédi rendőrkapitány felesége harmadéve elhagyta urát s Szirmai Aladár korcsmáros házába költözött, két apró gyermekével egyetemben. 1905. évi június havában a rendőrkapitány megjelent az ottani árvaszéknél s kérte gyermekeinek kiadatását. Ez alkalommal a jegyzőkönyvbe foglaltatta a következőket: Szirmai Aladár züllött életű egyszemélyes, kisérményes, sem anyagi garanciát nem tud vállalni arra, hogy az ő (Mezericzky) gyermekeit nevelje. Ezen jegyzőkönyvi bemondás alapján Szirmai rágalmozás miatt panasozta be a rendőrkapitányt. A czeplédi járásbírósa büntetésnek mondotta Mezericzkyt a rágalmozásban s ezért 60 korona pénzbüntetésre ítélte. A kecskeméti törvényszék helybenhagyta az ítéletet. A kir. Kuria ma Szócs Ákos bíró előadásában tárgyalta az ügyet s mindkét alsóbírósa ítéletét megsemmisítette. Egyúttal utasította a járásbírósa, derítse fel azon körülményt, vajjon a vádlott rendőrkapitány az árvaszéknél Szirmaival szemben ügyfélként szerepelt-e, avagy a rágalmozó állítás egy privát személynél szemben használtott-e? Ennek kiderítése után a járásbírósnak új ítéletet kell hozni.

§ Meglopott képviselő. Leitner Adolf ügyvéd, országos képviselő ez év február havában özv. Gutmann Jakabné és fiai cégénél nagymennyiségű búzát raktározottatott be. Babics Mihály és Pekker Ferenc gabonamunkások minden reggel megjelentek a raktárhelyiségnél kocsival s 8-10 méter-mázsza búzát vittek el. A lopott búzát Bihaly Ignác kereskedő vette meg tőlük. A budapesti büntető törvényszék ma vonta felelősségre lopás büntetésért Babics Mihályt és Pekker Ferencet. Velük együtt orgazdaság miatt a vádlottak padjára került Bihaly Ignác is. A lefolytatott tárgyalás után a bíróság dr. Gruber kir. ügyész vádjá s dr. ifj. Székely Dezső védelme után Babicsot másfél évi, Pekkert egy évi börtönrre ítélte lopás büntetésért. Bihaly Ignácot pedig tulajdon elleni kihágásért 200 korona fő és 80 korona mellék pénzbüntetéssel sújtotta. A bíróság a vádlottakkal szemben egyetemes kártérítési kötelezettséget is megállapított. Az ítélet ellen a vádlottak fellebeztek.

§ Schönberger báróné idézik. Báró Schönberger Béláné, született Wallenstein Rózát, akit a főváros területéről tíz évre kiutasítottak, most a bíróság hívja vissza Budapestre. A báróné ugyanis távozására előtérte rendezni az adósságait s így többek közt Politzer V. és társa budapesti cégének száznolcvan koronával maradt adósa. Az ötödik kerületi járásbírósa a kereset sommas tárgyalására július hó 28-ának délelőtti 10 óráját írta ki s felhívja az ismeretlen tartózkodású alperest, hogy a tárgyalásra személyesen, avagy más megbízottja által megjelenjen.

§ A pörös színházi kötvény. Atyjától örökölt két darab vigaszínházi kötvényt Eichhorn Antal budapesti szobafestő, amelyeknek átvételére még a lapokban is keresett vevőt. A hirdetés alapján megjelent Németh Lajos ügynök, aki a panasz szerint átvette a kötvényeket oly célból, hogy azokat értékesíteni fogja. Németh Faludy Gáborhoz, a Vigaszínház bérletjéhez vitte a kötvényeket, aki ezeket hajlandó volt megvenni, azonban kikötötte, hogy Eichhorn maga adjon átiratási nyilatkozatot. Ez meg is történt, Eichhorn maga adott nyilatkozatot Faludinak egy bizalmi embere előtt, mire Németh átvette a kötvények értékét, azonban a pénzről nem számolt be megbízójának. A sértett fél erre sikasztás miatt bepörölte Németh Lajost, aki azzal védekezett, hogy Eichhorntól megvásárolta a kötvényeket 850 koronáért s előleg fejében 50 koronát nyomban ki is fizetett. Miután a vádlott ezt levéllel is tudta igazolni, a budapesti kir. törvényszék felmentette Németh Lajost a vád alól. A tábla ma helybenhagyta a felmentő ítéletet s a panaszost elmarasztalta az ügyvédi költségekben.

§ A kolduspap öröksége. A Rókus-kórházban elhunyt kolduspap, dr. Gerlach Ferencz 300.000 koronájának a sorsa még mindig nem dőlt el. Még mindig folyik a harcz a rokonokkal, akik több oldalról jelentkeznek, hogy rátegyék a kezüket Gerlach pap örökségére. Körülbelül két hét előtt megjelent a rókusai lelkésznel dr. Keszler József württembergi ügyvéd, előadta, hogy ő a németországi Gerlachok megbízásából jött Budapestre, hogy bebizonyítsa, miszerint dr. Gerlach Ferencz Württembergben született, több néje, sógora lakik a városban, akik jogot formálnak az örökségre. A német ügyvéd megmutatta az irásokat is, melyek szerint be lehet bizonyítani, hogy a kolduspap németországi származású, tizenhétéves koráig Württembergben élt, onnan került Magyarországra és Budapestre. A Rókus lelkésze átvette az irásokat és az egész esetet közölte az esztergomi egyházi hivatallal, amelyre reá van bízva az örökség kezelése. Később doktor Keszler maga is leutazott Esztergomba,

hogy a káptalan megbízottjával megtárgyalja a dolgot. Erre azonban nem került sor. Az esztergomi egyházi hatóság azzal felelt a követelésre, hogy kikérte Gerlach Ferencz irásai közül születési bizonyítványát, mely szerint a dúsgazdag koldus-lelkész nem Württembergben született, hanem Tapolca-Szent-Györgyön és törvénytelen gyermek volt, nem lehetnek tehát törvényes rokonai.

A württembergi ügyvéd pillanatra sem jött zavarba.

— Ugy? — mondta — törvénytelen származású volt Gerlach Ferencz. Akkor nem lehetett pap sem, mert a katolikus dogma nem ismeri el papjelöltnek a törvénytelen fiukat. Ha törvénytelen gyermek volt Gerlach Ferencz, akkor nem lehetett pap, bitorolta a reverendát és vagyonát nem is hagyhatta a katolikus egyházra. Jelenleg így áll a bonyolult, összezavart, minden hájjal megkent örökségi botrány. Késhegyig megy a dolog, mindkét fél követeli a 300.000 koronát és nem akar lemondani róla semmiféle körülmények között. Van még egy harmadik csoport is, mely azt vitatja, hogy a pénz egyáltalában nem is volt Gerlach Ferencz tulajdona, hanem jogtalanul jutott hozzá. Egyáltalában lehetetlenség tisztán látni az ügyben s a sok elágazású, bonyodalmas örökségi ügy minden bizonynyal még esztendőnk mulva sem fog pozitív eredménnyel végződni.

§ Táncmesterek háborúja. A magyar táncmestereknek két egyletük van: az egyiknek Saphir Imre az elnöke, ez a magyarországi táncmesterek orsz. egyesülete, a másik pedig Róka Pál elnöksége alatt álló magyarországi tánczantitók egyesülete. A két egyesület között elkeseredett testvérháború dúl s közlőnyeikben éleshangu, sértegető cikkekben marják egymást. A táncmesterek orsz. egyesülete nemrégiben közgyűlést tartott s ennek megbízásából Saphir Imre elnök körlevelet intézett a németországi táncmesterek szövetségéhez. Ezen körlevélben a másik egyesület jegyzőjét Deutsch Mór, Bodnár Sándor kecskeméti táncmestert, végül pedig Róka Pált támadta kiméltelen modorban s ez utóbbit nevének megfelelő ravaszgágon, csalafintaságon kívül még azzal is vádolta, hogy az operaházban Harangvirág négyes cím alatt egy olyan táncszerepét mutatta be, melyről kiderült, hogy plagium. A megtámadottak rágalmozási pört indítottak Saphir Imre ellen, akit a járásbírósa el is ítél 3 rendbeli becsületsértésért 150 kor. pénzbüntetésre. Ezt az ítéletet a törvényszék felebbviteli tanácsa ma dr. Wenczel Árpád védelme után indokainál fogva helybenhagyta.

Nyilt-tér.

(E rovatban közléseket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Az elkallódott podgyász.

Tekintetes Szerkesztőség!

A magyar királyi államvasutatknál ujabban észlelhető hanyag szolgálatteljesítésre kívánom az illetékes körök figyelmét felhívni, amikor arra kérem a tekintetes szerkesztőséget, sziveskedjék e valóban közérdeklő felszólalásomnak b. lapjukban helyet adni.

Vasárnap folyt le tudvalevőleg Hajduböszörmény városában Bocskay István szobrának leleplezése, amely nagy ünnepekkel volt összekötve. Magam is részt kívántam venni a kegyeletes ünnepélyen és bár hivatalos ügyeim miatt csak vasárnap reggel utazhattam el a fővárosból, mégis utra keltem, hogy nagy nemzeti hőstink emlékének kegyelettel hódolhassak. A keleti pályaudvarról reggel 7 óra 25 perczkor induló gyorsvonattal utaztam el, miután podgyászomat rendes módon föladtam. Debreczentől a tiszalöki helyiérdeklő vasutal kell tovább menni és Hajduböszörménybe tizenöt percz késéssel fél két órakor érkeztem meg. Szürke utruhában lévén, sürgősen kerestem föladótt podgyászomat, amikor legnagyobb megdöbbenésemre kiderült, hogy a podgyászt Debreczenben a gyorsvonatról nem rakták át a helyi érdekű vasutra. Én tehát, hogy hiába ne jöttem légyen, a mint voltam, porosan, piszkosan voltam kénytelen a városba menni és a városháza udvarán ünnepi lakomához készülő díszes társaságból ugyancsak kiltunt szürke utruhám. Podgyászomat pedig csak a délutáni vonat hozta tánam. Az ember már valóban nem tudja, hogy

kiben bízzék, ha már a máskor pontosságáról és megbízhatóságáról híres máv.-nál is megtörténhetik, hogy felületes és könnyelmű kezelés miatt a föladótt podgyász nem érkezik meg az utassal együtt. Pedig az utasnak talán mégis szükség van arra a podgyászra, mert különben nem vinné magával. Elpanaszolva ott ezt a súlyos kellemetlenségemet a társaságban, jobbról is, balról is hangzottak föl hasonló panaszok. Így az egyik deputáció Bocskay-szobrára koszorút hozott és ez is elveszett. Nem is került elő többé, hiába kereste a deputáció a vasuton, hiába mutogatták föl a podgyász-föladási venényt.

Valóban nagyon is idején volna már, ha a máv. vezetősége kiirtaná az ilyen hanyagságokat, amely csak a magyar államvasutak jó hírnevét ássa alá.

Fogadja a tekintetes szerkesztőség köszönetem őszinte kifejezését, melylyel maradtam igaz hive

Budapest, 1907. június 4.

L. G.

Teréz-körút 25.

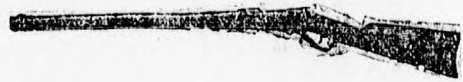
Serravallo's
China-bóra vassal.
Erőltőszor gyengeségben szenvedőknek, vérszegényeknek és údülőknak. Étvágytörjesztő, ideget erősítő, vért javító szer.
Külföldi kész. — Több mint 3500 orvos ajánlat.
SERRAVALLO J. Trieste-Barcoia.
Kapható a gyógyszerárakban. Fél literes üveg 2 K 60 fill. Egy literes üveg 4 K 80 fill.

FRANCOIS
'TRANSYLVANIA'
SEC

MATTONI'FELE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYUVIZ

VADÁSZFEGYVEREK

Seretes, golyós, egy-, két- és háromcsövű fegyverek, revolverek, flóbertek

Kizárólag Rendkívül
elsőrangú | | dus

gyártmányok. | | választék.

Aufrecht és Goldschmied

Budapest. VII., Rákóczi-ut 30.

Képez fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

M
és
Ro
De
T

Y

K

A
közé a
lentsele
natlózó
lést. Mi
jelentés
becsles,
mis idő
keznény
halnza
deklál
is skat
június
voni n
minste
közpe
ha csa
időjár
helyzet
megesap
sen a
letek n
pásnö
désben
időjár
külöfö
mésere
hogy r
kultura
üzem
A
összcha
zat mut

Baza
Rozs
Arpa
Zab

A f
vetkező
Má
gyobbá
sulva e
idézett
tartott,
járás k
hozzáfi
teljesed
lett vol
dószult
gyon s
gitő. A
vösebb
terjedt,
dasági
dékén
most l

Nászajándékok

és ezüstlakodalmi ajándékok
Rothauser M. Ignác és Fia
BUDAPEST,
Deák-tér 6. Anker-udvar
Király-utca sarkán.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE
 a legjobb fejcokoládé
 BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

KÖZGAZDASÁG.

A várható termés.

— Hivatalos termésbecslés és jelentés. —

A földművelésügyi minisztérium ma tette közzé a gazdasági tudósítók által beérkezett jelentések alapján az idei terméskilátásokra vonatkozó hivatalos jelentését és a termésbecslést. Mintegy kétezer tudósítónak összesített jelentése alapján készült el a mostani termésbecslés, mely az elmúlt tél és a tavasz abnormis időjárásának szinte kétségbeesztő következményeiben kevés reményre jogosító adathalmaz. Igaz ugyan, hogy a május csapadéklál váltakozott meleg időjárása már eddig is sokat helyrehozott, sőt még sokat javíthat június első fele is. Azt azonban már kétségbe vonni nem lehet, sőt maga a földművelési miniszteri jelentés is konstatálja, hogy az idén közepesen alul fog maradni, az átlagtermés, — ha csak az aratásig még hátralevő négy hét időjárása nem lendít valamit a kétségbeesztő helyzetben. Buza, rozs és árpatermésünk óriási megcsappanása vonul végig az egész jelenté- sen a múlt évihez viszonyítva. A bevetett területek nagy megcsappanása szembeötlő. A kapásnövények, burgonya és tengeri bár a fejlődésben nagyon elmaradtak, a májusi kedvező időjárás mellett sokat javultak. Egyébként a külföldi mezőgazdasági viszonyai, várható terméseredményei szintén kedvezőtlenebbek, úgy hogy nem sokban maradtunk mögötte az agrikulturna tekintetében fejlettebb mezőgazdasági üzemmével bíró államoknak.

A termésbecslések végleges eredményét összehasonlítva a múlt évvel az alábbi táblázat mutatja:

	várható termés	1906. évi termés	különbözet kevesebb
	méte r m á z s a		
Buza	31,037.800	53,725.631	22,687.831
Rozs	9,934.600	14,150.181	4,215.581
Árpa	12,809.300	15,181.554	2,372.254
Zab	11,338.800	12,734.348	1,395.549

A földművelésügyi miniszter jelentése a következő:

Május hó második felében az időjárás nagyobbára változó és sok helyen zivatarral párosulva esős volt. Igen gyakori jégverés lehülést is idézett elő, miáltal a hőség, amely folytatatosan tartott, kissé mérséklődött. Általában tehát az időjárás kedvezőbbre fordult ugyan, mindazonáltal a hozzáfűzött remények az őszi vetést illetően nem teljesedtek olyan mértékben, amint ez kívánatos lett volna, sőt egyes vidékeken a pamaszok állandósultak, mert az őszi gabonafélék fejlődése nagyon sok vidéken, illetve vármegyében nem kielégítő. A tavaszi fejlődésére a gyakori eső és hűvösebb időjárás, amely az egész országra kiterjedt, nagyon jó hatással volt. — A gazdasági munkálatok, amelyek az ország több vidékén összetartódtak, befejezésükhöz közelednek; most leginkább a kapálás, egygyelés, dohányültel-

tés és a szőlő munkája folyik. Mindenfélé érzik azonban a munkáskéz hiányát, mert különösen sok a tennivaló a jóval megnagyobbodott és felszaporított tavaszi vetések körül. A tavasziakban mutatkozó sokféle vadfüvel s vadrepccével és általában gazzal, ahol az időjárás és a munkaerő lehetővé tette, sikeresen végeztek, sajnos azonban, hogy nagyon sok helyen megmaradt az adatlani való vadfü és vadrepce. Az ősziek, amelyek különben is sok helyen foltosak és ritkák, szintén ebben a bajban szenvednek. Ezenfelül még az a hibájuk is, hogy alacsonyok és természetesen a kalászkok is többnyire aprók. Az őszi gabona szalmatermése tehát országos átlagban számítva, alig lesz csak közepes is. Jégverésről jelentettek leginkább a Duna jobbparti vármegyék, nevezetesen Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Zala, ahol a károsodás elég jelentékeny, kisebb a károsodás Árva, Pest, Bereg, Abauj-Torna, Gömör, Ung, Bihar, Békés, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Temes, Torontál, Torda-Aranyos, Nagy- és Kisküküllő vármegyékben. Ily körülmények közt kétszeres fontossággal bír annak lehető hiteles megállapítása, hogy mennyiben változott az őszi és tavaszi termények területe. Ennek gondos ki- pihatólására újabb felhívás intéztetett a gazdasági tudósítókhoz, akik elismerésre méltó buzgalommal szedtek erre a kérdésre felelni. E jelentések lényege az, hogy az ősziek területe, valamint az őszi mes- terséges takarmánynemek területe jelentékenyen kevesebbedett.

Körülbelül 2000 jelentés számolt be kisebb nagyobb területváltozásról, úgy, hogy a változások országos főeredménye az, hogy mintegy 900.000 kat. holddal, vagyis 10,7%-kal kevesebb az idei őszi és több a tavaszi vetés a tavalyinál. A tavasziak között legjobban szaporodott a tengeri területe, amely az idén mintegy 500.000 kat. holddal több, mint volt tavaly. Ebből a 900.000 holdnyi apadásból esik a buzaterület csökkenésére mintegy 670.000 kat. hold, (az összes buzaterület 10,8%-a): a rozsterületre 166.000 hold, (az összes rozsterület 8,4%-a): és az őszi árpára 50.000 hold (az összes őszi árpaterület felelőse). A tengerin kívül az őszi- szes egyéb tavasziak, tehát a zab és árpa, valamint a burgonya, kerti vetemények, köles, muhar, csalamádé, répa stb. területe jelentékenyen növekedett, bár itt-ott munkáskézhiánya miatt kisebb területek miveletlenül is maradtak vagy csak ezután kerülnek még művelés alá. A bevetett területre vonatkozólag 1906. tavaszán közzétett adatok az újabb értesülések alapján a következő módosítást szenvedték. A buzaterület 6,216.744 kat. holdról csökkent 5,544.244 kat. holdra = 10,80%; a rozsterület 1,984.118 kat. holdról 1,818.118 kat. holdra = 8,4%. Ezzel szemben növekedett az árpa területe 1,845.265 kat. holdról 1,937.600 kat. holdra = 5%-kal és a zab területe 1,814.418 kat. holdról 1,914.418 kat. holdra = 5,50%-kal. A múlt évhez képest fejlődési állapota sem mondható kielégítőnek, mig ugyanis a múlt évben ilyenkor már a tavasziak is kalászbán voltak, az idén az őszi rozs, árpa és buza csak részben jutott még kalászbá.

Az őszi buza és a tavaszi buza termés- kilátások vidékenként így alakulnak: A Duna balpartján az eső jó hatása általában szembeötlő, az őszi sokat javult, megsűrűsödött, kalászat hánnya és élénkebb zöldszínű, csakhogy alacsony és ritka. Rozsda kezd mutatkozni az alsó leveleken. A Duna jobb partján is javult kalászat hánnya, csakhogy több helyen jég verte. Szórványosan most is foltos és ritka. A Duna-Tisza közén néhol már az eső sem használt, mert alacsony szárból, amely ritkán is áll, kihajította kalászatát. Egyes helyeken eléggé jó és szép kalászkok is mutat. A Tisza jobb partján többnyire gyenge, foltos és alacsony, a rozsda is fellépett, bárcsak a szára alsó részén. Egyes helyeken, ahol az átlagon felül áll, kalászat hánnya, de szintén alig-igér közepes termést. A Tisza balpartján az esőre egyes helyeken még eléggé megjavult, de nagy átlagban mégis csak gyenge, közepes termést ígér. Levelein a rozsda már több helyen föllépett. A Tisza-Maros szögén is használt ugyan az eső, de már lényegesen nem befolyásolhatta, mert többnyire alacsony és ritka fejlődése után kalászat kihányta, itt-ott oly apró kalászaik vannak, hogy a termés igen silányon ígérkezik. Rozsda is kezd mutatkozni. A Királyhágón túli vármegyékben sem különb; itt is sok az alacsony ritka és foltos vetés, bár az eső jó hatása mindenfelé meg- látszik.

Aránylag még a legkiegítőbb termés remélhető, vagyis az országos termésátlagot, az 5,59 quadrátot meghaladják a becslések: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Fehér, Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád és Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Bereg, Borsod, Zemplén, Békés, Hajdu, Szabolcs, Csanád és Besztercze-Naszód, összesen tehát 31 vármegyében; kat. holdankint 5—5,59 q. termésre van kilátás: Árva, Turóc, Abauj-Torna, Ung, Szatmár, Ugocsa, Arad, Alsó-Fehér, Brassó, Csik, Fogaras, Kisküküllő, Nagyküküllő, Szeben

és Szolnok-Doboka, összesen 15 vármegyében; kat. holdankint 5 métermázsán aluli termést remélnék; Liptó, Zólyom, Gömör, Sáros, Szepes, Bihar, Máramaros, Szilágy, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Háromszék, Hunyad, Kolozs, Maros-Torda, Torda-Aranyos és Udvarhely, összesen 17 vármegyében.

Az őszi rozs és kétszeres, valamint a tavaszi rozs termés- kilátások vidékenként ezek: A Duna balpartján: a buzánál gyengébb, alacsony, ritka és foltos; kalászat hánnya, sőt néhol virágzik. A Duna jobbpartján: nagyobbára már elvirágzott, igen sok a kis kalász, bár az eső jó hatása meg- látszik, ennek ellenére legfeljebb közepes ter- mésre nyújt kilátást.

A Duna-Tisza közén általában ritka és csak néhol szép sűrű. Közepes termést ígér. Kalászat kihányta, elvirágzott a legtöbb helyen. A Tisza jobbpartján többnyire ritka és alacsony. Kalásza sem megfelelő. A Tisza balpartján nagyobbára virágzik. Kalásza kicsiny, mert szalmája is alacsony, ritka és foltos. A Tisza-Maros szögén kicsiny, kalásza nagyobb részben már elvirágzott. Férgek károsítják. Gyenge termést ígér. A királyhágón-túli vármegyékben eléggé sőt a buzánál is gyengébb; kalászol és virágzik.

A rozs és kétszeres országos területe levonva a kiszántott területrészt, 1,82 millió kat. holdra becsülhető: Kat. holdanként és országos átlagban mintegy 5,46 métermázsá, összesen tehát körül- belül 9,9 millió métermázsá termés remélhető. A múlt évben 14,15 millió métermázsá termett. Az országos átlagterméshez viszonyítva a vármegyei eredményeket kat. holdanként 5,46 métermázsán felüli eredmény remélhető: Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fehér, Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Bereg, Békés, Bihar, Hajdu, Máramaros, Csanád és Besztercze-Naszód, összesen tehát 22 vármegyében; Kat. holdankint 5—5,46 q. termést várnak: Hont, Vas, Veszprém, Zala, Heves, Ung, Zemplén, Szabolcs, Arad, Torontál, Csik, Nagyküküllő, Szeben és Torda-Aranyos, összesen 14 vármegyében, végül kat. holdankint 5 q.-án alóli termésre van kilátás: Árva, Bars, Liptó, Nógrád, Trencsén, Turóc, Zólyom, Abauj-Torna, Borsod, Gömör, Sáros, Szepes, Szatmár, Szilágy, Ugocsa, Krassó-Szörény, Temes, Alsó-Fehér, Brassó, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Kisküküllő, Kolozs, Maros-Torda, Szolnok-Doboka és Udvarhely, összesen 27 vármegyében.

Az őszi árpából nagyon kevés vetés maradt meg; a körülbelül felelőse csökkenett területen is nagyobbára gyengék a vetések, úgy hogy az őszi árpa alig fog közepes vetést nyújtani. A kiszántott őszi árpát a legtöbb helyen tavaszi pótló- ták. A tavaszi árpa termés- kilátása kielégítőbb, bár sok helyen még mindig érzik az előző időszak káros hatását: helylyel-közzel igen szépen fejlődik. Az országos átlagterméshez viszonyítva kat. hold- ankint 6,60 q. felüli termés remélhető: Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Győr, Moson, Sopron, Tolna, Bács-Bodrog, Csongrád, Jász- Nagykun-Szolnok, Pest, Békés, Bihar, Arad, Csanád, Torontál, Besztercze-Naszód és Torda-Ara- nyos, összesen tehát 20 vármegyében kat. holdan- kint 6—6,60 q. termésre van kilátás: Bars, Komá- rom, Somogy, Vas, Veszprém, Heves, Abauj-Torna, Bereg, Zemplén, Hajdu, Szabolcs, Temes, Alsó- Fehér, Brassó, Csik, Kisküküllő, Szeben és Udvar- hely, összesen 18 vármegyében; végül kat. holdan- kint 6 q.-án alóli termésre számítanak: Árva, Hont, Liptó, Nógrád, Trencsén, Turóc, Zólyom, Zala, Bor- sod, Gömör, Sáros, Szepes, Ung, Máramaros, Szatmár, Szilágy, Ugocsa, Krassó-Szörény, Foga- ras, Háromszék, Hunyad, Kolozs, Maros-Torda, Nagyküküllő és Szolnok-Doboka, összesen 25 vármegyében.

A zab-vetések fejlődése is kielégítőbb volt; vidékenként az állapot a következő: A Duna bal- partján jól kelt, szárbá hajt, helyenkint ugyan a vadrepce ellepte és megsárgult, mindazonáltal javulás remélhető. A Duna jobbpartján nem min- denütt bokrosodott kellőleg, ritka és a jégeső is sok kárt okozott benne. — Szárba megy. — A Duna-Tisza közén általában egésze- ges, zöld színű és mert az eső felüli- tette, javulása várható. — Néhol kissé elmaradt fejlődésében. A Tisza jobbpartján is különböz-ően áll, mindazonáltal átlagban meglehetősen. További fejlődése az időjárástól függ. A Tisza balpartján, bár a szárazság visszatartotta fejlődésében, az összes szalmás vetések között a legkiegítőbbben áll és reményt nyújt a további javulásra. Néhol a vadrepce erősen felverte és itt-ott a Lema melanopus károsítja.

Az őszi repce-vetésekben is sok tönkre ment, a tél és tavasz folyamán, különösen fagykár, rész- ben azonban kipállás következtében is. Vidéken- kint a következő kilátások vannak: A Duna bal- partján javult ugyan, mindazonáltal csak csekély termést ígér. Elvirágzott. A Duna jobbpartján is javult, de mert szintén foltos és ritka, bár becző- illetve hűvelképződése megfelelő, átlagban csak kis közepes terméssel bíztat, jégeső itt-ott meg-

károsította. A Duna-Tisza közén ritka és foltos itt is, becso-képződése azonban jó. Elvirágzott és érik. Néhol rovarok károsítják. A Tisza jobbpartján kevés van; az is különböző termést ígér. Férgek károsítják.

A Tisza balpartján sok vetés elpusztult, ami megmaradt, az is gyenge. Elvirágzott, hüvelyképződés kielégítő. A Tisza-Maros szögén is elvirágzott és érik: a téli fagy nagyon megtrikította, gyenge, közepes termésre nincs kilátás. A Királyhágón tül vármegyékben elég jól áll.

A tengerit a későn beállott tavaszi időjárás miatt és a gazdasági munkák torlódása következtében, elvéve még vetik, főleg a kiszántásra került őszi vetések pótlására, vagy másodvetemény gyanánt. A korai vetések általában jól keltek és szépen gyarapodnak. A későbbiek, főleg a Tisza-Maros szöge vidékén, a száraz időjárás folytán helyenkint hiányosak és utólagos pótlásokat tesznek szükségessé. Az első kapálást az ország tulajdonom részében elvégezték, néhol azonban már a másodikat is megkezdték.

Országos összesítés.

Vidék	Bevetett terület kat. holdakban	Június 1-én várható		1906. évi termés mmáza
		átlagos termés kat. holdankint métermáza	összes termés	
B u z a.				
I. Duna balp.	397.585	6.26	2,486.300	3,278.244
II. Duna jobb.	1,021.423	6.74	6,887.900	7,810.987
III. Duna-Tisza köze	1,316.990	6.05	7,959.200	12,176.464
IV. Tisza jobb.	431.312	5.68	2,452.100	3,321.893
V. Tisza balp.	979.988	5.49	5,383.200	9,219.764
VI. Tisza-Maros szöge	1,448.691	4.61	6,683.400	13,797.357
VII. Királyhágón tül várm.	620.755	4.74	2,945.700	4,120.922
Főösszeg	6,216.744	5.59	34,797.800	53,725.631

Téli fagykár, kipállás, egér és féregkár, továbbá a kedvezőtlen tavaszi időjárás következtében csökkent a bevetett terület mintegy 10.80 sz.-kal

Június hó 1-én várható termés körülbelül	5,544.244	5.59	31,037.800	—
--	-----------	------	------------	---

R o z s.

I. Duna balp.	270.917	5.56	1,507.500	1,879.179
II. Duna jobb.	555.346	5.79	3,215.700	3,659.282
III. Duna-Tisza köze	413.022	5.98	2,468.700	3,143.677
IV. Tisza jobb.	198.505	4.35	866.200	1,302.068
V. Tisza balp.	348.210	5.44	1,896.100	2,725.705
VI. Tisza-Maros szöge	52.773	5.12	270.400	475.628
VII. Királyhágón tül várm.	145.344	4.25	617.900	965.272
Főösszeg	1,984.115	5.46	10,842.500	14,150.811

Téli fagykár, kipállás, egér- és féregkár, továbbá a kedvezőtlen tavaszi időjárás következtében csökkent a bevetett terület mintegy 8.40 sz.-kal

Június hó 1-én várható termés körülbelül	1,818.118	5.46	9,934.600	—
--	-----------	------	-----------	---

Á r p a.

I. Duna balp.	484.660	6.76	3,274.800	3,763.336
II. Duna jobb.	447.370	6.59	2,949.000	3,514.152
III. Duna-Tisza köze	323.420	6.83	2,209.300	2,947.949
IV. Tisza jobb.	230.906	5.98	1,383.900	1,571.633
V. Tisza balp.	171.031	6.83	1,168.500	1,677.022
VI. Tisza-Maros szöge	96.941	6.89	668.500	1,058.830
VII. Királyhágón tül vmgyk.	90.937	5.98	544.300	652.632
Főösszeg	1,845.265	6.60	12,198.300	15,185.554

A kipusztult őszi szalmás gabonafélék területének egy részén tavaszi árpa vettett és így mintegy 5 sz.-kal növekedett az árpa területe

Június hó 1-én várható termés körülbelül	1,937.600	6.60	12,809.300	—
--	-----------	------	------------	---

Vidék	Bevetett terület kat. holdakban	Június hó 1-én várható		1906. évi termés mmáza
		átlagos termés kat. holdankint métermáza	összes termés	
Z a b.				
I. Duna balp.	214.356	5.12	1,097.400	1,252.268
II. Duna jobb.	323.126	6.08	2,065.000	2,327.969
III. Duna-Tisza köze	338.531	6.79	2,299.600	2,996.385
IV. Tisza jobb.	266.523	5.31	1,140.000	1,486.336
V. Tisza balp.	214.572	5.21	1,408.700	1,410.927
VI. Tisza-Maros szöge	182.553	6.79	1,239.000	1,647.109
VII. Királyhágón tül vmgyék	274.756	5.45	1,497.100	1,613.355
Főösszeg	1,814.418	5.92	10,746.800	12,734.349

A kipusztult őszi szalmás gabona felék területének egy részén zab vettett, így körülbelül 5-50%-kal emelkedett a zab területe

Június hó 1-én várható termés körülbelül	1,914.418	5.92	11,338.800	—
--	-----------	------	------------	---

A sütőipari kiállítás meghosszabbítása. A sütőiparosok óriási anyagi áldozatok árán létesítették a sütőipari kiállítást, mely e nemben az első Magyarországon. A kormány ennek a tanulságos kiállításnak nagy súlyt kívánt adni azzal is, hogy maga Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter vállalta el a kiállítás díszelnökségét, Gelléri Mór pedig, az Országos Iparegyesület agilis igazgatója, minden tudásával igyekezett a kiállítás sikerültét előmozdítani. Az ügyek ez állásában a székesfőváros és a vidék közönségének nagy érdeklődésén nem is lehet csudálkozunk, mert nemcsak a hazai sütőipar és rokoniparok, de a külföld hasonló iparainak a remekit is van alkalma szemlélteni. Maga a nemzetközi sütőipari kiállítás alkalmas arra, hogy a most kezdődő nagy magyar iparalkotási akciónak szintén egyik kerete gyanánt szolgáljon.

A kiállítás igazgatósága éppen azért, hogy a kiállítást minden szakmabeli iparos és a nagy közönség részére minél hosszabb ideig hozzáférhetővé tegye, az iránt folyamodott a főváros tanácsához, hogy adja meg az engedélyt arra, hogy a kiállítás július 20-áig nyitva maradjon. Tudvalevő ugyanis, hogy a főváros csak július 1-éig engedte át a kiállítás céljaira az iparcsarnok előtt levő területet. Az igazgatóságnak ezt a kérelmet mindenkinek legyen az hatóság, testület, vagy magán egyén, lelkesedve kellett volna fogadnia.

A legnagyobb megütközéssel kell fogadnunk tehát a székesfőváros tanácsának mai határozatát, melylyel iparfejlesztő kérdésekben való legnagyobb mértékű tájékozatlanságának adta tanubizonyságát akkor, amidőn azt a határozatot hozta, hogy a közgyűlésnek nem fogja javasolni, hogy a sütőipari kiállítás céljaira az iparcsarnok előtti területet husz nappal további időre engedje át.

Azt kellene hinnünk, hogy a székesfőváros tanácsának nincsen érkeke, vagy nem tudja kellőképpen mérlegelni a sütőipari kiállítás súlyát és értékét. Különben ily határozat hozatalára nem szánhatta el magát. A székesfőváros közgyűlésének kereskedő és iparos tagjairól, de egyéb tagjairól sem tettezzük föl, ha a magyar ipar fejlődését szívükön hordják, hogy a székes főváros tanácsának ezt az abszurd javaslatát elfogadják. Hanem igenis a magyar ipar érdekében meghozzák azt a határozatot, hogy a kiállítás július 20-áig nyitva maradjon.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsdetanács ma délután fél 6 órakor Simon Jakab alelnök elnöklésével teljes ülést tartott, melyben elrendelte a Központi kereskedelmi és iparbank részvénytársaság részvényeinek, továbbá a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja, mint részvénytársaság XVI. sorozatu zálogleveleinek tőzsdéi lajstromozását és jegyzését. A tanács ezenkívül a folyó ügyeket tárgyalta, ezek elintézése után pedig elhatározta, hogy ő felsége megkoronázásának negyvenedik évfordulója alkalmából e hó 8-án,

szombaton a tőzsdét zárva tartja s a választott bíróság tárgyalásait szünetelteti.

Üsdők. A törvényszék ma a következő czégek ellen csődöt nyitott: Barta Sándor kaposvári borszábczég ellen, Löwenbach Benedek makói borszem jegyzett kereskedő és pék ellen, Klein Ferenc bej. kereskedő orosházi lakos ellen, Kádár és társa makói borszem jegyzett czég ellen, Bama Sándor kecskeméti butorkereskedő és kárpitos ellen, Dienesz Jakab volt wekerlefalvi, később németpalánki lakos ellen.

A „Caritas“ közgyűlése. Annak idején megirtuk, hogy a „Caritas“ önszegélyező egyesület minisztervezetkezett április 23-ára közgyűlést hívott egyh. Ezt a közgyűlést azonban az igazgatóság hirtelen elhalasztotta, azzal az indoklással, hogy a jelentkező tagok nagy számánál fogva a hely „szűk“ lett volna. Az igazság azonban az, hogy egy ellenpárt alakult, amely a jelenlegi igazgatóságot meg akarta buktatni, s az igazgatóság látta, hogy a közgyűlésen csekély kisebbségben maradhat — elhalasztotta a közgyűlést, s ő is szervekedett. Most az igazgatóság június 19-ére, délelőtt 0 órára újabb közgyűlést hívott egybe, amelyet most a Vigadó nagytermében fognak megtartani. Itt ütközk össze a két ellenpárt, s — mint a jelek mutatják — igen heves jelenetekre van kilátás.

Tenyész- és haszonállat-kiállítás Pécsen. A pécsi országos kiállítás keretében tartandó tenyész- és haszonállat-kiállítás bejelentési határideje f. hó 10-én jár le. Az állatkiállítás szeptember 1-9. napjain lesz s az eddigi bejelentések után itélve, igen nagyszabásúnak ígérkezik. A kiállítás végrehajtó bizottsága, vagy pedig Jakabffy Imre főcsoportbiztos Pécsen a hozzájuk fordulónak készséggel adják meg e kiállítás részleteire vonatkozó szükséges felvilágosításokat.

Az Első Budapesti Gőzmalom részvényei. A budapesti tőzsdén a múlt héten nagy keresletnek örvendtek az Első Budapesti Gőzmalom részvényei. A malom részvényei az idén ujév napján négy 1120 koronán voltak kaphatók és lassankint 1300 koronára emelkedtek. A múlt hét végén a részvények ára felszökött 1440 koronára, sőt az utolsó napokban 1560 koronán vásárolták a papirt. E rohamos emelkedésről a tőzsdén többféle vezíró keringett. Némelyek szerint az utóbbi időben a malom vezetősége kitűnően operált s a legutóbbi áremelkedés révén jelentős nyereségre tett szert. Más hírek szerint a malom pesti telepét a vezetőség fel akarja oszlatni s az itteni értékes telepeket parcelláztatja és a malmot más olcsóbb helyre telepíti. — Ebből a tranzakcióból busás hasznot remélnék a részvényesek. Ezeknek a híreszteléseknek azonban egyike sem bír alappal, mert az Első Budapesti Gőzmalom részvényei áremelkedésének oka az, hogy a malomnak egyik igazgatónácsosi állása meg fog közelebb üresedni. Klein Gyula tőzsdetanácsos, a Heller M. és társa czég főnöke, mint a Kereskedelmi Bank megbízottja foglalt helyet az igazgatóságban. Most, hogy a Heller czéget a Magyar Általános Hitelbank átveszi és Klein Gyula igazgatója lett a banknak, az Első Budapesti Gőzmalomnál viselt tisztéről lemond. A részvényvásárlást most az a czég vezeti, mely egyik cégtársát Klein Gyula helyére be akarja juttatni az igazgatónácsba. Itt emlíjük meg, hogy az Első Budapesti Gőzmalom részvénye a mai tőzsdén 1535 koronán zárult.

Az Élet- és Járadék-Biztosító közgyűlése. A Magyar Élet- és Járadék-Biztosító Intézet mint szövetkezet ma délelőtt tartotta meg gróf Széchenyi Aladár elnöklése alatt évi rendes közgyűlést. Az igazgatóság jelentését egyhangulag és nagy megelégedéssel vették tudomásul. A kimutatott tiszta nyereség 70%-a alapszabályszerűleg a biztosított tagok nyeresémosztalék-alapjához csatoltatott. Ez évben érte el az intézet első ciklusa a nyereséjogosságot, mely czímen a biztosítottak 5% nyereségben részesültek. A felügyelő-bizottságba újból megválasztották Leitner Zsigmondot, a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankjának vezérigazgatóját.

A gabonárák és a tőzsde. Agrárius körökben tavaly reménykedtek abban, hogy a gabonavám teljes mértékben hatni fog. A múlt évben a tavaszi hónapokban a buza ára el is érte a francia árákat, a 20—22 koronát. A későbbi hónapokban azonban a buza Budapesten olcsóbb volt mint

New-Yorkban és 4-6 koronával olcsóbb, mint Németországban vagy Franciaországban. Vagyis a magyar gazdák csalódtak. Ezt ők annak tudták be, hogy a gazdaközönség részben tájékozatlan, részben azért nem hatottak a gabonavámok, mert a tőzsdei fedezetlen határidő-játék gyakorolt nyomást a vámokra. A májusi ár-felszökkenést normálisnak tartják s szerintük nem jár ezen áremelkedés veszélyével, csak az esetre, ha indokolatlan buza-importhatár nék ki. Az agrárius körök e fölvetése azonban nem sok alappal bír. Nemhogy buza-importhatár lehetne szó, de exportunk részben feldolgozott, részben feldolgozatlan állapotban egyre emelkedik. A tőzsde befolyása a gabonárák alakulására teljesen normális és a rendes keretek között mozog úgy mint a multban. Az agrár körökre azonban az idők változása gyakorolt hatást, mert amíg néhány évvel ezelőtt a közös vámterülethez erősen ragaszkodtak, most már engedtek valamelyest. A gabonárák alakulására is tagadhatlan befolyással van az önálló vámterület közeledése.

Pénzüntézetek értekezlete. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége Bereg, Máramaros, Ung és Ugocsa megyékre kiterjedő felvidéki bizottsága e hó 2-án az érdekeltektől pénzüntézetek vezetőinek élénk részvételével tartotta meg közgyűlését. Az ülés, melyen *Jobszty Gyula* alispán elnökölt és a Központ képviselőjében dr. *Hantos Elemér* ügyvezető-titkár, mint előadó, *Krocsák Károly*, a Központi Hitelbank ügyvezető igazgatója jelentek meg, behatóan tárgyalta a felvidéki szövetségek ügyét s elhatározta, hogy az e téren mutatózó kinöveseknek a hitel-zövetkezési jog reformja alkalmából való sürgős orvoslására átiratilag fölkeri a szövetséget. Elhatározta továbbá, hogy a hitel-ellenőrzésnek az előadó által javasolt módját meghonosítja és e célból a hitelnyújtásra vonatkozó adatokat a központ rendelkezésére bocsátotta. Ugyancsak elhatározta, hogy a betéti kamatláb egyöntetű megállapítására vonatkozólag az intézetek vezetői javaslatokat tegyenek igazgatóságának és ezek eredményéről az őszi közgyűlésen beszámoljanak. Helyeselte a közgyűlés a szövetség választott bírósága a változás és a konverziós törvény reformja tárgyában tett javaslatokat, végül *Szabó Albert* kir. tanácsos indítványára sürgőző feltejesztést fogadott el a pénzüntézetek tisztviselői nyugdíjintézetének mielőbbi létesítése dolgában.

Országos lóvásár. A Tattersall telepen vasárnap és hétfőn tartott országos lóvásárra felhajtottak 1524 darab első, 544 darab másodosztályú, összesen 2068 darab lovat. Ebből eladtak 805 darabot.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket közli: *Boros Testvérek* kereskedő Debreczen, *Bama Sándor* Kecskemét.

Az O. M. K. E. gyulafehérvári kerületének ülése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülésnek Alsó-Fehér, Kisküküllő és Hunyad vármegyékre kiterjedő gyulafehérvári kerülete vasárnap tartotta évi beszámoló gyűlést Petrozsényben. Glück Adolf elnök üdvözlő szavai után dr. Demény Henrik adta elő az évi jelentést, melyet, valamint az évi zárszámadásokat és költségeloirányzatot egyhangúlag tudomásul vettek. Ezután dr. Lévy Béla főtitkár ismertette behatóan az Egyesülésnek a szövetségi kérdésben elfoglalt álláspontját és kifejtett tevékenységét, a helyi érdekeltek pedig különösen a piskii fogasztási szervezeteket működésével foglalkoztak és kérték, hogy a központ a megállapított sérelmek orvoslása érdekében járjon el. Dr. Demény Henrik az újvidéki kerületnek, a végrehajtói intézmény reformja tárgyában benyújtott indítványát ismertette és indítványozta, hogy az Egyesülés központja kezdeményezze a végrehajtási törvény reformját főleg oly irányban, hogy a végrehajtók állami hivatalnokok legyenek. Élénk megbeszélés tárgyát képezte a kartell-kérdés, különösen az osztrák kartelleknek a magyar kereskedelemre és iparra káros üzleti politikája. Végül Várady Vilmos tette szóvá Petrozsény, Lupény és Vulkán községek, vasárnapi munkaszünetének ügyét, melynek a lakosság és a forgalom igényeinek megfelelő szabályozása érdekében a központ el fog járni.

Szaszgyárvezetői tanfolyam. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete által rendezett hat hetes szaszgyárvezetői tanfolyam

most nyílt meg. A tanfolyam előadásai és gyakorlati az új müegyetem vegyészeti pavillonjában tartatnak meg. A megnyitás alkalmával *Bujanovics Gyula* egyesületi alelnök intézett a hallgatóságához buzdító szavakat. A tanfolyamon 22 hallgató vesz részt. Előadásokat tartanak dr. Ferenczy József, dr. Herics Tóth Jenő, dr. Petényi Armand, Karkoványi Ákos, Varsányi Antal, Adorján N. Goldfinger Gábor.

Népius lókiállítás. A debreczeni gazdasági egyesület és lötenyészti-bizottság e hó 16-án Hortobágyon a löväsártéren népius lókiállítást és lötenyészti jutalomdíj-kiosztást rendez. Díjazni debreczeni gazdáknak Hortobágyról kiállított lovait fogják.

Apad a víz. A magyar folyam és tengerhajózási r. t. közhírré teszi, hogy Klenák ladikállomást a víz apadása folytán június 4-től kezdve újlag megnyitja.

A haltenyészés fejlesztése. Az országos halászati felügyelőség előterjesztésére a földmivelésügyi miniszter elhatározta, hogy a folyó évből hatvanhárommillió megtermékenyített sülloikrárt szerzetet be és azt szétosztja a különböző halászati társulatok és haltenyészők között. Összesen 104 folyamodót segélyeznek ily módon, akik leginkább kövizek behalásítására kérték sülloikrárt. Tizen-nolczmillió jut a Dunába ugyanennyi a Tiszába, a többi a Vágba, Rábába, Kisdunába valamint a Tisza minden nagyobb mellékfolyójába. Magánvizek behalásítására hatmillió ikrát adott a miniszter.

Amerika termésé. Snaw chicagói statisztikus Amerika terméséről június 1-én a következő becsléseket állította össze: A téli buza 75%, vagyis az Egyesült-Államok területén a téli buza 350 millió bushel. Ebben az összegben Cansas csak 50 millió bushellel van felvéve, holott ebben az államban egy közepes termés 80-90 millió bushellel szokott tenni. Tavasz buzával 17,400,000 acre terület van bevetve. Tavaly hivatalos kimutatás szerint a bevetett terület 17,705 ezer acre volt; 1905-ben 17,990,000 acre, 1904-ben 17,209,000, 1903-ban 16,954,000 acre. Snaw a tavasz buzaaratást 250 millió bushellel becsüli; 1906-ban 242, 1905-ben 264, 1904-ben 219, 1903-ban 238 millió bushellel volt a termés. Az egész aratási eredményt ezek szerint 600 millió bushellel becsüli Snaw. A június 9-én megjelenő hivatalos kimutatás majd eldönti, hogy mennyiben helyesek Snaw adatai.

A Phönix és Laurakohó üzleti jelentése. Berlinben az egyesült Phönix és Laurakohó igazgatótanácsának mai ülésén a főigazgató a következő üzleti jelentést terjesztette elő: A tiszta nyereség a folyó üzleti év harmadik negyedében a közigatási költségek és különböző kamatok levonásával 2,004,276 márká, vagyis 75,795 márkával több, mint a mult év hasonló időszakában ugy, hogy a folyó üzleti év első kilencz hónapjának nyeresége 5,768,745 márkát tesz ki, 245,664 márkával több, mint a mult üzletév első hónapjában. A társaság összes telepei hónapokra el vannak látva munkával, még pedig jutányos árak mellett ugy, hogy a folyó üzleti év negyedik negyedére is kielégítő eredmény várható.

TÖZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ES ÉRTEKTÖZSDE

Gabonatózsde.

A földmivelésügyi miniszterium hivatalos jelentését ma délelött még nem ismerték a tőzsdén, s ennek tulajdonítható az, hogy a mai tőzsdén általános tartózkodás volt észlelhető, ami megnyilvánult abban is, hogy a készáru-piaczon mindössze 6000 métermáza buza kelt el, s az is 5 fillérrel olcsóbb áron. Rozs is veszített néhány fillért árból, míg a zab 10 fillérrel, a tengeri is 10 fillérrel lett olcsóbb. A határidő-piaczon szintén tartózkodó volt az irányzat, mert a spekulánsok nem merték a miniszteri jelentés elé vágni, s inkább elhalasztották a kötésekét holnapra, míg a vetések állásáról szóló hivatalos jelentés nyilvánosságra jutott. A jelentést lapunk más helyén közöljük.

Eladatott.

Buza. Tiszavidéki: 1200 mm. 81 k. 20.60 K, 100 mm. 85 k. 20.50 K, 300 mm. 80 k. 20.60 K, 300 mm. 80 k. 20.60 K, 200 mm. 80 k. 20.60 K, 600 mm. 80 k. 20.53 K, 300 mm. 80 k. 20.60 K, 100 mm. 60 k. 20.50 K, 30 mm. 80 k. 20.50 K, 100 mm. 60 k. 20.50 K, 100 mm. 80 k. 20.40 K, 100 mm. 79 k. 20.10 K, 100 mm. 78 k. 19.80 korona mind három hónapra.

Fejérmegyei: 300 mm. 78 k. 19.80 K, 150 mm. 77 k. 19.80 K, 150 mm. 77 k. 19 K, 140 mm. 76 k. 19.40 K, mind három hónapra.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 76.5 k. 19.30 K, 50 mm. 78.5 k. 19.30 K, mind három hónapra.

Rozs. 100 mm. 15.60 K kpf. par., Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. június 2-től június 3-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	14655	—
Rozs	3119	—
Arpa	1596	—
Zab	3041	8508
Tengeri	3803	22996
Liszt	1363	10611
Korpa	300	1446

A határidő-piaczon kötetelt:

Délelött:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre	10.25, 10.23, 10.37,
Rozs októberre	8.51, 8.58, 8.62.
Zab októberre	6.80, 6.83, 6.78, 6.83.
Tengeri júliusra	5.84, 5.83, 5.78, 5.85.
Tengeri 1908. májusra	5.80, 5.82, 5.74, 5.74

Déli 1 órákor zárulnak:

Buza októberre	— — — — — 10.38—10.36
Rozs októberre	— — — — — 8.62—8.63
Zab októberre	— — — — — 6.85—6.86
Tengeri júliusra	— — — — — 5.84—5.85
Tengeri 1908. májusra	— — — — — 5.83—5.84

Délutáni forgalom.

Délután az irányzat élénkebb volt, amire az árak kissé megerősödtek.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi buza	10.40—10.41
októberi rozs	8.62—8.63
októberi zab	6.87—6.83
1907. júliusi tengeri	5.84—5.85
1908. májusi tengeri	5.80—5.81

Értéktőzsde.

A mai tőzsde alacsonyabb new-yorki jegyzések kapcsán és a bécsi vasértékek piacza bágyadt magatartása miatt kedvetlen hangulattal folyt le. Minthogy azonban a kínálat nagyobb arányokat nem öltött, az árfolyamok csak mérsékelten csökkentek. Kivételt csupán osztrák-magyar államvasuti részvények képeztek, melyek bécsi arbitrage-vételekből nyertek 2 koronát. Az általános forgalom nagyon csekély volt. A helyi értékek piacza csekély érdeklődés mellett nagyon csendes volt, az árfolyamok nagyobbára névlegesek. Némi vételkedvben részesültek Budapesti gőzmalom, ujlaki téglagyár, Hungaria mütrágya, Első Magyar Biztosító és Geschwindt-féle szeszgyár részvények magasabb árfolyamok mellett. A járadékok piacza gyenge maradt, aranyjáradék 30, magyar czimletek 10—20 fillérrel csökkentek.

Előtőzsde.

Az előtőzsde csekély üzlet mellett kedvetlen volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 660.50—660.—, Magyar hitelbank 760.25—760.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank ————, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 484.25—484.75, Osztrák-magyar államvasut 676.25—677.25, Déli vasut ————, Rimamurányi vasmű 543.50————, Magyar koronajáradék ————, Közúti vasut ————, Városi villamos vasut

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapir-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám

144 darab III. osztályu alumínium-toll 90 fillé

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab szines bélésü boríték-fillér, 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely **ragasztás nélkül** 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. . .
44 darab I. osztályu alumínium-toll 180 kor.

Világ-csoda!!

100 darab szines bélésü boríték-fillér, 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely **ragasztás nélkül** 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, Csomagolás nem lesz számítva.
144 darab II. osztályu alumínium-toll 120 kor.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ujat! . . .

Hát kimerült az élet már egészen?
Nincs benne többé semmi változat?
Hajós vagyok, vészre, viharra készen,
Kinek e nyugvás kin és kárhozat.
A multból fölmerült egy szín, egy eszme . . .
Valami mást! Csak ezt ne! ezt ne!
Lehullt virág ez! fonnyadt, kéjtelen;
Valami mást! Ezt már mind ösmerem.

Földönfutói népek' s városoknak,
Kiket tudásvágy hajt vagy unalom.
Megosztja lelkem vészét utatoknak
Észak jegén s a forró délszakon.
Reszkette érzem: künn a messzeségben
A tengeren, a Szaharán, az égben,
A nadirtól a sarki csillagig,
Az Uj, a Nagy, a Csodás ott lakik!

Bübáj hazája! messzi ösmeretlen,
Oh tárd ki már számomra kincsedet!
Föllelni mindazt, ami fölletlen,
Egész valóm ezért sovárg, eped.
Koldus a lét e koldus nép körében,
Elsorvadok e tétlen szürkéségben . . .
Rut a nyomor és nyög a szerelem . . .
Valami mást! Ezt már mind ösmerem!

Zempléni Árpád.

(Hindu invázió a Fidzsi-szigetekre.) A Fidzsi-szigetcsoporthoz, amely 1874 óta az angoloké, 225 különböző nagyságú szigetből áll és mintegy 80 lakatlan, kisebb sziget kivételével meglehetősen be van népesítve. E szigetek őslakói egy fél évszázad előtt még a legvérengzőbb kannibálok voltak, míg ma kivétel nélkül civilizáltak, törvénytisztelő, békés keresztények.

A civilizációznak ugynevezett áldásai azonban mégsem válnak a néptörzs igazi javára, mert a rohamos pusztulás és az évről-évre emelkedőben

levő halálozások a teljes kiveszés közeledtét jelzik. A Fidzsi-szigetek bennszülött lakosainak száma ötven év alatt a felére olvadt le és ma alig éri el a 100 ezer lelket. A halálozás évenként 2000-rel haladja meg köztük a születések számát. Így aztán ma már egész világos, hogy az a munka, amit a misszionáriusok a kereszténység, emberszeretet és civilizáció nevében e szigetekre végeztek: végeredményben egy népfaj halálát és teljes elpusztulását jelenti.

Gazdaságilag azonban a Fidzsi-szigetek folytonos fejlődésben és emelkedésben vannak. A főtermény és legjelentékenyebb kiviteli cikk a nádcukor, amely kivétel ma évi tíz millió korona értékét képviseli.

A czukornád-ültetvényeken szükséges folytonos nehéz munkára bennszülött nép nem szívesen vállalkozik, ezért az Ausztrália területéről kitiltott ázsiai kuli könnyen kap munkát a szigetekre. A japáni és kínai munkásnép mellett főleg a hindu az utóbbi évek folyamán valósággal áramlik a Csendes-océán szigeteire. A Fidzsi-szigeteken rövid néhány év alatt harmincezer hindu telepedett meg és évenként ebből a népből 3500 új jövevény talál ott új hazát, élelmet és foglalkozást.

Azok az államférfiak, akik az ausztráliai kontinens területét tisztán a fehér emberfaj számára akarják fentartani, ma intő példa gyanánt emlegetik az ázsiai népeknek és főleg a hinduknak feltartóztatlan invázióját a Csendes-océán szigeteire. A misszionáriusok pedig, akik néhány évtized alatt a Fidzsi-szigetek legvérengzőbb embereit meg tudták téríteni a keresztény hitre: munkájukat a Mohamed és Buddha hiveinek fanatizmusán csaknem eredmény nélkül látjuk megtörni.

A Csendes-océán szigetein lassanként kivesző őslakók helyét rohamosan fogják elfoglalni a terjeszkedő ázsiai népek és ma Ausztrália politikai között is sokan vannak, akik kétségesnek vallják, hogy a fehér Ausztrália kapuit sokáig zárva lehessen tartani a terjeszkedő és hatalmasodó és új életre ébredő ázsiai népek előtt.

(A pénz, mint ragályterjesztő.) A pénz olyan tárgy, mely a legnagyobb forgalomban van folytonosan, de amely a legkevesebb figyelemben részesül a ragályos betegségek terjesztése szempontjából. Hogy pedig ragályos csirák hozzátapadjanak, arra számos alkalom van, midőn beteg emberek gyakran ágyukba rejtik a pénzt, vagy kezükbe veszik, vagy még inkább, ha megolvasásakor ujjait meg-

nyálazzák. Előmozdítja a tapadást a piszok, mely úgy az ércz, mint a papírpénz felületét borítja s mely egyuttal eszközi, hogy a kórcsirák hosszabb ideig életben maradhatnak a pénz felületén. Ilyen pénzdarab vagy pénzjegyet fertőztethet ismét másokat, ha, hogy úgy mondjam, egészséges darabok vagy jegyek közé jut. Ha most más ember kapja kezébe az ilyen fertőzött pénzt, megolvasásakor könnyen szájaiba veszi a fertőző csirákat, vagy akkor is, ha — mint teszik — nagyobb pénzdarabot fogaik közé vesznek, a közben, hogy felváltják, vagy visszaadnak belőle, vagy ha gyermekeknek játékszerűen adnak pénzdarabokat, kik nem siethetnek eléggé, hogy szájukba vegyék. Közvetett uton fertőztetheti a pénz új gazdáját, ha vigyázatlanul tartja, pl. a szekrényben a fehérnemű közt.

A pénzzel tehát igen óvatosan kell bánni. Kerülni kell minden közvetlen közlekedést a pénz és az ember szája között, másrésről a pénznek olynemű eltartását is, mely által egyéb használati tárgyakhoz tapadhat a ragály. Ott hol egyenes ragályozás veszélye forog fenn, a pénz fertőtlenítendő. Ezen célból több eljárást próbáltak ki. Az asztrakháni orosz vesztglőkben a papírpénzt kénessavval füstölték, — ami czélszerűtlen, mert a képződő kénsav megmarja a papírt — az érczpénzt pedig ecetes vízben mosták meg. Magyarországon a papírpénzt vasszekrényekben 130° C.-nál karbolsav-gőznek tették ki. Lehetséges azonban a papírpénzt karbolsav 10% vizes oldatába — mely borszesz hozzáadásával érhető el — mártani és megszáritani; Oláhországban ezt a módszert alkalmazták anélkül, hogy a papír szenvedett volna. Az érczpénz fertőtlenítése igen könnyű, fedett edényben hevítjük annyira, hogy a száraz hő 150—200° C-ig érjen el.

Ajánlatos, hogy a papírpénzt ne hagyják sokáig orgalomban. Minél gyakrabban be kell szedni és ujjakkal kicserélni.

INEZ.

— Regény. —

28

Irtá: Skram Amália.

— Igen, ha ezt meglehetne tenni! morgogta szórakozottan Inez.

— Ha pénzem lenne és nem volnának akadályok, megtenné ezt Inez? — kérdezte Flemming halk, remegő hangon.

— Nem, az én meggyőződésem szerint nem lehet a házasságot felbontani!

— De ha nem igazi házasság és nincs meg a kölcsönös hűség — akarta ellenvetni Flemming.

De Inez folytatta:

— Bár ha a házasság tovább fenmaradna, mit gondolsz, meddig tartana?

— A köztünk levő szerelem? — Flemming hosszú, bensőségteljes pillantást vetett rá.

— Gondolj arra is, hogy mennyivel vagyok én idősebb náladnál.

— Magamról jótállok, — szólt csendesen Flemming. Én soha, soha nem szűnök meg szeretni!

— Ezt nem tudhatjuk . . .

Inez bánatosan csóválta fejét:

— És különben is, — és gyenge pir ömlött el az arczán — nem tudom még, vajjon te — a gyűlölet, mintha eifelejtette volna a mondanivalóját.

— Hogy én kielégíthetlek? Flemming hangja úgy rezgett, mintha csak a hideg rázna.

— Igen, az az — én, én — mélyen fellelegzett — én nem tudok úgy szeretni, mint más asszony.

— Te!?

Flemming felkelt és odalépett hozzá, de Inez hirtelen felriadt és a szoba sarkába menekült. Fejét falnak támasztotta és zokogott. Flemming követte őt, de aztán egy lépésnyire megállt előtte. Nem merté megérinteni.

Egy kis idő múlva Inez felegyenesedett, megtörülte a szemét és hozzá fordult.

— Nem tudom elviselni azt a gondolatot, hogy téged szerencsétlennek lássalak — suttogta Flemming fájdalmasan eltorzult arczczal.

— Inkább eltűnök a szemed elől.

Inez a nyakába borult és szoroson magához ölelte.

— Csak terád gondolok, Artur, te sokkal tisztább, jobb, ártatlanabb vagy, mintsem hogy értem elveszítsem magad. Te igazán kincs vagy és mit nyújtok neked cserébe én ezért?

— Ne beszélj így, Inez. Mi vagyok én te melletted?

— Te vagy a minden és én semmi vagyok, mondta suttogva Inez, ajkát Flemming nyakához szoritva. Oh én úgy félek Artur, olyan rossz előérzeteim vannak, mióta téged jobban megismertelek — nem akarom a romlásodat, nem akarok oka lenni.

— Igen . . . ha elhagysz. Mert te vagy a mindene; ha téged elveszitek, mindent elvesztek. Igérd meg Inez, hogy soha sem hagysz el engem.

— Igen, egyetlen szerelmem! Ebben a pillanatban úgy érzem, hogy az életemet is oda tudnám adni neked.

Sokáig tartották egymást átölelve. Végül kibontakozott Inez s így szólt:

— A szemeim nagyon égnek, bemegyek s kissé megmosom őket.

— En is bejövök és — nézlek.

— Azt megleheted.

Inez előre ment és Flemming követte.

— Ülj oda a kerevetre. Mindjárt készen vagyok.

Inez a márványmosdó fölé hajolt és spongyával pergette végig az arczán a vizet.

Flemming azalatt szinte áhitatos pillantással nézte a szoba butorzatát.

— Itt alszol? kérdezte aztán, amikor Inez újból felegyenesedett és törülközővel szárítgatta az arczát.

— Igen. Itt fekszem minden este és nem tudok elaludni, mert reád gondolok.

Es fejével az ágy felé mutatott:

— És ha végül mégis elalszom, akkor még inkább követsz.

Flemming felugrott.

— Maradj ülve — szólt Inez és kezével elhárító mozdulattal tett. Elég, ha éjszaka okoz nekem nyugtalanságot. Hát nem lesz nyugalmam nappal sem, amikor egy kissé öltözködni akarok.

Flemming visszaült előbbi helyére.

— Ha nevetgélés és tréfálsz, olyan érzés fut át rajtam, nem is tudom megmondani, de úgy érzem, hogy elmegy az eszem . . . mind a két kezével a fejét fogta.

— Hát akkor jó dolgod lesz — felelte Inez, — mert egész nap tréfálni, nevetgélni fogok. — Ott állt a tükör előtt, míg ezeket mondta és egy ezüst kefével a haját simította.

— Ma valami veszélyes és vig dolgot fogunk elkövetni — szólt egyszerre és hirtelen Flemming felé fordult.

— Igen, igen — szólt vigan Flemming és a kezébe tapsolt.

— De mit tegyünk? Olyan sok hely van, ahol semmiképp sem mutatkozhatunk együtt és . . .

— Talán vennők egy kocsit és kikocsiznánk „Ejubba“ vagy az „Édes vizek“-hez és ott lefekszünk a hűvös fák alatt . . .

Inez kissé elgondolkodott:

— Nem, Stambulba megyünk, szólt aztán határozott hangon. Ott még a legbiztosabb, hogy nem találkozunk senkivel. Voltál már oda át a török vendéglőkben? Nem? Akkor oda megyünk, Törökország látványosságához tartoznak. Menj gyorsan előre. Én a vonattal megyek, te pedig előre sietsz gyalog és a galatai állomásépület előtt találkozunk. Ott aztán bérkocsit veszünk.

. . . Nem, arról most le kell mondanunk, hogy beszéljünk, szólt később inez Flemminghez és hátradült a nyitott kocsiában, ernyőjét maga előtt tartva, hogy arczát megvédje a napsugarak és a kíváncsi tekintetek elől.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Szerdán 1907. junius 5-én.

Nemzeti Színház

Uj botanulással
Antigone.
Eophobos tragédiája, Fordította Csiky Gergely.

Királyszínház

Göre Gábor Budapestön.
Látványos fővárosi életkép, önközel és lánczszal, 9 képből. Irta Verő György.

KÉZIMUNKA ES HARISNYA

vétele előtt hozassa meg nagy képes árjegyzékemet, mely 286 oldalon 2670 részletesen körülírt rajzokban sorolja föl a női kézimunka összes anyagait és teljes utbaigazítást nyújt azon vevőknek, akik megrendelőüket személyesen nem eszközölhetik. Videkre bérmentve és ingyen.

BÉRCZI D. SANDOR női kézimunka .. nagyiparos .. Budapest, Király-utca 4. szám.

D. M. C. Encyklopédia 610 oldalú és 80 ábrájú segítőjével az összes kézimunkákat elsajátítani és tanulni lehet. Árjegyzék díjazásában 2.40 korona. Alánlja a m. kir. közoktatásiügyi miniszterium 20575 sz.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(„Margittelep” Bereg megye)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn

TELEFON István-uti TELEFON 81-01.

szanatorium és vizgyógyintézet

Budapest, VII., Hungária-körút 9: szám, az István-ut torkolatánál.
Legmodernebb berendezésű újonnan épült magán-egyetem sebészeti, női és belsőbajok részére. — Vizgyógyintézet bejáró betegek részére. — Villamos fény-, szén-sav- és napfürdők. Svéd gyógytornaszat. — Rönigen. — Nagyon mérsékelt árak. — Állandó orvosi felügyelet. — Kifűnő ellátás.

Cirkusz Beketow

Városiinet.
Ma este 8/8 órákor.
Nagy fényes előadás.
Az egész nagy juniusi műsor.

Fővárosi Orfeum

WALDMANN IMRE, Igazgató. VI., Nagymező-utca 17. szám.
Ma
Parisiana estély.
A Berliner Residenz-Theater tagjainak vendégjátéka.

Háziasszonyok öröme!

Magy. szab. 36099. sz. London-féle „Non plus ultra” ruhamosó-gép
Ára 18 korona. A leggyengébb nő is kezelheti. — Gyermek is tud vele banni. Minden mozdulathoz beilleszthető, előnyeit a ruhát kiméli, időt, munkacélt, tűzveszélyt és szappant takarít. — Prospektust bérmentve küld egyedi gyárossal.

Próbaműsor minden hétfőn d. u. 3 és 4 óra között. Vizsontelárusítók kerestetnek.

VIZSGAI JUTALOM-KÖNYVEK

és ifjúsági könyvtári művek az elemi, polgári és középiskolai tanuló ifjúság részére. — A legdiszesebb kötetekben, gazdagon illusztrálva. Megjelentek az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvény-társ. könyvkiadóhivatalában Budapest, VII., Rákóczi-út 54.
Kaphatók a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.
A díszesen illusztrált új jegyzéket kívánatra készséggel megküldi a kiadóhivatal.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása

Bachruch A. cs. és kir. udv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyára.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztalgész, tálak, fényképes cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Világhírű ásványvíz VICHY

forrásaiból.
A francia állam tulajdona. — Első orvosi tekintélyekkel ajánlva.
Célestins: Vese-, húgy- és hólyaghántalmaknál,
Grand Grille: Majkóhántal és epekövel, szorulásnál az állást szervesítőben.
Hopital: Az összes ömlesztési zavaroknál.
Kapható minden ásványvízkereskedésben és gyógyszerárban.
Főraktár: Édeskuty L., Budapest, Erzsébet-lér 8.

ZONGORA HITEL-OSZTÁLY

A legújabb rendszerű ZONGORA HITEL-OSZTÁLY megnyit.
mely minden hitelképes vevőnek alkalmat ad készpénzben zongorát részletfizetéssel venni, mert a zongorát egy előkelet bank kifizeli és a banknak marad adósa, anélkül, hogy a részletfizetésnek szokásos 60-80%-os árfelémelést volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut, mióta közpénztisztos melletti vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianinót, de harmoniumot, oltalmot, hegedűt, vagy bármely hangszert.
Reményi Mihály
Általánosan a legbiztosabb kiszolgálásról élis meri magyart, kizsértelapén.
Budapest, Király-utca 58. szám
Árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő, Telefon 87-84

Vizsgálati ajándékul isko ai könyvtárak számára legolcsóbb, legjobb és legalkalmasabb a

FILLÉRES KÖNYVTÁR

Magyar fiuk, magyar leányok számára. Szerkeszti PÓSA LAJOS. Elbeszélések, regék, történelmi elbeszélések, versek, szindarabok és utelírások gyűjteménye.
Egy egy kötet ára szines borítékú bekötésben 50 fillér.
Megrendelésnél minden címért 54 fillér (4 fillér portóra való) küldendő be, hogy aztán bérmentve küldjük meg a rendelt köteteket. Husz kötetért tíz korona küldendő be. Minden kötet külön is kapható. — Iskoláknak, tanítóknak szívesen küldünk egy mintakötetet, valamint teljes jegyzéket a Filléres Könyvtár-ból.
ER ES WOLFNER könyvkereskedése, Budapest, Andrássy-út 19.

Most jelent meg:

- 231-232. Pósa Lajos. Világszép nádszál kisasszony. Korona Mese képekkel ... 1.-
233. Pósa Lajos. Muzsikál a rajkó és más történetek. Képekkel ... -50
234. Pósa bácsi meséskönyve. I. gyűjt. kép. ... -50
235. Pósa Lajos. Mese a kis kanaszról. Kép. ... -50
236. Pósa Lajos. Baba történetek. I. gy. kép. ... -50
237. Pósa Lajos. Baba történetek. II. gy. kép. ... -50
238-240. Pósa bácsi meséskönyve. II. gyűjt. kép. ... 1.50
241-242. Pósa Lajos. Czini-czini. Képekkel ... 1.-
243. Pósa Lajos. Marozsi vitéz. Képekkel ... -50
244. Pósa bácsi meséskönyve. III. gyűjt. kép. ... -50
245-246. Pósa bácsi meséskönyve. IV. gyűjt. kép. ... 1.-
247. Pósa Lajos. Kaczor király. Képekkel ... -50
248. Pósa Lajos. Csali mese. Képekkel ... -50
249-250. Pósa Lajos. Bandi alma. Abroszka, bárányka, botocska. Két mese, képekkel ... 1.-
251. Sebők Zsigmond. Tilinkos Lajkó ... -50
252. Bavas István. Magyar fiuk. Tört. elbesz. ... -50
253. Benedek Elek. Elek apó meséi. IV. gyűjt. ... -50
254. Thuring Gusztáv. Apró mesék. Kép. ... -50
255. Figura bácsi mokai. Összegyűjtötte Kiszeley Robert. ... -50
256. Köver Ilma. A vitorlás hajó ... -50
257-259. Abonyi Árpád. Magyar fiuk Afrikában. Regényes elbeszélés. Képekkel ... 1.50
260. Lengyel Laura. Piroška mesét olvas ... -50
261. Sebők Zsigmond. A doktor ur. Képekkel ... -50
262. Lorinczy György. A magyar dicsőség Kép. ... -50
263. Dingna Bela. Akom király baja. Kép. ... -50
264. — Bőske a legújón. Képekkel ... -50

SZÍNHÁZAK

Szerda 1907 június 5-én.

M. kir. Operaház

Zárva

Vígyszínház

Bernát.

Erőszakos bohózat 8 felvonásban
Iris Holtai Jenő.

Bernát Hegedűs
Bernát Körtész E.
Tunkó Tihanyi
Csoay-Panni Kornai B.
Dr. Cserebúty Góth
Dr. Ákos Sarkadi
Karrainó Kiss I.
Wolgemitthá Vendrel
Tábornok Szarémly
Pentelei Tanay

Kezdeté fél 8 órakor

Föv. Nyári Színház

Romeó és Julia.

Tragédia 5 felvonásban. Iris
Shakespeare. Fordította: Szász
Károly.

Kezdeté fél 8 órakor

Uránia Színház

Hellasz földjén.

Kezdeté fél 8 órakor

Magyar Színház

A vig özvegy.

Operette 8 felvonásban. Irák
Leon és Stein. Zenéjét szerzelte
Lehár Ferenc.

Zéta Papir
Valóncsone Balizfalvi
Danilovics gróf Ráthonyi
Glavari Hanna Kúry
Rosillon Camil Bálint B.
Bogdanovics Abonyi
Sylviane Tallian A.
Práskovia Orloy F.
Kromow Kóváry
Olga a felesége Szentgyörgyi
Raul de St. Brioché Bezerédj

Kezdeté fél 8 órakor

Népszínház

Zárva.

Városligeti Ny. Színház

Berger Zsiga.

Kezdeté fél 8 órakor

Apollo színház

(Népszínház. u. 1-3)

Élet Észak-Amerikában. Ceylon
szigete. Szókes a ruhaköteleken
át. Cabaret éjszaka a „Vaudreville
Theatre”-ban.

A hamis barát.

HUNGARIA

FÉNYKÉPÉSZETI TÁRSASÁG

KÁROLY-KORUT 24.

Splendid-kávéház fölött és Szervita-tér 3. (Török-palota)

12 visit-kép frt 1.30
2 cab.-kép frt 2.90

BLAUNER VICTOR műbálor-asztalo

Epest, Teréz-körut 23.
Saját készítményű modern stílusú butorok a legújtan yosabb árakban
és szelid kivitelben kaphatók.

Butorok saját tervezetek után készíttolnek.

ROZSATEJ

kitünő feint-ápolószet 2 K
balzsamszappan hozzá — 60

OSAN kitünő fog-ápoló
szájviz 1 K 76 fill.
Fogpor — 88 K.

TANNINGENE

legjobb hajfestőszet 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. L, Wallfshohg. 5
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

GIMBALOM

KEDVELOK MIELOTT BARHOL IS
VENNENEK KERJENEK ARJEGYZEKET
VARGA ÁRPAD
HANGSZER GYAROSTOL
MAKO

Michelstädter Utóda

ÓSKÓ Géza

BUDAPEST,
IV., Váci-utca 3. sz.

Cipő-
különlegességei.
Ássalottáraka talpa vésva.

CSÚZ, KÖSZVÉNY, ISCHIAS és IZZADMÁNYOK ESETEIBEN

PÖSTYÉN

60°C MELEG KÉNES ISZAPFÜRDŐIT

AZ ORVOS IS HELVEN AJÁNLIJA
PROSP. A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG

SCHMIDT M

szőgyártó, nyerges és bőrdobos
Eudapest, VIII., Rákóczi-ut 25. sz.
Ajánlja saját gyártmányú koosizó- és
lovagló - aszszámjait. Mindennemű
utazó és kézi bőrdobók, pénz, szivar
cigaretta stb. tárczáit. — Arjegyék bő
mentve.

ZÉRO Tisztaság, egészség!

Szab. higiénikus klozetvatta.

Végbél Aranyér
Czukorbetegeknek
Gyermekágyasoknak
Csecsemőknek
nőkülöztetetlen.

Minden tisztaságot szerető embernek feltétlen szükséges a „Zéro” használata mert abszolút tiszta és kellemes érzést nyert általa.

Meggátol minden horzsolást és infekciót.
Használatban olcsóbb a papírnál!

Kapható mindenütt:
Zéró szab. vattaárugyár Rpest.
TELEFON 87-52.

Nem hazafias ember

ki külföldről hozat hangszereket, mert

Wagner
Hangszer - Királynál
BUDAPEST, VIII.,
József-körut 13. sz. 2.
ugyanolyan hangszereket
még olcsóbb árban kaphat például:

Kitünő hegedű tokkal vonóval együtt — 10 korona.
Olasz-Mendolin rész-gépezettel — 12
Harmonika orgona-hanggal, iskolával együtt — 8
Fuvolák 1 koronától feljebb.

Arjegyék ingyen. Telefon: 67-55.

Sürgösen eladó

150 frt-os **GRAMMOFON**
most csak 50 forint.

FRIED LAJOS
Aggteleki-u. 2., földsz. 3.

ŐS-BUDAVARA

Friedmann Adolf igazgató.
Nyitva este 6-tól reggel 4 óráig.

A nagy varietében szenzációs sikereket arat esténként a 12 éves

Theissen Paula
a geniális hegedűművész és a kacagató
amerikai Tingli-Tangli.

Uj! Les Onras Uj!

fellépnek a többi attrakciók is. A Folies Comiqueban két újdonság, Moulin Rouge, Uj Monte-Carió, Kine-matograph, Párisi lovarda stb. stb.

Bolépődij este 9-ig 60 fill. azután 1 kor.
Bolépődij este 9-ig 60 fill. azután 1 kor.

Mérsékelt jegy minden főszebén és omnibuszon.

Szombaton, június 8-án a Gyermekvédőliga javáa
Nagy koronázási jubileumi ünnepély.

Ingóságokat

butorokat beraktározzunk, kívánatra azokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugy-szintén mindennemű költöztetést rutányosan elvállalunk.

Ifj. Braun Testvérek.
József-körut 78. Telefon 86-19.

ÜGYNÖKÖK

fix fizetésű elvételnek, kik sor-jegyek részleltetésére való eladásá-
val foglalkoznak.

FLEISSIG BANKHÁZ
Budapest, Erzsébet-körut 2.

HETI MŰSOR.

Június	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
6 Csütörtök	Atigone	André Chénier	Az ordóg (25-ik előadás)	Göre Gábor Budapestön	A zsába	A vig özvegy	Berger Zsiga	Párisi asszony
7 Péntek	Fátum	—	Bernát	Göre Gábor Budapestön	A századik menyasszony	A vig özvegy	Berger Zsiga	Japán
8 Szombat	A király házassodik	Nemo	Déryné és Salome	Göre Gábor Budapestön	A századik menyasszony	A vig özvegy	Berger Zsiga	—
9 Vasárnap	d. u. este Nászinduló	—	Vizsgaelőadás Bernát	Göre Gábor Budapestön János vitéz	A gyimesi vadvirág A mádi zsidó	A vig özvegy A vig özvegy	Berger Zsiga Berger Zsiga	A táncz

Szerda j
A jó sz
Dr.
v. kórházi
for
Tük
minden ne
képzeltobb
BUDA
Vegyí 6s g

A jó szabás

a Koch-féle nagy

siker titka!

- Divatos, könnyű, angol belés-nélküli sacco-öltöny 50,40, 36-os . . . . . K 29.—
- Lüster sacco-öltöny, igen könnyű és kellemes . . . . . 24.—
- Lüsterkabát irodai célokra . . . . . 6.—
- Mosóöltöny . . . . . 10.—
- Fehér nadrág . . . . . 6.—
- Tennis-nadrág . . . . . 9.—
- „Record“ pehely könnyű nyári gummiköpeny, 15 cm széles táskában . . . . . 21.—

csalás

8109

KOCH Testvéreknél,
Budapest, legnagyobb férfi-, nő- és gyermek-ruha-áruháza
Károly-körút 26.

Hol keressük a LEGJOBB POUVERT ?

Kérünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LUJZA (báró Splényiné) szimfonikus legkedveltebb arczsopora. Valamennyi arczot legjelesebbje egy nappalra, mint este, tekintélyek által megvizsgáltván, v. tisztának és tökéletesen ártatlannak találattott. Mint piperecsikk nélkülözhetetlen, az arczbőrre a leggyöngédobb fehérseget, ifjúkori üdéseget, szépséget és rozspirt kölcsönöz.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Öszeköttérteim folytan sikerült a világhírű és föllőtte hatásos „Creme Pompadur“ egész eredeti tisztaságban és erejében összejuttatnom. Es ezen szer, melyvel a hírnemes Pompadur asszony egész agg koráig fenn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy az egészségének ártott volna. Ez kitűnő szer jóval föllimul minden eddigi enemi gyártmány. „Creme Pompadur“ este és reggel alkalmazatik, arczot és kezét bedörzsölve aztán egy kissé behinteni a „Poudert de Serail“-jal.

Egy tégely ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

os. és kir. udvari illatszerezés és pipere-szappan gyárosnál.
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben beszerezhetők.

BECHER ES HILDESHEIM

ezig pénzszekrénygyártásnak és trezorépítési éretelmek magyarországi vezérközpontjától:

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI. Földmancz. 4.

Képviselek minden városban keresetelnek.

ARJEGYZEK ES TERVEN DUMENTIEN.

Régi szerkezeteket csokképen átvezetnek.

Információk

hitel- és házassági ügyekben a legmegbízhatóbban beszerezhetők Horvát Márkus magántudakozódó intézeténél, Budapest, V., Váci-körút 54. — Vidéken kitűnően szervezett levelezői kar. — Jutányi árak. Az összes szakmákban kitűnően bevezetve. Elsőrangú referenciák. — Szolid, coulans kiszolgálás. — Bejegyzett cég. Telefon 70-57. 820

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hngyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban, emerit. kórházi orvos,

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makacs

titkos betegséget

(hugycsőfolyást sebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség)

még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytan a honorarium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerok.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám.

Félemlot. — Bajárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

A Athenaeum részvénytársulat kiadásában most jelent meg:

BOLYONGÁSAIM AMERIKÁBAN 2

UTLEIRÁSOK A TROPUSOK VIDÉKÉRŐL.

A mexikói köztársaság tüzetes ismertetésével.

IRTA

BÁNÓ JENŐ

Tömbövek eredeti fényképekkel és három melléklettel.

Pompás díszkötésben

Ára — 12 korona,

fűzve — 10 korona.

Megrendelhető az Athenaeum r.-t. kiadóhivatáiban, (VII., Rákóczi-ut 54.) és minden könyvruhásnál.

„THE GRESHAM“

életbiztosító-társaság Londonban

Alapított 1848-ban.

Magyarországi fiók Budapest

V., Ferencz József-tér 5-6.

Saját palotájában.

Vagyon (1905. dec. 31-én) K 223.817.030 68

Ervényben levő biztosításai (tőkeösszeg) — € 690.000.000—

Díjtartalék — € 218.834.912 57

Biztosított feleknek kifizetett — € 515.093.024 85

1905. évi díj (és kamat) — € 82.677.080 71

bevételek — — — — —

A magyarországi üzlet magyar értékekben elhelyezett díjtartaléka € 25.661.546 08

A magyarországi igazgatótanács:

Gróf Andrássy Géza, v. b. t. t. orsz.-gyűl képviselő, elnök.

Gróf Hatthyány Jivadár, orsz.-gyűl. képviselő.

Gróf Honyvicsky Sándor, orsz.-gyűl. képviselő.

Gróf Károlyi Jenő, v. b. t. t. orsz.-gyűl. képviselő.

Simon Jakab, a társaság elnöke.

Igazgató: Igazgató: Beckett A. Reginald. Csövek Jenő.

Titkos betegségek szakorvos

Dr. Kajdacsy Jozsef

v. cs. és k. ezredorvos és v. kórház (őorvos).

Rendel: délelőtt 9-4-ig, este 7-8-ig. Lakik május 1-től

Bpest Andrassy-ut 13.

I. emelet. Levél útján is biztos gyógy siker.

Dr. FUREDI

v. kórházi orvos, katonai, megyei és ker. pénztári orvos, a medfide-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden neme, impotencia, nemi és női bajok, legképzettebb specialista, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.

Vegyí és górcső vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógy siker. Mérsékelt díj.

GUMMI!

Valódi francia és amerikai óvó különlegességek eredeti csomagolásban.

Orvosi ajánlva Feltétlen biztos Gumi és halhólyag. Árak: tucatszámként k. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14.

Női óvszer, Pessarium celasivam. Mensinga tanár szerint, k. 8-5.

Ujj! Autó vaginal spray! a legbiztosabb s legkényelmesebb női különlegesség. Ára k. 15.

Irrigátor, sebfecksendő, bidek stb. gyári árak mellett.

Kérje ingyen és bérmentve leguabb árjegyzémet, zárt borítékban titoktartás mellett.

KELETI J. orvos-sebész mű-Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. (A magy. kir. főposta mellett.) Alapítva 1878.

E hirdetés rovartban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovartban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és ujak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 286

Ideges és gyengefihetségű
gyermeknek nála szakszertű oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógynevelő, Budapest, VII., István-út 29. 26431

Nősülni óhajt
jómodu zenetanár. Csak vagyonos hölgyek küldjék be komoly levélbeli ajánlataikat Budapest, IX., Kálvintér 20. szám. 1 em. Enders címre. 5363.

Májusi csemege-juhturót szállít 5 kilós bödönökben 6 kor. bérmentve. Utazók % mellett dolgozhatnak. Felső-magyarországi hegyi juhturógyár Nagy-Szilobos Gómórn

Teljes biztosíték mellett 100,000 korona kölcsönt keresek nagy vállalathoz. Ajánlatok K. I. jelű alatt a kiadóhivatalba küldendők. 26335

Polgári iskolai reálistól és gimnázium vizsgákra legrovidebb idő alatt legjobb sikerrel előkészít. Tanár Budapest, Csömör-út 8. I. em. 3. 26332

Pongorádi, ropogós cseresnyét, első rendű, befőzésre, postakosaraként 4 korona, előleges pénzbeiktatással szállít Szabó gyümölcskivite Csongrádról. 5361

Butor: Urasági lakberendezések háló-, ebédlő- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók Földes B. butortelepén, Kertész-u. 43. Király-utcai sarokházban. 970

Zálogcédulákat, brillantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint utjonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 26316

Fodrásznok igen szép mellékkeresetet biztosíthatnak maguknak egy, a közönség minden rétegét érdeklő, különösen hölgyeknek alkalmas, minden családnál nélkülözhetetlen irodalmi újdonság terjesztése által. Eladható 2 koronás havi részletfizetésre. Ajánlatokat „Fodrásznok” jellegével Goldberger A. V. hirdetés iroda, Budapest, Váci-utca 20. továbbít. 9251

Fülvétetik több könyvelő, levelező, pénztáros, levéltárnok, magtárnok, bányász, irodatiszt, erdész, gondnok, titkár és még különféle szakmába vágó férfiszemélyzet. Bővebbet nézd a Budapesti Hirdetési Közlöny na megjelent számában, mely 40 fillérért megkapható Sikray hirdetés irodájában, Váci-körút 33. 34278

Vigyázzon, ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25271 sz

Eladó 360 hold, dunántul, Budapesthez közel, sík, szép uri lakka, 200 hold vetéssel, gazdag felszereléssel, 90,000 frt. Gianone Budapest-Zugló, Hajcsár-út 135 szám. 534

Eladó Nógrádmegyében 625 holdas birtok szép lakással 110.000 forint. Teher 75.000 forint. Gianone Budapest-Zugló Hajcsár-út 135 Válaszbélyeg. 5352

Gőzcséplőkészlet 8 löreji, olyan, mint az új, egészben csak 3-4 csepülés alatt dolgozott, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Levél cím: Agrária Budapest, Váci-út 2

Falun gyógynevelők szedésével jövedelem. Prospektus kérsre ingyen. Ivánkovits Karoly, Szeged. 5362

Gyönyörű mahagoni és tölgyfa uri szobák óriási választékban. Fáy Antal, Semmelweis-utca 4. szám. sarkon. 26519.

Egy nagy két ablakos külön bejáratu utcai szoba egy vagy két intelligens urnak burtorozva vagy butor nélkül kiadó. Irodának is alkalmas. VI. Szerecsen-utca 15. I. 4. 16860

Egy Bösendorfer féle rövid zongora, egy hosszabítható ebédlasztal, egy üzleti pult márványlappal és több más burtorarab költözökös miatt azonnal eladó. Kmetty-u. 18 II. 19.

Olcsó birtok eladás. 2000 hold Szatmár-megyégyében, hullámos fekvéssel termékeny földekkel 1600 hold szántófölddel, kastély és kitünő karban levő gazdasági épületekkel, holdja 120 frt, 150.000 frt. I. helyre felvehető rá. 50000 átvehető. Gazdatiszt Kéthalom, Jász-Nagy-Kun-Szolnok-megye. 5360.

Butor banknál fizetendő 2 kezes mellett minden részlegje jegyzés nélkül kapható, törlesztésre 600 kor. után havonta 10 kor. 800 kor. után havonta 15 kor., 1000 kor. után 20 korona havonta. Csakis első minőségű izléses és szolid kivitelben. Nagy képes album 80 fill. ellenében. Bővebbet Gara János hírtelönök, Vármegye-utca 17. 2652

Lakások kisebb-nagyobbak, igen elegáns, gáz és villanyal ellátva, egy sarok üzlethez legalkalmasabb kiadók. VIII., Gyöngyös- és Köfáragó-utca sarkán épülő házban. 26573

107 hold föld eladó, épülettel és kuttal Nagyváradtól egy óra járányira, mű-uton. Ertekezni lehet Markó Péter tulajdonosnál, Hm-Vásárhely II. k Fehérvári-út 2. szám.

Építkezéseket! Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-út 71. 782

Fénykép-készülék objektívot vesz, olad, cserélhetes Appolo lemezek egyedi elárulási helye.

HATSCHEK EMIL Andrassy-út 13., fiókja: Erzsébet-körút 88. Alapítotott 1877. Sokkal olcsóbb, mint részletfizetésre.

Bérmálási ajándéku legajánlatosabb s legzélszerűbb, ha arany, ezüst vagy ékszerárut vásárolunk. E cikkeknek legmegbízhatóbb beszerzési forrása a már 28 év óta fennálló Kohn Ede és társa utóda cég, Városház-utca 6. (a volt Granátos-utca). 26442

Balaton Berényben „Magyar-Tenger” szállodában penzió fürdővel 6 korona naponként. Családoknak nagyobb ármérséklet. Gallovich.

Zöldseféleket, tököt, karalábét, cukorborsót, kelkáposztát, ugorkát, postakosaraként, vegyesen 3 korona előleges pénzbeiktatással szállít Szabó konyhakertészet Csongrádról. 5361

Ki a YES-OUI-SI című lapot megrendell, jászra minden megrendelés nélkül és onálólán is

angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negyvenköt minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzókat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrassy-út 97. szám.

Gőzcséplőkészletek használtak, azonban kifogástalan gyári javítással, esetleg cseréjeleket utján, minden nagyságban, legelőnyösebben beszerezhető Szűcs Ódón cégnél Bajor. 26415

Üzletek, ingatlanok eladását-vételét biztos eredményvel ingyen közvetíti a „Varázstűkör” kiadóhivatala. Budapest, Nagy János-utca 5. sz. Értekezés naponta 3-5 (Válaszbélyeg)

Kelebián, közel a vasnt állomáshoz 15 hold szőlőtelep, lakó és melléképületekkel eladó. Cím: Szabadka, I. kör 335. sz. 26541

Singer és Wolfner kiadása Tátrakalauz (1905) Utmutató a Magas-Tátrába s a Tátravidéki Pütdörkbe. A Magyarországi Kárpátgyesület közreműködésével szerkesztette Dr. Szontágh Miklós kir. tanácsos. A szerző halála után átnézte Dr. Jarmaly László. Térképpel. 3. kiadás. Ára köve 3 kor. A Kassa-oderbergi-vasut személyszállító vonataink zsebmenetrendje Rövid utmutatóval a Tátrába. Ervélyes 1907 május 1-től. Ára 12 fillér. Kapható a K. O. V. összes állomásain, ugyszintem minden könyvkereskedésben.

Valódi Magyar Szakácskönyv,

Irta Zilagy Agnes. Ötödik teljesen átdolgozott, a házi cukrászattal és befőttek készítéséről szóló részzel bővült kiadás. Ára szép bekötésben 3.00 kor. A befőttekről. Gyümölcs, fűszerek és saláta épen való eltarása. A legújabb tapasztalatok után Irta Zilagy Agnes. Ára köve 1.20 kor.

Modern Konyha, Irta Kovacs Máttyás, 484 finom, különleges étel receptjét tartalmazza, melyet a szokásos szakácskönyvekben hiába keresnénk. Ára finom vászonkötésben 5 korona.

Singer és Wolfner kiadása Budapest, VI., Andrassy-út 10. Kapható minden könyvkereskedésben is!

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszesz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma butorraktára, 733 Budapest, VI., Kertész-u. 50. sz. (Király-utca sarok.)

Mérnöki műszereket vesz, elad, cserél, lejtmezők, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Triäder stb.

HATSCHEK EMIL Andrassy-út 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38.

Veszek zálogcédulákat, elzálogosított brillantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Aki pályáján boldogulni akar és ebben iskolai képzettség hiánya akadályozza, forduljon bizalommal hozzám, ki fényes sikerrel előkészítem érettségi, önkéntesi és bármely osztályvizsgára. GOITEIN KALMAN, Máttyás-tér 17. sz. 276

MOST JELENT MEG

Endrődi Sándor KURUC NÓTÁI-NAB

EGYKORONÁS KIADASA.

Endrődi KURUC NÓTÁI minden történeti munkánál és minden tanulmánynál jobban megértetik Rákóczi korának hangulatát, egész gondolat- és érzelmvilágát. A kuruczvilág öröme, bánata, elcsüggedlése, méla hője, kitűző lelkesedése, naiv hite és fájalmas humora meghatáro hűséggel csenél ki Endrődi gyönyörű zengésű verseiből.

ARA 1 KOR. Megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben és a kiadónál (Athenaeum r. t. Budapest, VII. kor., Káropest-út 54. sz.)

The Berlitz School

nyelviskola, Erzsébet-körút 15. St-Louis 1904. és Lütich 1905. Grand Prix. Francia, angol, olasz, orosz, német, magyar, sserb, horvát és román nyelvek tanítása felnőtteknek (urak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiségi tanárok által. Berlitz módszere szerint az első leckétől fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csak azt hallja. Más tanítókkal, vagy intézetekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beírását minden időben. Fordítások eszközölhetnek. 133

15 korona

3 maradék férfiruha szövet, szürke, barna és drapp. A maradékok 3 méterese 3 férfiruhára elegendő, szétküldi utánvétellel. Az Orsz. Posztókv. Áruház. Budapest, Rottenbiller-u. 4. sz. Minták nem küldetnek.

Alkalmi zongoravétel

rövid Bösendorfer-Ehrbar kiváló mesterek gyártmányai olcsón eladók. Uj zongora egész rövid 260 frt. Pianino 180 frt.

Reményi

hangszer-telepén Budapest, Király-u. 58. szám.

500 koronát

fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használatával mellett — üvege 76 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök (franco küldéssel külön 95 fill.) Bartilla-Winkler Ede Wien 19 I. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török I Király-u. 12., Andrassy-út 29. sz. Dr. Egger Váci-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerertárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 375

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265 Kazinczy-utca sarok.

Gyorsírás! Gépírás

Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás. Előkészítő gyorsírás tanári államvizsgára, helyesírás, könyvvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépírás az összes használatban levő írógéprendszereken. — A tanfolyamok vizsgálatai a parlamenti gyorsírás irodá főnökének elnöksége alatt, parlamenti gyorsírás tanárok bizottsága előtt tartatnak meg és közérve nyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyestillet végzett növendékeket díjtalanul helyezi el. Beiratkozni és telefonon kérdezősködni lehet az „Országos Női Gyorsíróegyesület elnökségénél VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24-47.

INGYEN! SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek műfüzők, támgépek, egyenestartók haskötőkrol és az összes betegápolás cikkekrol szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve, zárt borítékban küldjük

Unversális sérvkötők páratlanok, kis gumi nyomlappal legnagyobbsérv s elzárható.

Sérvkötők egyoldalu 4-14, kétoldalu 8-28, gummiból 6-13 K. Gummi harisnyák Haskötők mérték szerint készíttetnek. **MAGYAR ORVOSI MUSZERTAR** Budapest, VII., Rákóczi-út 32. (a Rókus-kórházal szemben.) Pontos címre és a városra utaztatjuk.

Pénzkölcsönt

budapesti és környékbeli, házakra, telkekre, építkezésekre, örökségekre, vidéki földbirtokokra. Tiszteletkölcsönöket 5-15 évi amortizációra. Személyhitel minden állasu egyének kezese nélkül, olcsó kamattal mellett, meglevő drága kölcsönöket konvertálók. Általános Hitelforgalmi Intézet Rákóczi-út 36. Válaszbélyeg. Díjazás utólag. 25580

Börszekipar

börsajtolás és börfaragás.

KENDIANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszekéek és karosszekéekben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt szekék átalakítása börszekékre olcsó árban. Legolcsóbb börszekék és állványok.